

Nikolay BABOGLU

GÜZ ÇİÇEKLERİ

Seçmä şiirlär

Pontos
Chişinău · 2003

Nikolay BABOGLU

GÜZ ÇİÇEKLERİ

Seçmä yaratmalar

АРХИВ
СТЕПАНА КУРОГЛО

Pontos
Chişinău • 2003

CZU 821.512,165(478)-1

B 11

İÇİNDEKİLÄR:

Seçmä yaratmalar	5
Переводы на русский язык	173
Traduceri în limba română	215

*Yazıcı çok süküreder saygılı sponsora Kişineudaki
Türkiye işbirliinä TİKA-ya bu kiyadın basılmasına
çok önemli finans yardımları için.*

Tiparul executat la tipografia *Reclama*
MD 2012, Chişinău, Alexandru cel Bun, 111
Comanda nr. 201

ISBN 9975-902-79-0

© Nikolay Baboglu, 2003

GÜZ ÇİÇEKLERİ (seçmä yaratmalar)

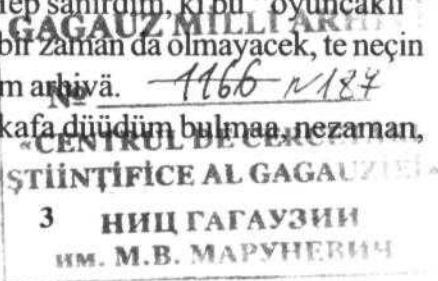
ÖNSÖZ

Benim son şiir kıyadım “Taraflımın peetleri” basıldı 15 yıl geeri. O basımdan sora bän taa yazdım şiir, ama onnarı basıma vermedim. Taa çok basıldı benim düz yazılarım “Legendanın izi” annatmalar, “Bucak ecelleri” annatmalar 1979, “Karanfillär açtılar enidän” annatmalar 1980. Sora 1986 da hep o adta kıyat rusça; sora “Bir öykümüz var”, annatmalar İzmirdä, 1994, hem başka. Her zaman açan bana ihlam gelirdi ya bir sıklet tutardı, bän mutlaka canımın sıkletini kıyada basardım da bu türlü biraz iilenirdim. Elbetki çabuklaa yazılma şiirlär daymaca yufka, yarım, başa çıkarılmadık kalırdılar, ama bän onnarı sıbıtmazdım, koyardım ayırı bir erä.

Büünkü gündä yaptım bir arkaya bakış. Da o eski şiirlerimin arasında buldum esabıma görä diil sade bana, ama aalemä da faydalı işlär. Da te butakım kimisini biraz taa eniledim düzdüm da düşündüm, ani bizim genç gagauz literaturamıza faydalı olurlar. Te bu türlü üzä çıktı son şiir kıyadım “Güz çiçekleri” (“Seçilmä şiirlär”)

Çok bana zor oldu kimi benim yaratmalarımın yazılma vakıdını da aklıma getirmää, neçin ki benim çok kötü bir tabeetim vardı geçmiş zamannarda yazmazdım günü, nezaman yarattım şiiri. Hep sanırdım, ki bu “oyuncaklı” yaratmalarımın paası hiç bir zaman da olmayacak, te neçin tez onnarı katlayıp atardım arşivä.

Büün etecek nekadar kafa düüdüm bulmaa, nezaman,

angı yılda onnarı yazmışım. Onbeşyillik işleri çalıştım aklıma getireyim. Ama şükürüm, ki bu türlü iş beni koydu aklıma getirip eniyçä yaşayım çok meraklı geçmişleri: kimi buluşmaları, tanışmaları, çok unutulmuş sevdaları. Beki okuyucularım bendän alıp kendinä esap, brakmayaçaklar kendi gençlik günnerini yazılmadık da okadar çok zor çekmeyeceklär eskileri kiyada geçirmää...

Sonunda isteerim taa ekleyim, ki kimi yaratmalar öz ana dilindä meraklandırdılar moldav yazıcılarını dostları Viktor Teleukayı, İon Vieruyu, George Vodayı, rus yazıcılarını A.Drojini, V.İzmaylovu hem başkalarını da onnar benim yardımınnan çevirdilär kendi dillerinä romıncaya, ruscaya. Bu yaratmaları çeviricilerin kayıllınnan bastık elinizgä kiyada.

Sizä saygılarımnan
Kıpçaklı gagauz yazıcısı
Nikolay Baboglu

Ana dilimiz

Ne zamandır – bellisiz,
Gelmiş bizä dilimiz...
Da yapmış bizi o biz.
Gelmiş derin eveldän,
Pütürcekli ellerdän,
Puluktan, tutaklardan,
Arpadan, boodaylardan,
Sanki taa ne erlerdän?
Bekim telli gelindän,
Bekim kaval sesindän,
Kolaydan hem zorlardan?
Geler o oyunnardan,
Becerikli aazlardan,
Dünür bekleyän kızlardan
Hem kaba somunnardan...
Oğlanın sürüsündän,
Masaldan hem türküdän,
Toprakta, çizimizdän,
Allahın izinindän...

Sesleerim, susmak cınneer,
Süünüp nicä yanık mum,
Sora susuntu başlêêr
Ulumaa usul-usul...

Çukurdan kalkêêr kürtün
Kış kaarı gideer gelmää
Koyu buu nicä tütün,
Göklerdä gider gezmää.
Görüp dünneyi bütün
Hep evä isteer gelmää.

Var onun evdä işi –
Çimeni sevindirmää,
Tamamnamaa güneşi
Yaza gölmek giydirmää...
Susmak, sesleerim, cinnêr,
Susmakta var bûük uultu.
Ya sesläyin sel gideer –
O bir ylkiazdan koptu.

Hay, Moldova!

Hay, Moldova, Vatanım,
Gün duusuna bakalım,
Dan Eri ordan aarêr,
Gün da oradan duuêr.

Gün orda harman gibi,
Maavi gökün yok dibi.
Çalsın çırtma oynaylım
Tatlı dilä doymaylım!

Ne gözäl bendä taraf,
Kirez çiçeendän koraf,
Turna gözündän şarap,
Sütlü papşoydan alaf.

Gelin, dostlar kol-kola
Oynaylım bir Düz ava
Gün duusuna bakalım
Bir “kadinca” oynaylım

Çal sän çırtma Bucakta
İşidilsin uzaktan,
Çal sän çırtma oynaylım
Tatlı dilä doymaylım..!

Gagauziya

Kutlêêrız yaşını
Bizimcä, eskiycä
Yıslêêrız başını...
Mutlu ol, saasem ol.
Önündä açılsın
Geniş hem açık yol.
Tarla hep eşersin,
Halkımız becersin
Zorları ensemää
Kolayda sevinmää,
İliktä şennenmää
Gagauzlar bilsin.
Sän geldin dünnääya
Binyıllun başında,
Bu gündä Devletim
Oldu 10 yaşında.
Dökülsün da dolsun
Şaraplan filcannar,
Yortuya çekilsin
Kliselerdä çannar.
İşidip bilsinnär
Kim taa bilmedi,
Ki var hem yaşêr
Gagauz Devleti.
Yaşêr, yaşaycêk
Çok yıllar, çok asir
Gagauzluun bayraa,
Gagauz milleti...
Ne mutlu canına,
Kim seni kutlaycêk
Bininci yaşında!!!
Gagauziya, Gagauziya,
Bin yıllar sana!
Hem taa, hem taa

Okadar çok yıllar,
Nekadar göklerde
Güneşin var sıcaa.

Gagauziya studentlerin milli marşı

Hey genç dostlar vatandaşlar
Mutlu, mutlu günnär geldi
Bizim milli evimizä
Göktän taazä güneş indi

Dört tarafa yollar açtık
Arıflää hem enilää
Bilmemektän karannıktan
Çıkêrız büün aydın dünnää

Adımnayın siz studentlär
Eniliktän taa eniyä
Büük bilimnär verilsinnär
Çalışkana, kayretliyä

Halkımızın izmetindä
Düülsün çannar, yansın mumnar
Bilim evın içersindä
Hiç bitmesin aaramaklar.

Hey genç dostlar vatandaşlar
Mutlu, mutlu günnär geldi
Bizim milli evimizä
Göktän taazä güneş indi.

Lunga-Lunga derecik

Lunga-Lunga derecik,
Evlär boyunda gercik
Lunga alçaklarında
Şindi büümeer salt kindra
Başçelik gözäl orda
Papşoylar da diil urda
Büümüşlär gözäl üüsek
Kundaklar nicä dirsek
Çadır da var kasaba
İnsanı çok kalaba...

Sade Lungaya yazık
Suyu dolu püsürlük.
Yummuş lelek gözünü –
Katı yaalı yudamêêr
İyirener kurbaalardan
Çıkan katrannı sudan.

Balıklar da hanidän
saalık brakmış deredä...

Lunga Lunga derecik,
işidiler eveldän
Göz yaşymış su sendä
Şindi kaldı aalayasın...
da yaş yok näändan alasin...
Boz gözlän sucaaz akêr
Gözleri yaşsız aalêêr...
Lunga-Lunga – derecik
Olsan sän bir kamçıcik
Brakıp akmayı durasın...
Da kimisinä urasın...
Uzanmasın elleri
Gübürlemää dereyi.

Çeşmelidä-Çimişlidä

Tarafım sän güneşli
Açık başçäm çiçekli,
Çimen fesleen kokusu
Anâ-bobâ kapusu.

Çeşmelidä – çeşmelär
Çimişlidä-çimennär,
Yalpuda da olannar
Boylu gözäl çocuklar.

Ay kırlarda kilimnär
Ekici kilimcilär.
Düzenlerdä kilimnär,
Genç kızlarda düzenlär.

Ay kızlar – kilimcilär
Olannar – ekicilär
Güneşli bu taraflar
Saadıç hatırlı onnar...

Benim

Gagauz halkım
Hep sendä aklım:
Nasıl zor çektin,
nasıl ensedin
Uzun o zeeti?
Da te getirdin
Bu günä bizi
Bu günä dili.
Saa ol, ak sakal,
Metinni sän kal,
Fal aazın için,
Bol canın için,

Turkölär için...
Œen masalında
Hem aar duvanda
Göz yaşlarında
Göründüm bän da.
Mutlu seslerin
Üüreder bizi:
Olmayalım cellat,
Yapmayalım kabaat
Duva edelim,
Seläm verelim
Bu paalı dildä,
Ana evindä...
Biz dillän toplu
Nicä kundakta
Onunnan baa lı
Ana toprakta!
Ruhumuz ondan,
Küvetlär ondan!
Köklerimiz-erä,
Hem dallar – gökâ!

Kıtlık

Tä genä kurak
Bän da aaç-susuz,
Boşuna yazmak
Peetlerim kutsuz.

Tä genä yaram
Pek sızlêêr kuru
Gelsäne ihlam,
Sulaylım onu.

Serpelim ahtlı,
Yanık duyguma
Verelim raatlı
Zeetli uykuma.

Gel sän o ihlam
Kaşlarlan kara
Gel sän o sevdam
Sözünnen bana!

Gel sän ekelim
Bizim tarlayı
Bilä biçelim
Olmuş boodayı.

Düven

Küçüklümün sıkleti –
Harman aul kenarı
Bana hoş sıklık etti,
Açan geçti yıllarım.

Sıklık etti da gitti
Başka geeri dönmemää
Düşümä geldi sevdi
Üretti gücenmemää...
Sıklık ettim, yırak yarım,
Gel, mari, düşünelim
Nända ilkin buluştuk
Nasıl şeftä öpüştük...
Çoktanmıydı bu işlär?
Dünkü gibi geçmişlär.

Buydu bir üp-üülendä
Çekindiydik düvendä,
İstediydik inelim,

Maasuz yıktık düveni,
Yuvarlandık samannaa
Da saklandık karannaa,
Sıktım dolu güüsünü,
Sän hiç diildin küsülü...
Öpüncä yanacını
Mamun çekti bacaamı...

Uçtu gitti gençliimiz,
Kısmetli günnerimiz.
Olsa geeri dönelim,
Ortak harman düvelim,
Düvendän aktarılıp
Samannaa gömülelim.

Görüm

Koyunnar tırlada saalır
Kazıklarda çölmek, bakır,
Yola da köpeklär salêrlar
Bu da gecenä "hatır".

Taa ötedä başka perdä
Saamak orda çeketmiş.
Yakında taa çırtma sesi –
Öbür sürü geçlenmemiş...

Perdä önündä üçär saacı,
Kacırmazlar – bir saalmadık
Ateşlik döner dündän
Nur kalmasın kaynanmadık...

Hepsi ister

Çukurda ceviz aacı
Saklı bayırda bordey
Bostancı da nesa düzer
Bir fasıl çirkin bişey...

Gaargalara korkuluk
Olêr birkaç kazıktan
Taa yırtık kürkü asêlar
Hem bir kalpak abadan...

Panayıya yakın gelmäâ
Kaniçli karpuz, kaun.
Hepsicii isteer imää,
Bostan lââzım korunsun

Ay Gül-Fatma

Ay Gül-Fatma, Gül-Fatma
Sän mi o gündän kopma?
Sän hep benim karşımda
Ama diilsin yaşımda.
Gül-Fatma sän Gul-Fatma
İlkyazlar sana kalma
Açılasın, Gül-Fatmä!
Açıldın sän, senmedin
Beni neçin beenmedin?
Gül-Fatma sän Gül-Fatma
Bakma sän başkasına...
Taa ii ver onu bânâ
Gül-Fatma, sän Gül-Fatma
Sensiz çeker mezara...

Bereoza baalarda

Bän Bucakta baalarda
Gördüm siyrek bir fidan
Boylu, gözäl... Yıraktan
Sandım durêr yalnızca...

Ama yanılmışım bän
Biyaz kabuklu fidan
Sarılıydı çotukta
Filizleri karışmıştı
Acın gür dallarına
Güz da lüzgeri almıştı
Dünneyin kalburuna.

İlincecik çalkanırdı
Büümnär, suda dalgalar
Biyaz aaç da annadırdı
Baalara bir saklı laf...

Ne da olsa saklı laf
Baalara ona sevinirdi
Seslärdi sözü uslu
Hem derin annamakta,
Neçin bilä yaşamakta

Göklär diildi bulutlu...

Ayaz mı o masalıydı
Yamşıkmiydi türküsü
Bekim dost açılmasıydı
Bekim eski bir küsü...?

Diildi bu laflar masal
Yoktu arada küsü
Baalarda bir büük roman

Kucaklamıştı güzü...

Kızgın üülen sevdası
Poyusuna dolamıştı
Mutlu girgin poyrazı...

Kıpçaklılara

Yuurduk kır tepesindä
Ecelmizin amurunu
Yalpunun deresindä
Çiynek çamurunu
Duva ettik, zor gördük
Yoktu yardım birerdän
Aar taşdı, aç öldük
Şindi belli neredän...
O ecel, ani düzärdik
Kannan, terlän karışık
Yıkılıp erä batardı
Vardı cansız hırsızlık,
Politika başları
Yanıšla bükärdilär
Bulup amazıları
Doorulu ezärdilär,
Biz da ahmaklar gibi
Emin edip baş iilttik
Pak o mankuratlar gibi
Sırlık ahırına geldik
Donuk hem buzlu yıllar
Suuk poyraz denizindän
Üşüdüp zıbarttılar,
Saklıda da buldular.

Aardı bizim stavrozumuz
Ama taşdı onu,
Zordu bizim yolumuz,

Ama süünmedi heptän
Bacalıkta korumuz...

Kıpçaklı, kıpçaklılar,
Komşular hem küülülär,
Siz eski Bucaklılar
Büüklar hem da küçüklär
Todurlar hem Vanilär
Kolcıklär hem Urumnar
Lenkalar hem Manilär
Lazêlar hem Triunnar..!
Oldu, beki, çekiştik,
Geldi sıra, konuşuk,
Bilä tarlada biçtik
Dernektä da buluştuk.
Canda ama biriz biz,
Dildä hem topraamızda...
Kalacêk salt izlerimiz
Bu Kıpçak yollarında.
Bastısak dooru hem uz
Var neya kabaralım,
Ki adımız gagauz,
Bununnan anılalım.
Braktısak bir iz iiri
Prost adımız kalacêk,
Mezarda da yok eri,
Kim kötülük brakacak!
Dedelerimiz dinnener
O biyaz taşlı küüydä
Bizä da sıra geler –
Hepsimiz biz o yolda
Gideceykän düşünmeli

~~Netär brakên ziburda?~~
GAGAUZ MILLETİ ARHİVİ

№ 1166 187

«CENTRUL DE CERCETĂRI
ȘTIINȚIFICE AL GAGAUZIEI»

НИЦ ГАГАУЗИИ
ИМ. М.В. МАРУНЕВИЧ

АРХИВ
СТЕПАНА КУРОГЛО

* * *

Ne gözäl bu küüyümüz
Hem ne mutlu insannar!
Kıpçak var, eer varsak biz
Biz hem bizim uşaklar...

* * *

Yaşasın Kıpçaklılar
Koliolular, Kolçular
Lambular hem
Stuyannar,
Urumnar hem Arizannar
Nidälçular, Modalar
Peyçular hem Ustilär –
Hepsi bizim küüylülär
Kimi bildim, bilmedim,
Kimi yazmaa üürettim,
Kiminnen bu toprakta
Bilä tuz-ekmek idim,
Tozlu yollarda gezdim.

Kıpçaan merasında

Sabaa serinniindä aaçlar
Lüzgärlän konuşêrlar
Yazın dumanında kırlar
Zaametlän buluşêrlar...

Kırda bir incecik yolda
Anam, seni görerim
İçmää suyun bir susakta
Ekmään da katıksız
Kadrela torbanda...

Omuzunda kazma, uşak ta
Kucaanda
Payı kazmaa gidersin

Popaz merasında.
Alat-kıpıt adımınarın
Göçtän bükük belin,
Bän da üç yaşında erkek –
yardımcısı evin,
Giderim ardında senin,
Çekerim eteeni...

Satılık

Satılık baalarında
Üç şefteli aacı

Kıpçaan o tarafından
Var canımda sancı.

Bir ilkyaz ortasında
Pembäydi çiçeklär

Komşuydu baalarımız orda
Gelmiştik işlemää

Seläm verip komşu gibi
Geldiydin su içmää

Vardı bir tek kalın peliin
Ne hoş baktıydın gözümä!

Büülediydi beni gençliin

Da te o zamandan bu günä
Büük dert kondu güüsümä...

1979

Bukvalık

Kiyatların kiyadı
“Bukvalık” onun adı
Karannıkta kaldılar,
Kim onu okumadı

Resimni orda kuşlar
Hem çalışkan uşaklar
Ama en paalı orda
Bizä deyni bukvalar

Orda anan hem boban
Malin iisini işleer
Hem Bucak – Ana Vatan,
Nändan yolun çekeder

İkinci duva

Ko ömür dünnä beyi –
Erdä yaşamak
Koyusun denemää beni,
Brakıp çır-çıplak

Köstek önümä koyusun
Cellattan, cellat
Deneyip vaatizlesin
Yol peşkirini versin

Kayılm dayanayım
Cendem zorlarına
Salt bir izçääz bulayım
PARNAS yoluna!

Odiseylän bir aaca

Bän baalanacam,
Etimdän et kessinnär
Kayıl olacam.

Atılmaycam o izdän,
Kaavi umudum
Ama... kof sa yaratmam,
Boşuna duudum...

Milion laf tınazı
Ko saurayım,
Ko orada bir sıra
Uygun bulayım.

İstär on bindä bir ses
Şiirä benzesin
Genä işleycäm, kı tez
Yazım üresin.

Kısa duva

Peetlär kaldırım beni
Gezdirin çok zeetlerdä,
Tutuşturun üreemi
Yaratmak ateşindä
Dadayım bol neetlerdän
Bulayım ii peetlerdän.
Ko liram ölä çalsın,
Horum ölä oynasın
Nasıl GOMER başlamış
PUŞKİN nasıl oynamış!
Oynarsaydım oynayım
Yanış adım koymayım
Kuyruk sarsalamayım,
İnsan yansılamayım...

Hey peetim, gelân peetim
Metinnä bu merayı,
Bu gözäl yaşamayı!
Çal türkü çobannara
Başakta böödaylara
Emişä meyvalara.
Dostluu da sän unutma
Onda gözlär umutlan.
Ol sän pak nicä zehtin
Kuş yollarından geçir
Halkıma fayda getir.
Zaametçiyä sorayım
Yaşamaklan olayım...

Özleerim

Nasıl seni brakabildim,
nasıl sendän gittim
Ne pek uzaa ecelimdün
benim ilk sevdacımdan?

Uzak erdä gurbetliktä
En şenniktä bän yaşlydım
Başka sevda seçämedim
Sensiz gündän saklıydım.

Çok varlıkta fikaarıydım,
yortularda bän hastaydım
Sular tatlı gelmäzdir
Tuz-ekmäämnän aaçlıktaydım!

Gezdiim erdä seni bildim,
Genä sana geeri geldim
Nända evim, nända sevdim
Nända pek çok yayan gezdim.

**İLK TÜRK ÜRETMENİME
ALİ KANTARELLİE (1935-1940)**

Atatürktän hediye

Anamda türkçä dilimdi,
Okuldayse – bir başka,
Ne mutluydu, kim yaşaardı
Ana dilin koynunda.

Tüm çocuklumuz yaşlydı
Yabancı o dillerdän.
Sade o laflar aslydı
Bizim BAY ÜÜRETMENDÄN...

Ali bey Kantarelli,
Gözündän biz göz almazdık
Seslärdik baka-baka
Senin ballı türkçeni

Ne az bizi üürettin
Da gittin aramızdan,
Boşuna ceza çekten
Şeytannı duşmannardan

Gittin heptän vakıtsız
Bir bozuk dinsiz kuduz
Dünnaayı bukaalamıştı
Zehirli dişleriyle,
Seni da o dalamıştı.

Kıpçak küüyü seni biler
İyiliini unutmadı
Anılman büün da gider
Vakit seni kurtardı...

Zafer

Bizim için, sizin için
Savaş oldu kan döküldü
Savaşlarda Zaferlerdän
Cumhuruet bizä kaldı
Hem da bayrak “Aylan yıldız”
Hem ölkemiz serbest, baamsız.
Uç sän şiiirim göklerä
Ver haber şehitlerä
Ki düşündüü işleri
Ruyaları düşleri
Türklerä aslı oldu!
Etmiş yılda aylelär
Nehirlerdä bol sular
Barajlarda durdular.
Eni devlet çiçeklendi
Ege deniz dalgalandı
Al güllermiz şen açtı
İstambulda Malatiyada
Artmindä Edirnedä.
Çanakkale, kaavi kale
Kara-kara dalgalardan
Titrämedi, serbest kaldı.
Urdu davul attı toplar
Sıklık etti kör kurşunnar
Aman aman çok avratlar
Dul kaldılar, dul kaldılar...

Peygamber gelsin

Uç da söylä sän şiirim
Göktän peygamber gelsin
Türk dünnääsına bizim
Kurultay düzenlesin

Türklüü sayan milletlär
Ömürü konuşalım
Şehitleri analım
Onnara biz soralım:

Nasıl düüdü bizi toplar
Nasıl bisä mezar oldu
Ege denizindä sular...
Nasıl kanlı dalgalarda
Buuldu cellat duşmannar...

Kalkın

Kalkın, kalkın, şehitlär
Ne pek çok uyudunuz?
Şehitlär siz şehitlär
Bizim fahri vekillär
Beşbin milion türk boyları
Bu gün toplu birerdä
Sizä verer oyları
Sizi seçer meclise!
Bütün türk dünnesine!..
Sän da kalk, hey Atatürk
Taa bir defa yol göster
Eni zamanda bekleer
Türkleri eni zafer
Şansora bizim olsun
Bu sonunku büyük zafer..

**Türkiye Büyük
Elçisinä Mumin Alanat beye**

Arzumuzlan omuzunda
Sizi gördük ter içindä
Bizim işte nice kendi
Sağlık size Bey Efendi

Nice Hamidullah Suphi
Atadan emir alıp
Bize seneler önce
Bahtiyarlık getirdi
Bu gün siz Bey Efendi...

Sizin üzünüz – güler,
Danışmak size kolay
Saymadınız zahmeti
Sevgili Bey Efendi.

Kanımızdan kansınız
“Kardaşlıklan” akraba
Mutluluk sizden geldi
Çok yaşa Bey Efendi

Baboğlunun da bu gün
Gözlerinden yaş indi
Ayrılmak? – yok aslı
Ömür boyu bizdeysin
Yan yana Bey Efendi!

Yazmaklar

Kim azbuçuk biler
Yazmak zanaatlarını
Ona bilsin düşer
Tatlı acılarını
Zeetli, ama çeker
Dürter kanatlarını.
İlktân yazı – yazmak,
Sora buulmak gibi
Denizlerdä uzak,
Ani hiç yok dibi.
Bir lüzgeri hızlı...
Bir – enidän durmuş
Ayozu pek nazlı:
Geldii gibi uçmuş!
Kim onu etişsin?
Açan o uçarak!
Olsa kendi gelsin,
Beki o gelecek
Uçmadısa yırak...

Olsa...

Güz olsa dayansın
Vermesin kışı
Hem olsa uzatsın
Dayanmak halı...

Göz dolsun da doysun
Tarlasına gidip
Ahtına aht bulsun
Geçmişä el edip

Küçüklüün getirip
Geçmiş günnerini
Versin bilelim
Ne var ileri...

Nota

Portativdä en üüsää
Olursa da benim,
Geeri kalanna gülmää
Yoktur adetim.

Tomarvada var dostum
Çıfit milletindän
Sayêrim onu soyum
Kär nicä bizdän.

Taraklıda da benim
Tukan kardaşlarım
Orda da diyer elim
Uz annaşalım...

Suvatım da Moldovan,
Kız ooluma verdi
Körlük görmedim ondan
Oldu nicä bizim

Bir da ool geldi bizä
İki aradan, oldu o bizim candan
Dostluumuza inan!
Gagauzlu moldovan!

Hey gençliim

Hey gençliim, sıkı geleersin,
Brakmaa mı beni isteersin?
Gençliim, benim nazarım,
Kahırım hem pazarım...

Geldin, baktın, göründün
Sora yalana döndün,
Döndün da oldun masal
Bana dedin : "Saasem kal!"
Kal saalcaklan ecelim,
Sän aldın, neydi senin.
Şindi hadi gidelim
Öbür göktä gezelim...

* * *

Kalktı bir çiidem uykudan
İlkyaz lüzgeri kooulaardı
Taazä koku geldi kırdan
Benimnän ne seydi olardı:

Gelirdi uçayım alıp
nända bizä sabaa olardı
Salgın beni tutup sarıp
çok özlenmäk sana atardı...

İstärdim uçayım kıra,
Nända bizim izlär kaldıydı,
istärdim sorayım sana:
angı yıldız bizä baktıydı?

Çiidemnär

Açın, açın çiidemnär,
Neçin çok uyudunuz,
Biyaz yorgan altında
Tatlımıydı uykunuz?

Açın açın çiidemnär –
Uşakların bakışı.
Çiidemnär, siz çiidemnär,
Uzak braktınız kışı...

Çiidemnär siz çiidemnär –
Yılın sabahı açık.
Geldii gibi tunelär,
Geldi sıcak hem saalık.

Açın, açın çiidemnär,
Açın her yılın sonsuz
Gelsin-gitsin tunelär,
Göklär olsun bulutsuz.

Tuz

Tuz olsam dat vereyim
Yol olsam gezdireyim
Laf olsam şiir düzeyim,
Ki ömürdä izim kalsın.

Cennetä erim olsun
Şiirlerim yolu bulsun
Gagauzun canına,
Çalınsın – türkü olsun...
Benim yazım, peetlerim

Rız

Günahtan zeetlär
Kalsa da saklıda
Süzerlär onnar
Nicä sakırğa...

Bastırêr sorun
Bir yanılmaktan
Hem duyêr oolun
Ki sän kabaatta.

Yanılmak seni
Kavurdu zeetä
Etiştin kendin
En dooru neetä:
Fayda vermeyecek
Saklıda tutmak
Yardım edecek
Candan açılmak.
Pişmannık verer
Cana temizlik,
Salt o getirer
Biraz ilinnik...

Bän orada

Sıradayım, nända çırtma
Taa pek ileri çaarêr
Tarladayım, nända kosa
Taa geniş kayrım alêr
Bän aaçlıktan zor çekerim
Aaçlarlan bilä
Zındanda bilä yatêrim
Kapalıylan boşuna.
Evsizlerin köşesindä
Bän da bilä bir evsiz
Kefsizlerin zorlarında
Bän da varım bir kefsiz.
Daacıylan bilä kaçêrim
Brakonierin ardına,
Kaybelän kuşlan düşerim
Geçmiş zaman altına.
Usluluk için gezerim
Romeş Çandraylän bilä
Baarış için kabul ederim
Kurşun bu sol güüsümä.
Yaşamaya sevinerim
Bir dünnäylän barabar
Boş gelirdän azetmeerim
İstär ahmak desinnär...

Ateşli peet

Ateşli peet – yaşamak,
Güreş hem zeet – yaşamak,
Yaşamak, sän yaşamak
Ya, sän şakaları brak
Bana da ver kolay hem zor
Ver ateş, yalın hem koor
Ver sevda ödünç sevdalyan
Tanıştır uzak saklıyan,
Acıları kat tatlıyan
Aydınnat beni güneşlän
Ekmek soframa ver terlän
Ölümümü gözäl ecellän...

İlkyaz yaamuru

Yaamur geçti, saklandı
Gürültü aralandı
Kuşandı gök kuşaklan
Dolu sokak uşaklan
Bakêr pençerä sokaa
Mayıl olmuş çok uşaa
Yalabık gözü-kaşı
Yıkanmış pak bakışı
Çıktı üzä başkabak
Al bulutlan kaçarak
Sarı güneş pelikli
Lüzgâr da pak köstekli
Gider yavaş edekli...
Yalabık eni yaprak
Yaamur ardına yalpak
Dünnäa da büük – durlandı
Onu ilkyaz yıkadı...
Oder suyun boyunda
May ayın dokuzunda.

İlkyaz borannarı

Dumannar balan bulutlan
Kıştan kaarları otlêêrlar
Kara sürülmüş yamaçlan
Filiz kökleşsin brakêrlar

Genä eşil düş görerler
Taulı kırdä çimennär
İnsannar gibi isteerlär
Renkli düşlär görsünnär.

Rezeyi açıp göräsin
İçim bulutlan dolu
Yazlarda kurak – biläsin
Eşilliim ondan kuru

Bizim günün teknesindän
Hamur dolardı dünneyä
Boş laflarlan güüdemizdän
Boşluk saçardık hererä

Buydu pek aar hastalık
Ani büülü düünmektän
Yukardandık alışık
Yanış yolca gitmektä.

Üreemizä dert yatmıştı
Nändan o, meret kalsın
Cendemdän mi yol bulmuştu,
Büün da istämeer braksın...

Büük hem saygılı işleri
Sansın maasuz çiynekik
Vakıdın sä dişleri
İmeer, ne ona verdik.

Güneş sä te kurtarêr
Eşillii borannardan.
Bir da yol uzaa gider
Aşaadan hem yukardan,
Bekim iş taazelener
Vakittan hem ilkyazdan?

Kaderim kaderim

Yaşamacım sän benim
Hoysa, dedim – ça gittin
Boşuna gibi geçtin
Neçin pek hızlı geçtin?

Sürdüm, ektim – bekledim
Bereket görämedim
Sade ot, koray biçtim
Pak ekmek iyämedim...

Bän – saaya, kismet – sola,
Yolumda sade bela!
Çekin, öküzlerim, uz
Kısa kaldı yolumuz
Beki diil taa bana geç,
Beki taa bir dönemeç.
Dur sän kismet kaderim,
Te artık yakın geldim.
Hii Bujor, hem ça Balan,
Öbür köşedä, sevdam...

Evreni

Sana etiřmää yolum
Aar basardı üreemä,
Ama sevdanın soluu
Ař verärdi izimä...

Baařlêêrim sana gökü
Sevda verici bir aylan,
Al taa uçsuz evreni
Hem da bir çuval sevdaylan...

Adın dudaamda gezerim
Dayma hep görmää isteerim
Sendän yalpaklık gördükçä
Soluum taa dolêr soluk
Senin üzünü görüncä,
Düzüler kefim bozuk...

Papum elimdä

Kuşkulandı fikirlerim
Geçer gecäm uykusuz.
Yolda, evdä gözlerim
Raatım kaçtı onnarsız

Bir aklımda anam-böbam,
birindä da saçak altı
Yurtluum, o nända sundurmam
nända o küçüklüüm kaldı...

Kollêêr beni temrä gibi
Aynımda, düşlerimdä
Güllü başçam, saçak altı
Hem bän da papum elimdä...

* * *

Topraam sän benzärdin
Bobamın çatlak auçlarına.
Bobam da benzärdi
senin tikennerinä...

Sän benim aaçlum gibi
dayanırdın kurakta
Hem benim yavklum gibi
Sevärdin salt uzaktan.

Toprak

Topraam benim
Sänsin hepsi dünnä
masalları gibi.
İlk adımım da benim
Elbetki – hem sonum

Dik bayır üstündäysäm
Yaki yılma yollarında
Hojma duyup duyêrim
Gençlik masallardan
Fasıl adımnarı

Erin, topraa kara,
Ama biyaz ekmek ordan
Elbetki bu masal,
ama geler o aslıdan...
Ekmeklän toprak
Bizdä karışmışlar
Bizä göktän maavi
Bir yol adamışlar...

Hem da aydın göklär
Nerdä kuşlar yaşêr
Käämil türkülerni
Avşam sabaa çalêr...

Bän sormaycam, neçin?
Biz dayma birerdä,
Ama ölüm gelirsä
Lâzım karşılaylım
Salt sevinip ki vardık
biz da bu dünnädä.

Borçluyum sana

Sünker somunnar için
dolu başaklar için,
fıçıda şarap için,
Kırda çiçeklär için,
keten gölmeklär için,
kısmetli sevdam için,
Bol elli dostlar için,
aydınnık dünnäm için –
Borçluyum sana –
Öz topraam ana.

Sallangacımız

Te o, ani üzärdi
Yırak pek yıraktan,
Ani neetsiz gelärdi
Samannan yastıktan.
Sallardı, uyudardı
Örtärdi üzünü
Beklärdi uyanasın
Açardı gözünü...

Benim o küçüklüümdü
Seftä lafım, körpä.
O mamunun sesiydi
Duruk nicä çöşmä
Oydu kundaam benim
Büünüm hem aar dünüm,
Benim o göz yaşım,
Yortum, seçi günüm.
Taa o yoldaşım,
Duumam hem da ölüm!..

Özleeriz biz onu
Anaylan barabar
Eskimeer genç türkü
Nicä dandan şafklar!
O en yakın cana
Gezer atlı yayan...
Kavallan, kemençäylen –
O turna kanatlı!
İhtär artık kendim
Unukam da boba
Ama türkü – emin
O hep aramızda!

Sän ecelim

Düüler ürääm bollu, bollu
Darsık canım sevda dolu
Senin için cet ecelim
Benim topraam, benim Bucaam,
benim evim.

Bän da senin başacıda
bir tenecik, bir yapracık
Günä dooru gözüm açık
Benim Bucaam, benim topraam
benim evim.

Sofranda bir mum olaydım
Sana hep şafk bän edeyim
Da "varım dünnäada" deyim
Benim Bucaam, ana topraam,
benim evim hem ecelim...

Ceyran ileri

Bizimnän hem bizdän
gider kaçêr ceyran.
Beki o turna kanatlan
Beki yok aslıdan
Neysä...
Gider o bir yoldan
Sora çıkêr izdän
Erif, sana sorêrim
Adı nändan, nedän?
Zamannardan bir sän
Koydun ona sarp ad
Nasıl oldu da annadın
Ki yok onda bir can,

Yok bitkisi başı?
Nândan koydun adı?

Geçti, ceyran sendän bendän
Hiç etmedään bizä.
Dooru baksak – o gitmedi,
Salt şüveli bir aldangaç.

Sessiz alêr seni beni
Hiç brakmadaan izlerini
Kumlar, bayır arasında
Hepsi baalı, ne var eni
Ne var eski, ne şindiki, ne
çoktankı... İşinä ceyran bakêr
Hepsi gider akêr, akêr,
kaçêr, uçêr... Belli mi ne?
Turna, ceyran... Allah bilsin,
Bekim bişey, ne salt bizim
Fikirlerdän çıkêr...

Arşın

Bir kofa tatlı su
Ne eder kurakta?
Yaamurlu buluda
Bakêrız yıraktan...

Bir nazlık korkusu –
Da başlêr dartışmak,
Uzlaşmaa etişmeer
Bir küçük annaşmak...
Akıllı – baarışêr,
Ahmaklar çekişer,
Yok uslu uslanmak.
Ne sizä etişmeer?

Be insan dangalak?
Nasradin neredän,
Görmüş ki iibedä
var altın? Da sormuş
Kaç yapêr elindä
Zenginnik?

– Buldusan sokakta
Tozlarda zaametsiz,
paasıdır toz-duman...
Kazandısan terdä
O nicä pak dünür
Genç kızda içerdä...
Durmêêrlar yollar
Giderlär uzaa
Düşsä da kraa
Yaasa da yaamur,
Yaasa da kaarlar...
Ölçer insannar
Gökleri hem toprraa
Aarêrlar onnar
Uz ölçü hem paa
Ashya doorulaa...

İlini hem aarı,
Paalıyı, ucuzu
Yannışı aslıyı
Kolayı hem zoru
Ölçmeli salt ölä
Ki olsun dooru...

Beklemäk

Kara haber geleli
Diişti Anam kendini.
Senselä soylar yaslı,
Ona hep gelmeer aslı...
Tutup aar kafasını
Geçärdi öbür evä
Bulup bir rubasını
Bakardı o çez-çevrä...
Çok yıllar artık geçti
Hepsi umudu kesti
Hısımnar hem komşular
Hanidän unuttular
Ama sän?
Aynında hem düşündä
Onunnansın hep bilä
Cainerin var karannık
Tokat durêr aralık.
Oturaceykan sofraa
İlkin bakêrsın sokaa...
Senin o kuru güüdän
Toplamış bütün küüydän
Dulların kahrını
Cengin zararlarını...

.....
Tolokadan baalara
Kıvrık yollar uzanêr
Neçin, male, onnara
Gaarip gözlerin bakêr?
Baalara o gitmedi,
Oradan da gelmeyecek.
Unut o kahırları
Zeetlendin sän – etecek
– E-he-e-e – E, e
O yollar izlen dolu

Dolaşık onnar orda
Toz buludu kurakta,
Taliga mı uzakta?

.....
Tozlar hanidän daaldı,
Yok taliga orada
Yoldan da gelän atlı
Gitti başka tokada...

Taa da çok yıllar geçti
Umut heptän kaybeldi...
Ama sän?
Oturaceykan sofraa,
İlkin bakêrsın sokaa
Canerin hep karannık
Tokat da... hep aralık...

İlk derslerim

Karşladım onu
Emeklemektä.
Açan kalkındım,
Ondan tutundum.
İlk adımcıımı
Boyunda yantım.
Sora şaşırdım
Burnumu soydum
Ama durmadım...
Enidän kalkıp
Taa bir adımcıımı
Zoruna yaptım.
Zor hem pek paalı
Çıktı o bana
Bir şiş o koydu
Körpä annıma.

Ama raat hiç yok
Kefim tutuşêr
Örümää ahtım
Taa pek kızışêr.
Enidân tay-tay
Da sürüneräk
hızlandım eşää,
Ama... yıkıldım
Kapuda köşää...
Kimsaydı beni
Kaldırıp baktı
Çıplak kıcıma
Bir şamar yaktı.
“Pat kenarında
Gez, ahmak uşak,
Lääzım mı sana
Bu aykırlamak?”
Bakındım gözäl
Hepsi büüklerä
Da sürüneräk,
Hu-genä eşää!
Kalktım kanatlı
Da adımnadım...
Bu sıra eşii
Bän aykırladım...
Bendän kısmetli
Yoktu dünnäda,
Yazılıydı bu
Terli annımda.

* * *

Saa olsun eşik
Duuma erimdä
Paasız uroklar
O verdi bana...

Yaşlar

Konduydunuz tolu gibi
Anamın yanaklarına,
Cenkân zararlar gibi
Küçüklüün topuklarına.

Yollarlan uçtunuz uzaa
Benim kaarlı günnerim
Dedelâr – açık kucaa
Tâ bekleerlâr gidelim.
Genç yıllarım, dizili
Sorêrım, ne yaptınız,
Ömür neyâ sizindi?
Ne sonuna braktınız?

Gitti, karıştı onnar
Zaamet, kahır dolu yaşlar
Oldular çöşmä onnar,
Oldular eni yollar...

Küçüklüktân

Bir çocuk sıkılık etti
Sansın küçüklük çaardı
Ama, yazık o kaybeldi,
Küsü da yok.
Neyâ küsü?
Ama unudulur mu sanki,
Ani deldiydi içimi...

O bir sıcak orak günüydü
İlk sevdayı taman duymuştum
Biz yıkılmıştık ikimiz
Arpa tepesinä saklı

Da sevindik, ki buluştuk
İlk sevdanın duumasında
Elim da sansın maasuz mu
Diidi senin saa güüsünä,
Da nasıl sa titiredi
Dudacıkların senin
Sora benim da dudaam
İlişti oray, kendi...

Eni can

Açtı gözü eni can
Yaşlan karşık ilk soluk,
Sora sän annayacan
Biz da ölä başladık...
Acı, zeet hem kaynak yaş
Can edinmäk – bu takım!
İstär-istemäz uzlaş,
Başka bişey yok nâpmaa.
Bu dünnäya geldiysäk
Çok yollar var gecelim
Hepsicii ölä onnar,
Herşeyin bir sonu var...
Büün geldisän yaşamaa
Yarın hazır ol çıkmaa
Eer sevdisän pek keskin,
Belli çok zor da çektin
Kahırlandın zeetlendin
Sıcaana da sevindin
Büün yaşamaya geldin,
Hazır ol yaarın çıkmaa
Ne işledin, ne yaptın,
Düşün-burda ne braktın...

Yok

Yok tıpkısı kişilər,
Yok iki damna benzär
Ne çetin, o diil çelik
Ne bütün, o diil kesik.

Yok iki sıra duumak
Yok dooruluktan suulmak
Aazları yok tıkamak,
Uslu da hiç yok durmak...

Tozlu yollardan

Küçüklüm, küçüklücääm
Sevinçlen dolu kucaam
En kismetli günnerim
Yalınayak yollarım

Geldiimi duyamadım
Dadına doyamadım...
Ne aldın sän canımdan,
Nelär braktın aklımda..?

Gençlicääm güllü başçäm
Ne tez eridin, gittin
Yalpu derä buzunnan
Yaz yolların tozunnan...

Yıldız sarayına

Yıldız sarayına
Yollar pek zor tıtsı
Sanarsak da yakın,
O uzaklar dipsiz...
Orası hem karannık
Hem karannık yollu
İki iş karışık
Bir boş bir da dolu...

Aktı o sular...

Ne yol mu yannış,
Atım mı çekmeer,
Bezim mi kopmuş,
Lüzgär mi esmeer?

Lüzgär da eser
Diil yannış yolum
Atım da çeker,
Bezim da dolu...

Sadä diil belli
Gelecek yıllar.
Sevdim bän kimi,
Aktı e sular...

Gülümsämedi
Ecelim bana,
Olmalı duurdu
Kısmetsiz ana...

Herkezin oyunu

Biliner hem bilinmeer
Zamannardan o geler...
Var bir eski oyuncuk
Bir altın sedef boncuk.
Diil oyuncuk o oyun
Bilinm z ona doyum.
O hem bal, hem da zahir,
Kim oyneer salt o bilir...

Kimi o aldatmadı,
Kimi raatsız brakmadı!?
Benim da geçti bařımdan
Taa onaltı yaşından,
Aldandım hem aldattım
Pişman olup aaladım.
ekiřtik hem k s řt k
Sora d n p  p řt k,
Toplandık, ayrıldık
Yazık çok yanniş yaptık...
Ama var mı ne yapmaa,
Olmuřları doorutmaa?
 l  bu dunn  ge n
 l  b n hem  l  s n...
Kim sevdayı oynadı,
O aaladı, ofladı...
İlk sevdanın oyunu
 l nc  yok doyum...
 l  biz hem  l  siz
 l yiz biz hepsimiz
Salt... savda var bitkisiz...

Yaamur damnaları

Yaamur damnaları
Pençeremi düyer
Yaamur damnaları
Damna-damna düşer

İzlär da köşedä
İlin işidiler
Kim o, kim neredän?
Sandım bana geler.

Yaamur damnaları
Yavaş-yavaş geçer
İzlär da köşedän
Bendän uzaa gider...

Bekleirim, bekleirim
Aylanma beni,
Özleirim, özleirim
Salt biricik seni!

Geçän yaamur braktı
Boncuk damnalarını
Şilêr onnar şafklı
Daadêr kahirlarmı...

Sän gelecän, yarım,
Sän mutlak gelecän.
“ – Te bän, - deyecän-geldim,
Başka hiç gitmeyecäm”.

Zıtlık

Bilerim uz gitmää
Hem da geeri dönää
Bileriz annamaa,
Hem şüpelenmää

Severim çetinnii,
Şakam da cebimdä
Zıtlık da, elbetki,
Olursa erindä...

Enseeriz biz köstek
Her gezdiimiz yolda,
Kalsın kör hem peltek
Bulunmayan zorda...

Kim satıcı kancık,
Bulamasın saalık,
Çıksın onun gözü
Hem gülmesin äzü

Eni yol aaramak
O çalıdan çember,
Diil ama dangalak,
Kim enilii isteer.

Düülmüş çetin yolda,
Kolay gezmää savsak,
Ama boşa gezän
O mutlaka ahmak.

Gezän gamsız aylak
erdä ulu-orta,
O klisedän irak
O kafadan hasta...

Yıldız sarayına
Yol zor, uzak, tıtsı
Gelsäk da yanına,
O taa uzak kaler,
Yolu da bitkisiz...

Şairä

Te yılın bir geç güzü
Şairä saklı küsü...
Uçup – uçêr yapraklar
Geldi günü – uçsunnar
Sarı-pembä kanatlar
Göz yaşı, tuzlu yaşlar...

Ne var, läüzim annamaa
Bundan yok ne saklamaa,
Bundan yok ne saklanmaa!

Başçamda

Başçamda dut aacı
Gölgä bizä edecek
Yarimin kara saçı
Omuzuma düşecek...

Beşik (Sallangaç)

Sallangaçım hem kundak
İlkyazda kaldı uzak
Lüzgär fışır-fışirdêr
Yapraklar sarı-pembä...

Bana geç güz yaklaşêr
Büün – bendä, yaarın – sendä.

Aazım kuruyer

Zeetim çok pek kenarsız
Aazım kuruyêr lafsız
Dilim kıpırdêr boşa,
Çatışêrım faydasız.

Bulsam lääzımını lafı
Azaldırım zorumu
Köşä-bucak aaradım
Aaradım bulamadım

Kaçmış o laflar kaçmış
Benim boş fikirimdän
Sade anılmak kalmış
Umutlu düşlerimdän

Of bulsam o neetleri
Kurtarırım canımı
Kilitli bukaalardan,
Onedidä sevdadan...

Aarêrim – bulamêêrim
Sade zeetimnân kalêrim!

Hop hay dini...

Allah dünnäaya versin
Çok paalı annaşmayı
Bizi da unutmasın
Gagauzlaa bakmayı...

Kolaçlı soframızda
Olsun bizim hatırlar
Şen ötsün aramızda
Horular kadıncalar

Yaşasın ömürünä
Kahırsız şen halkımız,
Olsun uslu cümnäya
Boşalmasın soframız

Soframızda kolaçlar
Aramızda sevgilär
Gagauzca hatırlar
Kadıncalı oynunna...

Hop hay dini dönelim
Dönüp, dönüp söyleyim
Yaşasın çok insannar
Siz hem biz gagauzlar.

Açılmak

Kasabaya götürdüydüm
Gençliceemi umutlan
– Oolcaazım, - bobam dedi, -
– Tarlacını unutma, -
İlktän kulak asmadıydım
Bobamın nasaatına
Ama tez hastalandıydım.
Hastalımdı – o tarla.
Turnalar gelip uçaarkän
İşidirdim sesini.
Sofrada ekmek iyärkän
Duyulurdu çekmesi.
Çekärdi tarla çekärdi
Kolumdan hem bacaamdan
Türlü varlım etişärdi,
Kır çıkmazdı aklımdan
Düşlerim ona gidärdi
Birkaç kerä gecedä.
Tarlada orak biçärdim
Geceläärdim tepedä...
Kranttan suyu akıdırkan
Aaraardım suvacıyı
Yolda tranvaya pinärkän
Saurdardım kamçıyı
Sabaylän saat cıngırdardı –
Bän bekläärdim horozu
Horozsuz sabaa olardı,
Özlärdim küüydän tozu...
Beki sana, kasabalı,
Gelecek bunnar gülmää,
Ama beni annamalı,
Hastalım çeker ölmää!
Belli, kimsey beni çekmedi
Burayı kollarımdan.

Beni umut sürüdü,
Ani büün da süünmedi...
Diil kalaba alaylar,
Çekti beni muzalar
Geniş tozsuz sokaklar.

Düşlerim sansın çıkêrlar
Aslıya yavaş-yavaş
Türküme kulak asêrlar
Üreemdä sa hep o taş:
Kasabada dallarımın
Yaprakları, çiçekleri,
Ama yırak tarlada
Kaldı derin kökleri.

Merkez

Yaptı yol ecelim uzaktan
Uzaktan, bellisiz taraftan
Korundu saklandı zorlardan
Düşmedi kalmadı yollarda

Zor günnär kapadı yarimi
Sonunda kuhneyä içeri
Utansın, çıkmasın o sokaa
Tıkansın yolları kalkmaa

Ama o Allahtanmış benim –
Aar canım, sıkletim, ecelim...
Bucaktan kavallı ötmesi
Çöşmeli sucaazın hoş sesi.

Lüzgerlär saurdu kışları
Da çıktı gözelim dışarı
Karşladım bän onu Kişnovda
Merkezin anılmış sokaanda.

Olsun benimnän

Aynımda hem düşümdä
Küçüklüüm hep yanında
Bän kaçerım ileri,
O hep benim ökçemdä

Boşuna benim kaçmam,
Saklanmam da boşuna
O tatlı zamannardan
Bişey kalmêêr sonunda...

Ne pek az vakit vermiş
Uşaklımıza göklär,
Ki bilelim bezbelli
Kaç yapêr o şen günnär.

Gel küçüklüüm kucaama
Düş görelim barabar
Düştän çıksın aslılar
Da biz bilä kalalım!

Ama yıllar götürer
Bizi hep taa ileri
Sallangaclarda kalêr
Masalların erleri.

Osanna

Odalarım boodaya,
Aar başaklı tarlaya.
Cenk çiftçiyi öldürer,
Booday ölmeer hep büyer...

Bu türküm dedelerä
Gezmişlär çok erlerä
Onnar ayırmış ottan
İlk başaa – ekmek yapan,
Hem o ustaya – adsız,
Ani çok vakit raatsız
Hiç düşünmedään büüklää,
İlkin düzmüş tekerlää.
Taa çalêriz üüsek gimn
Korumuş dilimizi, kim
İlk peetçiyä Gomerä,
Peet baaşlayan bu erä,
Taa bän türkü çalacam
Nekadar yaş yaşaycam
Besli topraa tarladan,
Cömertlii bilmeer sınır
Bir kerä kalmêêr kısır...

Denizä da metinniim,
Uslusuz halı için
Hem tuzlu dadı için.
Saa ol deycäm ömürä
Dünnäda en büük gülä,
Çeketmesinä onun
Ki olmasın hiç sonu...

Drama

Nasıl bulup da söyleyim
Duuma erin büülerini?
Nasıl sizä annadayım
Ne şenneder peetlerimi?

Nasıl duygu o canımda
Basêr, basêr o aar beni...

Sora kopêr o ansızdan
Nicä bir payacan ipi,
Sora öter nicä zurna,
Sora gerer nicä struna
Nasıl koptyunan zoruna...
Nända o Şen günnerim
Hoş dalgalı düşlerim:
Nasıl anamnan gezeriz,
Ya bobamnan ot biçeriz
Komşu kızlan Çankaylan
Taa onbirdä isteneriz...
Nasıl demää bu duyguya,
Ani brakmêêr uykuya?
Onnar hepsi drama zor
Üreklerdä süünmâz kor...

Başlantı

Resimci, neyä bakêrsın
Açan etüd sän yazêrsın?
.....
Bän sa bakêrim ilkyaza:
O çözdürer güler düzer...
Hem taa bakêrim yaamura
Ani sulêr, kacêr, bozêr,
Su boyunda – incä saza,
O eŐerer büüer düşer...
Delikannı gözäl kıza –
O evlener, sever, duurêr,
Göl boyunda seftä, buza –
O kalınnêr, o inceler.
Poet onu – ayna görer...

Kaval

Bu bürüncük sesi sanki dünnääya
näändan olur gelsin?

Angı fasıl işä bu demet duyguları
olur benzesin?

Ani gelerlär canıma boldan?

O ses gaarip-özügä usul işidiler,
alıp bir kolundan seni cennet
başçasında o gezdirer. Ordan da
getirip fasıl düşlär sana söleer
ava döner, döner, döner...

Sansın açmış lelekalar, güllär,
sansın suya ineerlär sürülär,
sora uzak erdän lüzgär üfleer
ava döner, döner, döner...

Sansın bütün dünnää dolmuş
açık çiçeklän, sana da ne läüzüm
doyum ekmeklän... açan
ava döner, döner, döner...

Açan dünnä gözällen serpili
sän da kaval sesinnen semeli?

Aalêêr o seninnän barabar hem
da güleer, acır cannara da o
mehlen verer, döker,
Eer varsaydı aslı büülär bu dünnäädä
Haliz kavaldır te o, anı
büüleer, büüleer, büüleer...
Ava döner, döner, döner...

Külüm

Kapum açık konaksıza
Testim dolu – bir susuza,
Gözüm bakêr uzaklara
Güneş ister insannara.

Eminim var yurtluuma,
Zaametim kalsın ona,
Külüm hem kemiklerim
Topraama kalsın benim

Ölä dünnä

Yok kosmosta benim eşim.
Eşim erdä – ana toprak
Ama keskin gözüm benim
Gökä bakêr, ister uzak.

Ömür ölä, ölä dünnä
Bilmeer uslu, bilmeer dinmäk...

Lüzgär

Te o geler uultu-uultuylan
Hem ansızdan hem vakıtsız

Bak dolaya, bak kuşkuylan
O ya kötü, ya zararsız.

Bora gelip geçip gider
Doz-dolayı çevirderäk

Sanki kismet mi getirer,

Sanki kurban mı o isteer?..

Üreklerdä da kim-kerä
O dayma saurêr, eser

Ya sevinçlik üzerinä
Ya bir ateş orda tüter...

Tamah kumi

Tamah kumi
Saadıcından
Göktä yolda
Çalmış saman...

Alatlamış,
Daatmış hırsız
Gök üzünü
Ekmiş yıldız...

Erdä yollar
Çok iz dolu
Göktä – yollar
Yıldız dolu...

Hepsi yollar
Yazı onnar
Cendemä da
Cennetä da
Gitsä onnar!

* * *

Yıldızdan da peetçilik
Her o kuruysa çetin
Dadı da – hıyar senik
Cana yok ne getirsin
Yok ne doyumnuq versin...

* * *

Türküysä yarı aslı,
Yamulmaklan karışık
Tutunur onu çalsın
Kim kendisi bir alık...

* * *

Peetçi eer aslı sölärsa,
Peetindän ekmää kokarsa,
Sofralar onu annar
Gökä çıkar duvalar...

* * *

Sän bir düümük sıkletimdän,
haşlak damna gözlerimdän.
Bir sıracım yazılmadık
Güllü başçäm kazılmadık.

Neetlerimin sän bir nesi
Gençlik maanilermin sesi
Aaçtan meyvam dadılmadık,
Karpuzlarım bakılmadık...

Susmak türküsü

Çadır merasında derin evellärlän
kök-kökä
Yatırdı örtülü göklärlän bir tepä.
Dizmişti vakıtlar sayı dizilernä
binnärlän yıl...
Gelip-geçärdi vakıtlar hiç sormadaan
Kimnär neyä kayıl, neyä da diil kayıl,
Yakardı vakıtlar tepelerdä ateş yalınlarını
Savaşırdılar şılatsın bizä tepä altında
insannarını.
Oguz gölgeleri çıkardılar ordan avşam-avşam
Tepä dolayında gezärdilər ulan-ulan.
Hazar hem skif gölgeleri, peçeneklär,
Kimnär taa zamandan bu toprakta
gezmiştilär.
Sorardı gölgelär: ani büünkü senselemiz?
Ani onnar, kimi görmää isteeriz biz?
Ama tepä susêr... Susmak da bitkidä
Susa-susa bıkêr.
Olur mu bunca yıl susmaa, açan vakit
dipsiz?
Da susmaklar başlêr Bucak tepesindä
Uzun türkülerini peetsiz
Lüzgärlän güneşlär gelerlar seslemää,
Yıldızlar da bulut kapusunu aralayıp
Şaşıp, göz atêrlar boz tepää...
Dizer sayı uzun o iplerinä hep taa çok yıl,
Vakit gelip-geçer hiç sormadaan
Kimnär ona kayıl, kimnär da diil kayıl.
Tepä da göklen örtülü, susmaklan alışmış
Bekleer, bekim ayırırlar, ne eskidän
eniylän karışmış...

Genç türkü

Te o, ani üzärdi
Yırak çok yırıktan
Ani neetsiz gelärdi
Samannan yastıktan...

Sallaardı, uyudardı
Örtärdi üzünü,
Beklärdi uyanasın
Açardı gözünü...

Benim o küçüklüümdü
Seftä lafım körpä
O mamunun sesiydi
Duruk nicä cöşmä.

O lülkamdı benim
Büünüm hem zor dünüm
Benim o göz yaşım
Yortum, duuma günüm...

Özleeriz biz onu,
Anaylan barabar
Eskimeer o türkü,
Nicä gündän şafklar.

O en yakın cana
Gezer yayan, atlı
Kavallan, kemeñçaylän,
O turna kanatlı!

İhtär artık kendim,
Unukam da boba
Ama türkü – emin
O hep aramızda...

Poet

Kısaysın ömürlü
Beki sän ölümsüz?
Gök var gürültülü
Saklı fasıl bir "üz".
Persengeli sözdän
San çıkardın fikir,
O nazarlı gözdän
Aldın peetä mayıl.
Bir ay o sırayı –
Çetin kanarayı,
Kıvılcın çıkarıp
Yondun bakıp, bakıp.
Geldi sän kaybeldin
Dört laf arasında,
Kazaa selläm verdin
Şiir varkan aklında.
Sän bir dooru çiftçi
Puluk çektin, ektin
Terlän ekmää idin,
Stavron aar gelmedi...
Külün dirilecek
Salt sän görämeycän,
Kaçı su içecek
Senin o çöşmendän...

Ayr kendin

Allah iilää dürter
Şeytan da – fenalaa.
Neyä seni çeker,
Kendin bil annamaa...

Kara nadazdan da
Altın ıkêr başak,
Kimi biyazdan da
Akêr kara batak.

Ot toomunu ayır
Kendin boodaylardan
Herbir işâ kayıl
Olma, ayırmadaan...

İyilik hem fenalık
Dayma, dayma karışık
Körlük hem inatlık –
Kap-kara karannık...

İlkyaz

Çukurda biyaz yorgan
Kıştan sonunku nişan
Sauşmuş o saklanmış
Beki kurtulur sanmış

Gündüz yaşlan o aalêr
Güneş üzündän korkêr
Kraalı serin gecedä –
O enidän kendindä

Saklan saklanma, kışım,
Sän yolcuysun, kardaşım,
Kara denizdän buular
Bucakta düşer duman...

Kesilmiş baalar aalêêr
Kökleri kuvet toplêêr
Kırkkaşıktan kolacı
İki düümüklän baalêêr...

Çalêr sırçık şen sıklık
Sokak ta kalabalık
Yamaçta çiidem açêr
Kızlar da rop-rop kaçêr!

Fal

At falcıyka taneyi
Geleceemin önünä
Pek isteerim bileyim
Ne düşer eni günä

Eni gün eski saklı
Salt bir adım yaarına
Ama hep onda aklım
Getirsin kısmet bana

Fal da eski iilencä
Falcıyka derin esneer...
Ne yarın gecirecän
Sade bir Allah biler!

Asirim

Sana kabaat atıp
Pak delirer onnar
Kimä düşüş düştü
Kuvet kullansınnar.
Koru sän Allahım
Bizi ahmaklardan
Gelän günnermizi,
Topraa, otu koru...
Kızgın ko sevelim
İydä sevelim

Türkü da çalalım
Zorda hiç korkmaylım...
Olsun duumak, ölüm,
Ama sırasında.
Salt bitmesin günnär
Tıkanmasın dünnä
Çenk belasından.

Çizilär

Çoyu yazdı
hem söledi
Ani dünnä
pek alaca...
Heyä geler
bu acaba?
Sanardım boz
beki maavi
koyu renkli
ya benekli...
O var dünnä
İki çizi...
Onnar diil az:
Biri kara,
Biri biyaz...
Ömür uçardı
Tez ilin.
Bän bilmärdim
Ne o pelin.
Bän bilmärdim
Ne o acı
Bän bilmärdim
Ne o sancı.
Bana dardı
Kimsa – sevin

Bu yaşamak
Sendä – resim!
Biyaz açık
O yazılı
Kara renkin
Hiç yok adı!

Vakıtsız

Kaçêr vakıtsız
Kara topraktan
Besli erleri.
Eşil meyvalar
Kopêr dallardan ..
Düşer ileri.
Tüüsüz yavrular
Uçêr saçaktan.
Düzendä haylaz –
Hep geeri kaler,
Sade çemreklär
Dayma alatlêêr...
Salt asirmizin
Parpul gençleri
Gamsızlı gezer...

Suluklar sa aalı,
Sular da diil pak
Necin uşaklar,
Duêrlar ahmak?

Üzer uzakta

Yıldızlık denizi
Üzeer uzakta
Göktä çalkanêr
Bizdän yırakta.
Ay, sarı benizli
Gülmää utanêr
Bu avşam kahırlı
Poyrazdan duêr...
Taa duumaa çalışêr
Alverdän balık,
Uçmaa hızlanêr
Bir kanat kırık...
Yorulmêêr büümää
Deredä sazlık,
Üzer vakıtta
Kahır hem sevda...
Dünnädir ölä
Karma-karışık,
Nasıydır şiirlär
Uçsuz dolaşık...

Uzaklar uçsuz
Boyalar türlü
Hem dayma çalışmak
İnneyip solumak,
Aarayıp bulmak
Aldadıp aldanmak...

Uyuyun tatlı

İsteerim uşaklar
Tatlı pek uyusun
Olmaz uykuları
Sabaa karşı kopsun.

İsteerim analar
Güüsünnän doyursun,
İsteerim bobalar
Booday unu üütsün,
İhtärlar da isteerim
Unuka büütsün...

Sabaa horozları
Danı hep getirsin
Hem şafk sıcak erä
Gün durmaksız versin...

* * *

Benim al güllü başcäm
Şen ömürümü düzän
Topraamın ana sıcaa
Aylemin tatlı kucaa

Topraam hem sevgilicääm
Bolda solumam

Doyumsuz aydın dünnäm
Şenni yaşamam...

Şüpeleirim

Ne az bän yol yaptım,
Sıkça kaydım düştüm mü,
Buzu mu görmedim,
Yolu mu seçmedim
Darca geçiklerdän
Oya mı pek geçtim?
Olur olmaz erlerdä
Şarap mı çok içtim..?

Oldu saklamaycam:
Geç da beki kalktım,
Beki yannış bastım
Berämedim zorda
Bir İääızımlı yardım...
Neçin acaba? Pek az bän
yol yaptım?
Etiştiräydım e
Sana kahır çekän,
Sana da düşän umut
Haberleyip dayak bän olayım...

Etiştiräydım e,
Zoru zorlamadaan,
Körlüü taa olmadaan,
Yangın tutuşmadaan,
Buulan – taa buulmadaan...

Ne az bän yol yaptım?!

Soyun masalı

Türkülerin aar sesindän,
Adetlerin bir nesindän
Legendaa yola varêrim
Kendimä cuvap aarêrim.

Geçmiş işleri sökerim
Dedemi kırdä görerim
Koşulu beygırlerni
Süünmedik ateşlerni.

Göçü – hepsi yannarında
Saklı korku cannarında.
Şüpelerdän uzak dandan
Hem taa kim bilsin ne yandan...

Çok saburlan onnar bekleer
Açan umut hep taa tüter,
Olsun sabaa, olsun aydın,
Gelsin kısmet, gelsin yardım...

Te bir eni dinnenmektä,
Bir türküylän iilenmektä
Sabaa olêr, güneş güler
Kısmetä sa – bu az geler...

Neçin Vatanını brakardı
Ölümdän mi o korkardı?
Ölümdän korku bilmäzdi
Duşmanı da prost etmäzdi,

Uzasın soyu istärdi,
Salt o beterä gezärdi
Dedäm kısmet yollarında
Göktä Saman yollarında...

Elleşelim

Birkimseyä uzattıynan
elimi
Bän isteerim söyleyim
neetimi.
Göstereyim, ki yok siläh
elimdä,
Açıklayım, ki yok üfkä
neetimdä...
Göster sän da, şanlı dostum,
elini.
Tutma saklı komuşundan
neetini!
Olur uçsuz usluluk
bu toprakta.
Elleşirsäk şüpesiz
buluşmakta.
Çeketmäyiz cenkleşmää
biz ansızdan
Buluşursak elleşirsak,
korkmadaan!

Dayma düşlerimä geler

Geniş dünnää, geniş hem dar
bu tomlarlık toprak.
Gözäl erlär saklı bendän bir tarafta,
bizdän irak.
Kasabalar, küüylär, yımdat verän sular
şen güneşli göllär, hem taa kimnär
bilsin nelärden anılmış hem türkücü
peetlerinnän çalınmış var taraflar...
Ama geniş dünnään sade bir köşesindä
bana adımca deerlär taa tatlı...

Orada bizim eşik hem zemperäylen
kapumuz,
Sergendä da ediliimdän ölçüm saklı
Sadä orda hep büün da taa gezer
sürü edekçisi – eşek...

Tozlumuydur yollar – biläsin koyun
sürüleri orda gezer gevşek
Orada büüyer büülü benim o dut aacım
anı fişkan verirdi bobama bizi düüsün
zarar için...

Tä buydur o köşä, ani dayma düşlermä girer
Hem hiç bir ilaçsız buluşmakta imdat verer

Sendä da, kardaşım olmalıydır ölä başka bir er,
Ani sana heptän yalpak adınca deer
Hem dayma dayma senin da düşlerinä girer...

Vakıttan

Borannar balan bulutlan
Kıştan kaarları otlêêrlar
Kara sürülmüş yamaçlan
Filiz kökleşsin brakêrlar

Genä eşil düş görerlär
Taulı kırdä çimennär
Nicä insannar isteerlär
Renkli düşlär görsünnüar

Bizim yanık kırlara
Ko yaamurlar çok gelsin
Hem bizim eski düşlär
Aslıya çıkabilsin

Bucaan hamur teknesindän
Doyuralım dünneeyi
Hoşluklan güüdemizdän
Yapmaylım al karayı.

Yok olsun aar hastalık,
Ani büüdü üünmektän.
Betfalı hayırsızlık
Kaçsın bizim devlettän

Büün yollar uzaa gider
Aşaadan hem yukardan
Memleket taazelener
Vakıttan hem ilkyazdan...

Üç iş, üç adım

Nekadar gözüm açık
Yok bana başka raatlık
Üç işsiz, üç adımsız
Yaşamam kof onnarsız:
Gagauzka gelinim
Gagauz halkım benim
Gagauzça yaratmam –
Salt onnarlan yaşamam!
Yol bana göstericim,
Karnımı besleyicim
Ömürümdä ilk eşim
Gagauzka gelinim...
O ilk peetim şiirimdä
Uykum gecelerimdä.
Saçları kara – bulut
Gözleri – dolu umut
Su içäsin üzündän
O ilk erdä canımda...

Sora geler yaratmam,
Sora halkım yaşamam!

Geçtikçe, geçer yıllar
Geçeriz biz – insannar,
Sel hepsini alacak
Sade onnar kalacak,
Ne sevdik, ne yarattık
Nasıl gözâl yaşadık!

Gecä

Susuntudan şaştık kaldık,
Serinniktän havez aldık
Taa zamandan bilä gezdik
Yaz avşamnarını sevdik...
Küçüklüktän – hep bu salgın,
Örseleyip saardı bizi...
Hep gideriz, hep gideriz
Gezeriz, yolu ölçeriz.
Az mı kaldı, çok mu taa var?
Ne taa ilin, ne aar taa var?
Biz gideriz hem sesleeriz
Anızlarda Turneleri...
Anızlarda geceleriz,
Sevişeriz hem işleeriz.
Hep sesleriz turneleri
Hem yivêriz hem baalêriz,
Ani yaptık tepeleri...

İspiada

Kasabaya götürdüydüm
Gençliceemi umutlan:
“Oolcaazım bobam dediği; –
Tarlalarını unutma!”
İlktän kulak asmadıydım
Bobamın nasaatına,
Ama tez hastalandıydım,
Hastalımdı o tarla

Turnelär geçip uçarkan
İşidilirdi sesi,
Sofrada ekmek iyärkän,
duyulurdu çekmesi.
Çekärdi, tarla çekärdi,
Kolumdan hem bacaamdan.
Türlü varllım etişärdi,
Kır çıkmazdı aklımdan...

Düşlerim ona gidärdi
Birkaç kerä gecedä.
Tarlada orak biçärdim
Gecelärdim tepedä...
Kranttan suyu akıdarkan
Aarardım suvacıyı,
Parkın içindä beklärdim
Eski dostu – daacıyı,
Horozsuz sabaa olduynan,
Annamazdım sabaayı
Erdän tramvaya pindiynän
Saurdayım bän istärdim
Öküzlerä kamçıyı...

Beki, sana kasabalı,
Gelecek bunnar gülmää

Ama beni annamalı:
Hastalım çeker ölmää...

Belli kimsey beni zorlan
Burayı sürümedi.
Umudum çekti bir korlan,
Ani büün da süünmedi...
Diil kalaba alayları,
Diil yalabık giimneri,
Çekti beni muzaları
Hem zaametçi elleri!
Düşlerim sansın çıkêrlar
Aslıya yavaş-yavaş:
Türkümä kulak asêrlar –
Üreemdä sa hep o taş!
Kasaba, sendä dallarım
Hem da beki çiçeklär,
Ama yırak tarlamda
Kaldı derindä köklär.

Altın kaplar

Pek meraklı ki altın kaplar,
Ani haliz masaldılar,
Onnar bizä gelirdilär
Padişahın sarayından,
Sansın göktän inärdilär,
Açan malimizin kefi
Gelirdi çeketsin masal
Başlankı sınnan “Çünkü
evel zaman, bir vakıtlar...”

Bobam salt hiç istemäzdi
Kulak assın masalına.
Neçin ki o her saat görärdi

Bucak nasal saurêr derindän
kopma kuru koraiları, kır innäardı...
Bizä da o masal köklerindän
Pençeremizä tılsımnar inärdi,
Korkunç fantomolar, sanki nelär
Bizä getirecek onnar...
Sade bobam sesleyip malimin
Hoş fallarını çıkıp masaldan
Aarardı neredä bulsun
Bizä ekmek hem giim yollarını.
Sora bizä, verirdilär bir böş sofrä
Canaa da konurdu siyrek çorba
Büük yarışmaklar yapardık
Siyrek çorba pek tez bitärdi
Ama bizim akıllarımız
Hep o altın kaplara gidärdi
Sora aaç kaşıkları dalardık
Kütür – kütür... da doyunmuş
Tok hem mutlu kalardık...

Sarı yapraklar

Sarıydı yapraklar valkıtlardan
Yazılmadık hem pak o yapraklar
Senin da ellerin o zorlardan
Asret kaldıydılar o temizlää
Uzundular kıvrak o yapraklar
Olurdu piyanınaya da uysunnar
Ama çalmazdı piyanınada onnar
Kırda puluu bilirdi tutsunnar
Pütürcekli, düülmüş hem lüzgerli
Onnar türkü düzärdi kırlara
Da akıdırdılar altın o sesleri
Düzeldilmiş sürgüylän tarlana.
Aaşam-avşam seni çekärdi kiyatlar

Dürtülmedik hem pak o yapraklar
Vergin hem havezin da eteceydi
Biläsin azbucuk kıyatcılı
Alıp usullan karandaş parçasını
Sän yaklaşırdın yazmak erinä
Küsärdın, ani yazmak uurunda
Bir sän kaldıydın ayaksız-elsiz...
Acıydı neçin pek bu zheetlerin
Ezip yapardılar seni kefsiz
Da betfalardın çalımsız o elini
Hem da kendi kuvetsizliini...
Bilmäzdin sän, ki en baş yaratman
Sana açtıydı hanidän kendini
Hem diil roman, ne da poema büük
Oydu bişey bir geçilmedik epopey!

Büüder uşak senin artık yaşlı ooların
Geniş da kırında ekin başaklandı
Taa ne var olsun bu dünnäda kırnak
Nekar bir uz hem dooru yaşamak!

Peetçilik duvası

Peetlär, kaldırın beni
Geçirin o zheetlerdän,
Tutuşturun üreemi
Yaratmak koorlarından
Dadayım bol neetlerdän
Bulayım ii peetlerdän
Kadıncam ölä bassın,
Kauşum ölä çalsın
Nasıl Gomerdän kalmış
Puşkin nasıl sölemiş...
Hey peetim, gözäl peetim
Ol sän pak nicä neetim

Yaşamaklan olayım
Zaametçiyä sorayım...
Metinneyim merayı
Söleyim salt aslıyı...

Sürüyü güder Oglan

Kalktı yamaçtan duman
Çiylär bakêr aynadan
Güder sürüyü Oglan
Düşü görer aynında

Güder sürüyü Oglan
Tırla kazında çölmek,
Kalpaanda bir al çiçek
Baaşış yavklusundan!

Güder sürüyü Oglan
Güder hem kaval çalêr
Kaç binnärlän yıllardan
Bu ses ürek dalgalêr?..

Erä karannık çöktü
Gök görünmeer yıldızdan
Çayırı serin öptü,
Güder sürüyü Oglan...

Güder sürüyü Oglan.
Taa eveldän hem şindi
Üklü erlär kahırlan,
Ama otlar eşildi...

Kauşum

Kauşum sän kauşum
Benim kanatlı kuşum
Nändan ses ihlam aldın,
Da beni saar brakmadın?

Geldi sıra kâr yandım
Susuzluuma dayandım,
Neredän da geçmedim
Gölcüklerdän içmedim

Peetimä verdin kanat
Dünneyin aslısından
Sızıntıyı verdin pak.
Tatlı duruk hem kırnak
Pınarlardaydı seren
Sular da diildi geren.
Yazdım, durdum düşündüm
Çok iş aklımdan geçti...
Açan geldi üşüdüm
Peetimdän sıcak içtim
Sıralarım dizildi
Terlän biyaz kiyada
Nicä çiftçi ekini
Atêr kara nadaza...
Yazdım nicä aar iştä
Nicä kelemä söktüm
Zorda demedim "nestä"
Acı dooruluu döktüm,
Uçsuz susuzluum borçum
Topraama, ana dilä
Onnardan geldi türküm
İydä, fenada-bilä...

Eşik

Tanıştım onunnan emeklemektä
Kalktıynan seftä tutundum ondan.
İlk adımcımı da boyunda yaptım
Köşedä düşüp burnumu soydum
Ama durmadım, enidän kalktım
Taa adımnamaa zar-zor çalıştım...
Zor hem pek paalı çıktıydılar bana
Birki mor soyuk koydu annıma
Dirseklär soyuk, dudaklar mos-mor
Üzümü yaşlar yakêrlar nicä kor
Ama örümää ahtım hiç geçmeer
Kalkındım hızlı, sürçtüm, yıkıldım...

Kimsaydı tuttu, kaldırdı baktı
Çıplak kıçıma bir şamar yaktı
“Pattan tutunup gez sän, hey ahmak!
Ne läüzüm sana eşii atlamaa?”
Bakındım gözal, o büüklerä
Da sürünerak – hu genä eşää!
Kanatlı kalktım, da adımnadım,
Bu sıra eşii ayıkırladım...
Kısmetli bendän yoktu dünnädä,
Yazılıydı bu terli annımda!

Zor hem ilin

Ne zor hem ne ilin
Sevdaylan ecelim
Döner hasta başım
Uslanmêr hiç aklım!

Kayılım-dön başım,
Uslanma hiç aklım
Zorlan kolay karışık –
Bu en paalı saklım!

Yandım nicä bir mum
Bir büük duygu duyduım!
Onunnan varım büün,
Bana o nicä gün...

Şılêr hem isidêr
Yakêr hem kurudêr.
Ne zor hem ne ilin
Sevdaylan ecelim!

Kim datmadı ondan,
Canı taa suuk buzdan
Onda baş dönmedi
O bişey görmedi...

O bilmedi yanmaa
Kaba ekmek olmaa,
O hep çorek kaldı,
Tüttü salt – yanmadı!

Canim kurban

Satın almaa becermeerim,
Satmaa da bân kimseycii
Canım kurban dostlaa oldu
Elim uzadılı iilää.
Açık kapum konaksıza
Dolu testim bir susuza
Gözüm bakêr uzaklara
Güneş aarêr insannara.
Eminim var yurtluuma
Zaametim kalsın ona,
Külüm hem kemiklerim
Sana kalsınnar erim!

Üsüzdük ana bobaylan

Ne gençti ev bizim sokaklarda
Doluydu aullar aaç hem susuz
Hem yoktu hiç küsü aramızda
Ani ana-bobaylan biz üsüz.

Başlar düzardı merdiven gökä
Cenktän, çünkü, üsüzmüş uşaklar
Biz da sanırdık lääızımdı ölä
Sanırdık dünnäaya boba onnar...

Taa genç hem bol büünkü o sokaamız
Dolu uşak sesinnän o cınnêr
Geçti eski ölüm hastallımız
İkonalıkta kandıllâr yanêr...

Birtakımız hem başkayız

Birtakımız hem başkayız
Karagözüz hem kulayız
Hepsimiz bir yol çiyneeriz
Hepsimiz kısmet isteeriz...
Neçin çekişeeriz?

Düzdük eni Babilon
Üüsek birkaç milion
O bir dilli küledän,
ani düzmüş eskilär
Şindi ne isteeriz?

Külenin tepesindän
Uzak kosmos dibindän
Zararlarımız görüner,
Dünnää kaybelmää gider...
Bunu mu isteeriz?

Bu asirdä çiyneedi
Topraa taa çok askerlär,
Ama sansın etişti
Eni fikirlär,
Hepsimiz bileriz!

Ama eni fikirlär
Hastalık da verdilär:
sokak dolu deliylen
Kudurêr kaynêêr
Herbir ahmak kendiycä
Dooruluk bulêr...

Birkaç hayırsız baargan
Çokluu sapıdıp yoldan
Şaşkın karieristlär

İsteer halkı kullanmaa...
Büüklüü bal mı sanmışlar
Kör gibi hızlanmışlar
Yukarı isteerlər...
Ko çekişsin şaşkınnar,
Milletlər dalaşsınnar
Bu arada hırsızlar
Yok ne korksunnar,
Bar ne çalıp soysunnar...

Topraan üzü, esmer rengi
Raadımnan barabar
Sıklet oldu cana geldi
Oldu nicä nazar

Geldim nicä geler dünää
Kimin borcu bir can
Bän da borçlu kalmaycam
Topraa karışacam...

Sallangacım hem kundaam
İlkyazda kaldı – uzak
Lüzgär fişır-fişirdêr
Yapraklar sarı pembä
Bana geç güz yaklaşêr...
Büün bendä, yaarın sendä!

SEVDA

Hırsız

Çaldın canımı gecä,
pak nicä bir hırsız
Şeytan mı sän çıkäcan,
braktın beni cansız?

Ya canımı geeri getir
Ya bu "şakaları" bitir...
Ya çık benim canımdan,
Ya yap beni da şeytan.

Şımaralım barabar,
İki şeytandan zarar
Günah diilmiş okadar...

Bizä mi baktıydı?

Kalktı bir çiydem uykudan
İlkyaz da lüzgeri koulardı
Taazä koku geldi kırdan
Benimnen neseydı olardı...

Gelirdi uçayım alıp
nändä bizä sabaa olardı,
nicä salgın beni tutup
pek özlenmäm sana atardı.

İstärdim uçayım kıra
nända bizim izlär kaldıydı
İstärdim sorayım sana
Angı yıldız bizä baktıydı?

Adadıydın...

Biz geçirdik seni anan hem gelinin
Ayrılmakta dedin: "Beklääsiniz beni!"

Garip kıyatların solêrlar sandıkta
Paalı o lafların, durêr aklımızda.

Oolun duudu sensiz, tıpkı sendän damna.
Bekleeriz üçümüz: bir ool, iki ana.

Bir gün anan süündü, yola baka, baka
Hiç mi işitmedin, o çok baardı sana!

Oolunnan ikimiz biz hep taa bekleycez.
Ne geç pek sän kaldın?
Gel, nası-nicä gel!
Gel, diil mi adadın!?

Sıralar

Sıralara bän ekerim
Toom sevdaylan karışık
Hem dolu onnar hem boş,
Hem şafklı hem karannık.
Neetlerim gidip gelerlär
Geçip karannıklardan,
Başaktan ekmek olêrlar
Hem toom genä sırama...
Senin başına sıralar,
ΠΟΕΤ, donaklı çember
Sonunda ölümsüzlük
Onnar sana getirer.
Gözündä sevdan, yaşlar
Hep sıralardan akêr.

Denizdä da dalgalar
Siraylan kalkıp atlêêr,
Sıralar – yolun senin
Duuman, geçiın, umudun
Kısmetindän tatlı yudum –
Başlantın hem da sonun...
Küsü, korku, sevinmelik
Haber, gülüş, aalayış
Bizä onnar – imelik,
Salt uursuza – tıtsilik...

Evä geldim

Geldim, geldim hiç bilmedim
Bu köşeyi bu bölgeyi
Geldim hiç şüpeledenmedim,
Ki buydu bir kısmet evi...

Bu sa diil düş aslıymış pak
Taştı kısmet kenarlardan
Kahr kaldı bizdän uzak,
Buymuş ecel zamannardan.

Açtı yolu bir güvercin
Bir haberci ak kanatlı
Gelmiş bizä sembol için
Uzun ömür vermää tatlı

Evä geldim sana geldim,
Burda yuvam hem can erim
Sänsin, çanım, sevdam benim
Ak kanatlı güvercinim...

II-VII-1993

Sän kendinsin

Ömürüm, sän kendinsin
İlk sevda hem bitki
Gül gibi geçeksin
Her zaman sevgili.

Olmaz harcamaa
Seni pek yufaklı.
Günähtır kaçırmaa
Geçäsin sän saklı...

Eh-yaamur-yaamur...

Bän yaamurlan barabar
Büün genä bir şiir yazêêrim.
O yaayêr azar, azar,
Bän vakıtları sayêrim...

Törpü gibi beklemäk
Canımı hep kemirer
Beklemäk, beklemäk
Baarim birdän öldürmeer...

Bän yalnız, kapum açık
Hep bekleerim ursun çan,
Kısmetim, bän kayretli,
Nezaman sän gelecän?

Geldi

Geldi sevda bana
Derin sıklet sardı
Kondu uz canıma
Raatlıcaamı aldı

“Ya sev beni” - dedi, -
“Ya ver ömürünü!”
“Verämeycäm”, - dedim
Sana ömürümü,
Sevämeycäm seni,
Al öpüşümü!..
Sevda bunu beendi,
Yaptı o işini:
Aldı beni kendi –
Gönüllän tenimi...

Salt bir bakış

Güvem gözlü menevşe sän
Bizim kırdä büümä
Göl boyunda sarı sazdan
Senin boyun incä

Aar peliin sol güüsündä
Bakışını aşaa çeker,
Mutlu üzün baksın bana
Kara peliin kolvermeer...

Acı beni, bän da bir can,
Koy peliini ardına
Salt bir bakış baaşlaycan
Kayılım bir ona!

Masallı toprak

Şevdim, severim, sevecäm
Bu masallı topraa,
Nändan kalktım de çekettim
Seftä adımnamaa

Näni gidärsäm gidecäm
Bu masaldan aybat
Taa pek eşkin o verecek,
Olup bana kanat.

Topraamın üzü, rengi
Raatımnan barabar
Sıklet olup cana geldi
Oldu nicä nazar...

Geldim, nicä geler dünää
Kimin borcu bir can.
Bän da borçlu kalmayacam
Topraa karışacam

Nända eşim?

Yok kosmosta benim eşim
Eşim erdä – Ana toprak
Ama keskin gözüm benim
Gökä bakêr – isteer uzak.
Ömür ölä, ölä dünnää
Bilmeer uslu,
Bilmeer durmak

Fikirlerim

Kuşkulandı duygularım
Gecer gecäm uykusuz
Evdä, yolda hep gözlerim
Raatım kaçtı onnarsız

Bir aklımda anam-bobam
Birindä saçak altı,
Nända toprak o sundurmam
Nända küçüklüüm kaldı

Kollér beni temrää gibi
Aynımda düşlerimdä
Güllü başçäm, saçak altı
Hem bän da papum elimdä.

Çarşamba

Çarşamba günü saklı
Gittim yarimä atlı.
Gittim genä görüştük
Aaç altında öpüştük!
Kim gençlii kollêêr tutmaa
Karsın sıtma hastalaa
Kim gençlii ayıracek
Sarı safra kusacek...

Açıklanêrım

Nelär vardı canımda
ne düşümdä, aynımda,
Nelär geçmiş kaybelmiş
Ne uzak bendän gitmiş...

Hepsi, ne severim bän
Evi – geldim neredän
Bizim yımşak kışları
Hem siyrektä suukları...
Sülük gibi evcimanım
Sade topraamda tamanım!
Diilsa evim arkamda
O hep benim aklımda...

* * *

Senin susman söledi
Ne, çok zordu söylemää
Bakışlan sän, ne dedin,
Bän istemäzdim işitmää.

Bekim istärdin söyleyim
Ne, sän istämeersin bilmää?
Zorundu pek gülümseyim –
Bän yoktu ahtım gülmää...

Üzündü al parça gibi
Deniz gibi bakışların!
Yanık canın, ne istedi?
Nedän seni bastı salgın?

Beatriçe

Dalga dalga ihlam,
Sevda göktän baaşış
Olsa onda kalsam
Nasıl şair kalmış...

Ihlam, ihlam hem zeet,
Bir ayoz yannaşık
Salt bakışı bir niyet
Öpüşlän karışık

Deniz gibi geniş
Deniz gibi derin...
Şair saadın gelmiş
Yarat hem de sevin.

* * *

Ne bendän hem sendän kalacek,
Sonsuzluk ne bizdän alaçek?
Ne gezdik, ne idik, ne içtik
Vakıdı ne türlü geçirdik,
Sandıkta, mezarda bir top gül,
Dünnäyın topraanda biraz kül...

* * *

Sabaa karşı görmüş
Bir çift insan bir düş:
Göktä yıldız duumuş
Dünnää bir can gelmiş
Çocuk yaki bir kız
Ne da olsa – yıldız!

* * *

Tatlı öpüşlerdän
Geler onnar geler
Beki Allah verer?

Taa tez döşeklerdän...
Ama işidiler
Eni ömür hem can
Dünneyä geler bizdän.

* * *

Açan seni sevda sarêr
Senin güüdän atlêr
Ama geçersin dereyi
Sevdan suda kalêr
İlktän büüer nicä daalar
Sora olup nicä sular
Gider sellärlan barabar...

Gelecän mi?

Nanı uçtun sän guğuşum,
Kacan gecek ilkyazım
Sevdam, kanatlı kuşum?
Pişmannı benim düşüm.

Varmıydın sän, osa yaktun
Uzaktaysın, nanı uçtun?
Sansın azdın, sansın çoktun,
Uçmuş, geçmiş ecelim.

Sölämeersin, ki geçersin,
Buluştuyunan horuda.
Gideceykana söleersin,
Ani gelmeycän başka...

Uçayım istärdim...

Kalktı bir çiydem uykudan
İlkyaz da lüzgeri koolêr
Taaazä koku geldi kırdan,
Benimnän, nesaydı olêr.

Gelirdi uçayım alıp
Nända bizä sabaa olêr.
Bir hoş salgın sansın tutup
Beni saklı sana yollêr...

İstärdim uçayım kıra,
Nända bizim izlär kaldı
İstärdim sorayım sanä
Angı yıldız bizä baktı?

O gün

O gün cümertesiydi
Paskelleyä yakın
Gün pek kısmetliydi,
İsteerim anılsın

O söz paylaşmakta
Düşlär aslı oldu
Gözäl annaşmakta
İçer yıldız doldu

* * *

Vakıdı ceyran
Yaptıydı insan –
Vakit sa aslıdan
O yok bu dünnäda.

* * *

Dannarın dibindän
İhlam – derä geler
Yıldızlık izindän
Muzam haber verer.

Çeşmä akêr şiirim
Neetlär dizi-dizi,
Yazêr, yazêr elim
Sansın dünnäa benim...

Buluştuumda

Açan seninnän buluştum,
Cellat ecellän dokuştum
Gördüm – beni annamadın,
Bendän neyi saklayamadın?

Bahtım kılıçlan elindä
Bekleer beni saklı erdä.
Var işimiz: ya-o, ya-bän,
Ama sudu kesersin sän!

Pişmannık

Görmedin sevdamı,
Görmedin – gittin
Gecelär koynunda
Bän çok bekledim...

Bekleyä, bekleyä
Kendimi kaybettim,
Sevdamı görmedin
Neyä umut ettin?

Yazık, ne yazık,
Ki geeri dönmedin
Neçin sän dönmedin?

Şindi sän beni
Köşä başında
Saburlu bekleersin
Hem umut edersin...

Bu dünnä geçek,
Ne oldu bitti...
Salt acı pişmannık
İki can eritti...

Gök hem bän

Göklär dolu yıldız
Yıldız, yıldız, yıldız...
Neçin salt bän yalnız,
Ama neçin yalnız?

Neçin sanki göklär
Bakêr bana gamsız,

Neçin beklemeklär
Uçsuz hem kenarsız?

Uzaksın sän bendän
Dipsiz gök dibindä...
Benim güvem gözlüm,
Benim gaytan kaşlım,
Kara rastık saçlım...

Bin yıl şafk yolundan
Şilêersın salt bana.
Şafk atında atlı
Bakêrsin canıma...
Benim da gözlerim
Sevdam hem fikirim
Dorudulu sana...

Fırın boşuna yanêr

Bän yakacak taşıyêrım
Sän çekersin koorları
Çeksän çekmesan – sanêrım
Suuldamaycan onnarı.

Odun getirerim sırtlan
Terlän imelik cana
Yaşêrız gözäl umutlan
Bu günä hem yארına.

Kaç yıl oldu yısıdêrız
İkimiz bu fırını,
Ama neçin sakınêrız
Başlatmaa eni canı?

Bulutlar gibi

Bekledim, bekledim
Düülârdi canım
Gelâsin istedim
Sendâydi aklım.

Durup da bakardım
O tarafa salt
Neredâ saklaardım
Umuttan bir kat.

Yol-sa hep susardı
Kat-kat umutlar
Canımdan kaçardı
Nicâ bulutlar...

Kurşunlu yaamur

Bân yaamurlan barabar
Bu gün genâ şiir yazêrım
O yaayêr azar-azar,
Bân günnerimi sayêrım...

Törpü gibi beklemäk
Canımı hep kemirer
Beklemäk, beklemäk
Kurşunsuz o öldürer...

Bân yalnız, kapum kitli
Hep bekleerim ursun çan...
Çancaazım, bân kayretli
Nezaman sän uracan?

Göktän

Genä yaamur döker, döker
Beni da şiir yazmaa çeker.
Çeker nicä bir magnit
Çeker nicä baalı ip...

Bän yaamura danışêrim
– Yaamur, te gör bän yazêrim,
Sän da te ihlam baaşlêrsın
Dünnäya ekmek olêrsın...

Bir da te görerim bän
Sansın yukardan göktän
Bulutlar arasından
Peydalanêr bir insan...

Bunca yıl oldu beklerim
Erdä aarêrim, gezerim
O sa diilmiş bu erdän,
Geldi bana göklerden...

Nicä bulutlar...

Beklârdim, beklârdim
Düülürdü canım
Gelâsin istârdim
Sendäydi aklım.

Durup da bakardım
O tarafa salt,
Neredä saklaardım
Umuttan bir kat

Yol sa hep susardı
En son umutlar
Canımdan kaçardı
Nicä bulutlar...

* * *

Aldım üstümä
Bir deniz susmak,
Açan gönülä
Yoktu adamak.

Yıktım üstümä
Bir bayır acı
Açan sevdadan
Salt boş er kaldı.

Göktän bir kenar
Ko bana kalsın
Dünnä eer varsa,
Sevda da var aslı.

Sendän fesleen kokusu

Damna, damna topladım
Ne var taa ii aklımda
Sana bu şiiri yazdım
Kara gözlü insana!

Tarafımdan bir cansın
Üzün benzeer Bucaa
Ne meraklı insansın
Sän neetimin sıcaa!

Kara saçın – rastık pak
Sözün da mahkul yalpak
Sendä o kara gözlär –
Baadan çiiili üzümnr...

Sendän – fesleen kokusu
Yalpu yamaçlarından
Duruk çeşmedän bir su
Hoşluk kır otlarından...

Helal anan sallamış
Eski o kadıncaylan
Gagauzluu baaşlamış
Doyururkan mancaylan.

Esmiralda

Meydanda kastanietlär
Becerikli çıkırdardı,
Açık aazlan siircilär
Bu şen oyuna bakardı...

Abat dini diiştirmedään
Fikirlerini saklaiardı
Sevda emini o basıp
Kreolkaylan oynardı...

Notredamın klisesindän
İki ellän sakatlını
Çan çekici Kvazimodo
Sakat üzünü örtardı...

Bela

Sän, maavi gözlü bela
Näptın süünük canımnan?
Koydun onu korlara
tutuşturdun yalınnan.

Şindi gelmä bana – kaç!
Ya da bul ona yılaç.
Eer bulamasan yılaç
Hazırla mumnan kolaç...

Borçlandık

Bän hem sevdamnan barabar,
göktä ay hem göl hem da kuşlar
kaldıydık burada avşamnan
sabaayı katmaa...

Ay hızlanmıştı bulutlardan kaçmaa
sora duruk göldä inärdi yıkanmaa.

Büülü o avşammız baaşlaardı yalnızlık,
Gümüş gözlü aydan yollaardı aydınnık

Erdä, kuşlar sade dalmıştı uykuya
Yarım da ansızdan baktı duruk suya:
Ya bak, dedi, nasıl sever bizi ayna.
Dünnää orda bölük sade iki paya –
Ayna hem ikimiz, başka hiç kimsey yok
Sorêr ayna sana, taa susacan mı çok?

Susmak – beki aslı, o varmış kayıllık,
Olsun, o pek islää, salt gecemiz kayıp...

Avşamnan sabaayı kattıydık ozaman
baktık hem bakıştık sabaadan avşamdan,
ama borçlu kaldık öpüş tarafından...

Saraylar

Kırım sedefleri –
Bahcısarayda
Pak çöşmeleri
Mermer taşından.
Genç gözäl gelin
Delora Hanum
Çıçaa garemin,
Sevdası Hanın!

Senmiş uyumuş
En gözäl çiçek
Bu saray brakmış
Çok yanık ürek.

Nasıl unutsun
Yaslı padişah,
Kim onu yaktı.
Sevdaylan yaktı
Da ahmak braktı.

Gecelär geçer
Göz yaşlı yatak
Han Gerey isteer
Braksın anılmak,
Neçin ki görer
Yapmadı uşak.
Usta getirer
Uzak Mekadan
Düzdürer cöşmä

Göz yaşlarından...
Göz yaşlı çöşmä –
Sevda çöşmesi
Yazılı onda
Hanın demesi...

Damnêêr sarayda
Sevda çöşmesi
Bu türlü yaşın
Olmaz bitkisi...

Delori çiçeklär
Hanın üzündä,
Yaşları süzer
Onun gözündän.

Damnêêr gaariplär
Al yanaklara,
Derä toplanêr
Onnar cannara,

Candan ömürä
Hem genä cana
Aalêrlar gözlär
Yıllarca sıra...

Fesleen

Sallangaçta göz açtıyan
Buluştum bir seslän
O mamunun türküsüydü –
Bucaktan bir fesleen.
Benim da sesim çıkardı
Karışık yaşlarlan
Türküdän uykum gelärdi

Meraklı düşlärän...

– Kapa, kucum, gözlerini
Nelär seni bekleer?
Mamun kısmetli olasin
Candan pek isteer.
Sallangacın senin ilin
Uurun çıktı dolu
Kok Bucakta pelinneri –
Orda kısmet yolu.
Bulut seni saracektır
Ecelin, beki yazı...
Memleketä çorbacılık
Beki sana hazır?
Eşil daldan sän uçtuynan
Taa yufka kanatlan
Taşıyabilecän mi kucum,
Ne verdik alatlan?
Yol ilerdä belli diil
Düşäsin da olur,
Eer saymasan zaametini
Ecel seni bulur...

Göktä

Yıldızlık denizi
Göktä çalkanêr,
Ay sarı benizli
Gillmää utanêr,
Çalışêr duumaa
Alverdän balık,
Yorulmêêr büümää
Deredä sazlık,
Bizim da gözürhüz
Neçin sa yıldızda,

Vakit da dolu
Kahır hem sevda...

Karma-karışık
Uzaklar koca
Boyalar açık
Hem türlü başka:
Duumak solumak,
Aarayıp bulmak
Gezip çalışmak...

U-hu, sauş bizdän!

Pestiñdän duman
Kara garga-kıram.
Sarı yılan, tekir –
Himikattan – zehir...
Milionnu tütün
Saalıkları güttün!
Sular oldu geren
Dolu kanterogen...
Belailan sıkêr
Garga gibi bakêr
Bulup bişey kapêr...
U-hu! kara garga,
Sauş, duşman İlan!
Etti kurban oldu
Sizä, ahmak insan!

* * *

Gümbürtü göktä gecärdi,
Yaamurlar erä düşäärdi.
Erin-gökün arasında
İki kenar ortasında
Benim da yaşamam geçärdi...

* * *

Devleri masaldan karşladım
Karşladım bir çatal deredä...
Bän sana bir öpüş baaşladım
Baaşladım anılmış bir erdä...

Devleri masala yolladım,
Neredä onnarın erleri,
Sän bana elini salladın
Da gittin kahırlı ileri...

* * *

Kim sevilmiş hem sever
Cendemä o düşünmeer...
Cennettä gibi yaşêr,
Ölüm da ondan kaçêr...

* * *

Gel sevda hem gel ihlam
Kim sizi beklämeer?
Bu gecä bän ii halda
Tenim uyku istämeer...

Peetleri bän yuuracam
Hamur gibi teknedä
Yarimi doyuracam,
Acıktıysa döşektä...

Haliz sevda tektir...

El altına gitmä –
Lüzgär o aldangaç,
Herbir kaptan içmä –
Cana o diil yılaç...

Herbir ottan yılaç –
yoktur hem alışmak.
Herbir gözdä sevda –
Yoktur hem annaşmak.

Halisz sevda – tektir
Yazı-kışı hep bir...
Yalancıysa – geçektir
Haliz gelip-gidir...

Herbir kaptan içmä
Olma boş lüzgär!
Herbir elä geçmä
Bukaa – kimi ellär...

Ömür ölümsüz olmaz

Kışı bu yıl duymadık
Yoktu suukları.
İlkyazdan dadamadık
Vardı buzları...

Üstümüzde gök mavi –
Ömür benizi...

Neçin sanki ömürde,
Var yol da bezi?

Kendimä

İlkyaz – irak
Beşik kundak
neredä-sa taa uzak.
Lüzgär fışır-fışirdêr
sarı yapraklarlan
karışık
Güzlü hava
benimnän, tä yannaşık.

FİLOSOFYA

Baktım sana

Bakêrim sana bân, topraam
Bir böcecäâ üstümdä
Bakêrim nicä senin kefin
Bir yaamursuz kurak gündä.
Geçti yıllar, kuvetlendim
Bân tanıdım kimim kendim.
Ne bân beendim – zeedeledim
Ne beenmedim – bân yok ettim,
Geeri döndüm, pişman oldum...

Pek bakardım gökâ maavi
Hep aarardım kanat kaavi,
Buldum uçtum sendän uzak
Baktım sana bân uzaktan
Küçük görünersin sän
Benim topraam, benim yuvam...
Ne büyük seni bân sayardım
Açan içerdän bakardım,
Ama şindi uzaktan
Sän kücüksün hem yalnız
Kim seni göktä tutêr..?
Bir topçaaz gibi uçêrsin
Uçsuz yollarında uzak.

Diveç belli yollar sendä
Ölä gidersin hem gidecän,
Eer sapıtmasam seni bân!

Enilik

Eni olduk
heptän eni
Eni yollar,
mallar eni
Eni fikir
eni bakış
Eni adet...
Ama kismet? –
Eski kismet
hem yaz, hem kış,
eski ölüm
başka erdän
eski güreş
zor eceldän...
Eni türkü
salt diil kırdä
Salt diil aazdan,
o magnittän,
O demirdän.
O cat-eni,
salt diil diri...
Eni uyku
faydasını
Zor annamaa
Hem aarlını
zor taşımaa...

Ömür

Diri ömür neysin sän?
Ofbilsäm, bilsäm, bilsäm...
Kaç kerä sän kanatlı
Balan beygirdä atlı

Gezdirip serindirersin
Ansızdan kısmet verersin
Ama çok sıra zeeleersin...
Neçin bu tatlı ömür
Kim kerä kara – kömür?
Geler sıra pek sever
Sevinmeliinnän zeeleer,
Zeeleer hem sevindirer...
Onu hepsicii isteer
Geçmesin tez – o geçer...
Ömür kısa – kenarlı
Onuştan da o paalı.
Cümlesinä – bitkisiz, -
Bana günnär sayılı,
Sayılı deyni paalı!
Olmaz günnerim geçsin
Boşuna uçup gitsin
Nānda çalı, nānda gül,
Ölä yaşamak – ömür,
Nānda zor, nānda zaamet.
Ömür, dostlar, büük kısmet!

Distiplina

Kaçêr vakıtsız
Beslär erindän,
Kara topraktan...
Yavru ileri
Uçêr saçaktan...
Kopêr dallardan
Eşil meyvalar...
Aalı soluklar
Sular da diil pak,
Duêr uşaklar
Vakıtsız ahmak...

* * *

Bekleirim sıcak olsun
Leleklär bizä konsun.
Konmêêrlar bizim erä
Bakmêêrlar bizim gölä
Geçip uçêrlar iraa –
Bizim göllerimizdä,
Gasa kokarmış kurbaa...

Geçik

Bekçi şüpelerin durêr
Onnar can erindä saklı,
Lääzım saadı onaar bulêr
Da kuşkulandırêr aklı.

Geler te läözımnı sıra
Beki seçmäâ, beki geçmäâ –
Neeti çekmäâ karara.

Kahırlar hem şüpelär
Son laf düşer onaara
Bulsunnar yol geçiklerdä
Dartışmakta çekişlerdä...

Doruluk

Ak yaprak
Pak toprak.
Kim çizdi
Yaprakta,
Kim ekti
Toprakta,
Onnarın var adı,
Onnarın var saadı
Var eri göklerde,
Neçin ki iz braktı
Bu aydım dünnäädä.

Hızlılık

Kuli, brakma beni,
Bän kalmayım geeri
İsteerim kaçayım,
İsteerim uçayım
Sestän da ileri,
Şafk uçumu da uç,
Ses kaçımı da kaç,
Bakın sän salt geeri.
Ne geeridä kalêr
Bizim zaametlerdän
Kimä fayda olêr?

Gemidä

Üzeriz biz bir gemidä
Gemi – ömür, deniz – dünnä!
Katabildisek Denizä,
Birär damla, birär tenä
Nurlar insin önümüä

Senin damlan, senin tenän
Düştü Bucak tarlamıza
Omuzlarda hiybemiz
Yazıylan ilik eksin
Hepsinä insannara
Gün toprak arasına...
Bucaklıyız ikimiz,
Var ülkemiz dilimiz
Dayanêrız onnara,
Onnara erliyiz biz.
Gemiyi çalkêr lüzgär
Kötücü, kıskanç düştü
Onnarı dalga aldı
Bizä sade bir kaldı
Kaldı borç ilin üzmää
Umut hem ilik ekmää...

Kucaam

Çıkêrim içerdän
Kucaam dolu havez
Zaamet isteer bendän
Can erimdän bir ses.

Pek havezim isteer
Üüsek peetim için
Bän düzmeyim asker
Cenktä ölüm için

Bän yapayım pınar,
Ko su içsin insan
Ko erisin buzlar
Ko uslansın huluz.

Bän ekeyim booday
Laaläylen karışık
Da yaşayım kolay
Sevdamnan yannaşık.

Kız

Günahtan zeetlär
Kalsada saklıda
Süzerlär onnar
Nicä sakırğa.

Bastrêr zorun
Bir yanılmaktan
Hem duyêr oolun
Ki sän kabaatta

Yanılmak seni
Bıktırdı zeetä
Da sän etiştin
En dooru neetä!

Fayda vermeyecek
Saklıda tutmak.
Yardım edecek
Candan açılmak

Pişmannık verer
Cana temizlik
Salt o getirer
Biraz ilinnik.

Yol, yolcaaz

Yol-yolcaaz, dünnäa yolu
Sän yolcuylan hep dolu,
Bän da yollarda bir can
Yolcuyum taa zamandan
Taşı, topraam, tenimi
Kefimi, kahırımı...

Sabaa yolum bittiynän
Ver benim da payımı
Sade brak çiçekleri,
Üstümdä eşersinnär,
Hem da brak turnaları
Göktän seläm versinnär,
Hem insanın izleri
Mezarımda olsunnar...
Kara tepä altından
Bän onnarı görecäm,
Uzak säman yolundan
Bän onnara bakacam...

Neçin

Birtakımız Hem başkayız,
Karagözüs hem kulayız
Hepsimiz bir yol çiiineriz
Hepsimiz kısmet isteeriz,
Ama neçin çekişeriz?

Düzdük eni Babilon
Üüsek birkaç milion
O dilli külelerdän,
Kalma kör eskilerdän
Büün biz ne isteeriz?

Külelerin tepesindän
Kosmoslarin dibindän
Zararlarmız görüner
Dünnä kaybelmää gider...
Bunu mu isteeriz?

Bu milendä çiyinedi
Topraa taa çok askerlär,
Şindi sansın etişti
Eni fikirlär...
Hepsimiz bileriz!
Ama eni fikirlär
Hastalık getirdilär,
Sokak doldu deliylän
Düüner, kurulêr, kaynêr
Herkezi kendiycä
Dooruluu annêr...

Birkaç akılsız baargan
Çokluu sapıdıp yoldan
Aldadın, yapıp şaşkın
İster halkı kullansın...

Büüklüü bal mı sanmışlar
Kör gibi hızlanmışlar
Başkannık isteerlər...
Ko çekişsin şaşkınnar,
Milletlər dalaşsınnar
Bu arada hırsızlar
Var ne çalıp soysunnar,
Yok ne korksunnar...

Kaynêr

Ne hoş kaynêr erdä ömür
Ne hoş yaşêr dünnä bütün!

Duumak evi – hep enili
Kara yollar da hep belli!
Biri geler, biri gider...
Yaamurlârdan sellâr olêr,
Kuraklardan yollar tozêr
Vakit yakıtları kuvêr.
Yıldırımnan göklâr çatlêêr
Göklâr gürleer, yaamur geler
Te bakırdan döker, döker...
Yaamur düzer ömürleri,
Yaamur yıkêr köprüleri.
Yıldırımnan göklâr çatlêêr
Vakit vakıtları koolêêr,
Yaamur geldi, yaadı – gitti
Nesa aldı, ne getirdi...

* * *

Geldiydi kırk kaşık,
Te artık ilk yaz,
Oynardılar aşık
Todiylän Tanas,

Usluydu sokakta
Yoktu bişey saklı
Miyal da tokatta
Durardı ardılı.

Canında can taşıyan

Canında can taşıyan
Tek o bir ömür verän
Sana hem bana

Dünnäyä ana

Kır işini işleyän,
Karnımızı doyuran,
Sırtımızı giidirän,
Zorlarımızı bilän,
Üsüzleri acıyan,
Hastaya divan duran,

Hepsimiz borçlu ona
Dünneeyä ana.

Buulurkan etiştirän,
Ateş içindän kapan,
Ölümä karşı duran,
Cenktän yollara bakan,
Kayıpları aarayan,

Kara çember taşıyan,
Mezarlıkta aalayan...
Ayakta dandan dana
O bu dünnäya ana!

Kimsin sän kimsin,
Hepsimizin bizimsin
Sän kaavi, sän ölümsüz
Sade biz cılız sensiz
Varmıdır borçsuz sana?
Dünneeyä ana?

Grif: "es"!

Te enidän, eni griftän
Akêr šiirlär, eni stihlär
Hoş duyular, büük dalgalar
Saburlu grif, ol hep arif
Biler süzmää o şairdän
Söz hem inan...
Olasın sän muza göktän
Bu ömürdä zor dünnädä
Ol sän bizdä, ol sän bendä...

Büün o sendä, saa elindä
Saburluunda, bol soluunda
Gözlerindä, sözlerindä
Hem tenindä gözelliindä
Bol ellerdän, cömertliktän
Şiirlär geler düşünmektän.
Kalksın šiirlär gökâ erdän.
Kurtulursa şair derttän,
Peet sevici çalışkana
Saalık kısmet Allah baaşlar
Hem sonsuzluu ona brakar...

İki yol

Toprakta ne çok yollar
Dar hem geniş dolaşık,
Gidip gelmää sade var
İki yol, iki eşik:
Sabaa yolu – aydınnık,
Avşamkısı – karannık...

Toprakta her gün bizä
Ekmek herkezimizä,
Sonunda da mezara
Örtümüz – toprak ana...

Üçüncü binyillaa karşı...

Eni bir binyıllık gelir.
Eni mi osa hep ölä mi
Nicä binyıllar geçmiş
Hirtos taa gelmedään erä mi?

Eni mi binyıllık eski mi
Olsa gözlärden görelim,
Baari bu olsun bizimnän
Biz da eniycä gülelim.

Büünädän, aarayarak iilik
Topraa püsürledik bozduk,
Suya karıp-kattık pislik
Tamah hem pek cansız olduk.

Acızgannık hem insannık –
En ayozlu eski işlär –
Onnardan da biz atıldık
Sansın bizim hiç diilmişlär.

Artık göktän da ses geler
Eksperiment etti yaptık
Ana toprak raatlık isteer,
Etär onu üttük yaktık...

Alsa bu binyıllık gidärkän
Erdän korku üklerini,
Alsın zoru yokluu gidärken
Akıllatsın hem büükleri...

Eni bir binyıllık geler.
Ver Allahım olsun eni,
Uslandırsın kim delirer
Hem durgutsun kan selini...

Eni bir binyıllık geler
Dünnää kayıl eni olsun
Olursa nicä bu gider,
Ko gelmesin orda dursun!

Enilenmäk

Herbir gün geçän
diiştirer beni
Kayıl, diil kayıl –
Hep yapêr eni.

Akêr çok sular,
Saat kuvêr saadı
Trayan valından
Salt adı kaldı...

Kıyırêr bayır
Soluyêr Deniz
Diişiler taşlar

Diişileriz biz...

Büüyer fidannar,
başçam gercikleer
Gür sık yapraklar
hep zeedelener.

Cümnä bu yoldan
Hepsimiz gider
Saadan hem soldan
Zorları enseer...

Hiç yok ne küsmää
Gelän günnerä
Onnar hep isteer
Zaamet taa zeedä

Yazmak uurunda
Bän da bir esir
Yazı da bir ük,
Kim onu bilir...
O dünkü sırım
Büün başka öter,
Ama – bildirkı
ateştä tüter...

Evä isteer...

Sesleerim: susmak cınnêêr
Süünüp nicä yanık mum
Sora susuntu başlêêr
Ulumaa usul usul...

Çukurdan kalkêr kürtün
Kış kaarı gider gelmäâ

Koyu buu, nicä tütün
Göklerdä gider gezmää

Görüp dünneyi bütün
Hep evä isteer gelmää,
Var onun evdä işi
Çimeni sevindirmää
Bana vermää güneşi
Yaza gölmek giidirmää...

Susmak: sesleerim cınnêêr
Susmakta var büük uultu
Ya sesläyin – sel gider!
O bir ilkyazdan koptu...

Seläm

Gezer seläm dünnädä
Orta bucak köşedä,
Sän-bän, varız neredä
Hojma seläm da bilä.
Bir bakêrsın – o trendä
Sora – eni gelindä
Ya da iner gemidän...

Bän selammı yollamêrim,
Sevindikce, sevineerim,
Açan kendim bän vererim
Ürektän onu söleerim,
Sölediim gibi – iileerim...
Ko gülümsesin üzlär
Ko sevinsin üreklär
Kabarsın gelän geçän,
Ani var ona seläm!
– Seläm, hey delikanni,

Selâm sana, mari kız!
Sana da selâm, yıldız!
Agronom sana da bân
Selâmınnan iilecâm!
Selâm başaklı kıra!
Çavdara, boodaylara,
Meyvali başçalara.
Hem taa bir selâm sana
Elektrika şafkına
Bucakta topraklara
Hem düz asfaltlı yola
Unutmayım taa selâm
Yukarda uçaklara...

.....
Kimnerä olêr sabaa
Kucaklan selâm bendân
Bütün kızgın üreemdân!

Diil sana

Laf dolu dünnä,
Ama aslı salt bir
Çok erlär erdä
Duuma er da – bir
Anam sän da bir
Sevdamnan-iki...

Güllär çok acık –
En gözeli – bir
Onu koparıp
Baaşış verecäm,
Afet gözelim,
Yarım, diil sana,
Ama ANAMA!

Ömür

Düzdü mü kim sa,
Beki kimsey?
Kaynêr-döner lupur-tupur
Erdä-göktä yok dur otur:
Yıldızlar – yırak yolunnan,
Toprak vulkanın soluunnan
Otlar, gençlär – kadıncaylan,
Karımcalık – karımcaylan,
Deniz dibi – balıklarlan
Mezar taşları – yaşlarlan,
Geçinmişleri anmaklarlan...
Küçüklük – şennik oyunnan,
İnsannık – kendi zorunnan...
Oyna, gözelim, atla,
Diil mi kendin peydalandın
Kendin-kendini kolla!

ADAMAKLAR

Anam

Aklımdaysın aklımda,
Raatsız benim öz anam,
Çiili gözlän kapuda,
Can, canımsın, öz ana!

Darsıdın-uzak anam,
Kendini korumadın,
Bukanı verdin bana,
Can, canımsın, öz ana!

Yırak ta olsam evdän,
Aklım yannaşık sendä,
Kuş olup, uçsam sana,
Can, canımsın, öz ana!

Gel söyleyim kefimi,
Gel öpeyim elini,
Olayım yastık sana,
Can, canımsın, öz ana!

Pek uçêrsın gözümdä,
Sıcak ekmek elindä.
Raatsız hem darsık ana,
Canımdaysın herzaman!

Olsa da yollar uzun,
Unutmêêr seni oolun.
Hoş sabaayım, al danım,
Öz anam, canım, canım...

Bobama

Sarıydı yapraklar vakıtlardan
Yazılmadık hem pak o yapraklar.
Senin da ellerin o zorlardan
Asret kandıydılar bu temezlää.
Uzundular kıvrak o parmaklar
Olurdu piyaninaya da uysunnar.
Ama çalmadı piyaninada onnar
Kırda puluu bilirdi tutsunnar.
Pütürçekli, düülmüş hem lüzgerli
Onnar türkü düzärdi kırlara
Da akıdırdılar altın o sesleri,
Düzeldilmiş sürgüylän tarlana.
Avşam-avşam seni çekärdi kıyatlar –
Dürtülmedik hem pak o yapraklar
Vergin hem havezin da etişeceydi
Olasın az-bucuk kıyatçılı.
Alıp usullan karandaş parçasını,
Sän yaklaşırdın yazmak erinä
Küsärdin, ani yazmak uurunda
Bir sän kaldıydın ayaksız-elsiz...
Ne pek acıydı senin bu zeetlerin,
Ezip yapardı seni onnar kefsiz
Da betfalardın çalımsız o elini
Hem da kendi üreksizliini...
Bilmäzdın sän, ki en baş yaratman
Sana açtıydı hanidän kendini
Hem diil roman, ne da poema büük,
Oydu bişey heptän geçilmedik – epopey!..

Büüder uşak senin artık yaşlı oolların,
Geniş da kırında ekin başaklandı...
Taa ne var olsun bu dünnäda kıvrak,
Nekadar bir uz hem dooru yaşamak!

Viktoriyaya

Nasıl seni brakabildim
nasıl sendän gittim

ne pek uzaa ecelimdän,
benim ilk sevdiceemdän

Uzak erdä kurbetliktä
En şenniktä – bän yaslıydım
Başka sevda seçämedim,

Sensiz gündän saklıydım.

Çok varlıkta – fukaaraydım
Yortularda bän hastaydım
Sular tatlı gelmäzgilär,

Tuz-ekmäämnän aaçlıktaydım!

Gezdiim erdä – seni bildim
Genä sana geeri geldim
nända evim, nända sevdim,
nända pek çok yayan gezdim...

Ninaya

Sän iisin hem gözälsin
Sän diilsin sıradan
İliin hem gözelliin
Sana var Allahtan

Dünnä döner usullan
Bizimnän sırtında,
Nina gibilär yoksa
Dünnä kalır yolda

Bu gün saalık dileriz
Sana canımızdan
Allah versin izteeriz
Kısmet sana boldan

Havezim

Pek havezim isteer
Üsek neetim için
Bän düzmeyim asker
Cenktä ölüm için.

Bän yapayım pınar
Ko su içsin susuz
Ko erisin buzlar
Meret kalsın uursuz!

Bän ekeyim booday,
Laaläylän karışık
Da yaşayım kolay
Aylämnän yannaşık

Ay Boba akir

adır Şanlı kasaba
Orda duumuş Ay-Boba
Aydın aydınımıza
Yol açmış yazımıza

Korumuş dinimizi
DoorutmuŐ izimizi
akir bizim Ay Boba
Nur insanın mezarına...

Dooruluu o üretti
Klisäa yolu gösterdi
Ko bilsin onu dünnä
Anılsın ömürünä

Gagauzluun yolunda
Mumnar yansın Őamdalda
Büüsün kasabalarımız
Anılsın Ay-bobamız

Gagauziya gagauzluk

Neçin korku bizi aldı
Sanki kayıpmıydık,
Neçin sayılmadık kaldık
Sanki hiç yokmuyduk?

Biz vardık vardık zamandan
Sildisälär da sayıdan
Biz vardık dillän, ruhlan, kannan,
İmdatlan vardık Allahtan,

Ana taraf, gagauzluk

Çıktı üzä o dooruluk,
Aaradımız yolu bulduk
Te biz da saygılı olduk.

Bucaa taa pek sevdik candan,
Açan bizä geldi inan,
Ama biz hep Bucak oolu
Olsa da olmasa inan,

Biz vardık varız zamandan
Sildiselär da sayıdan.
Biz varız dillän, ruhlan, kannan,
Neçin ki varız Allahtan...

1969

Mina Köseya

Üzeriz biz bir gemidä
Gemi – ömür, deniz-dünnä...
Katabildisek denizä
Birär damla, birär tenä
Nurlar insin önümüzä...

1993

Yarimä (Hepsini yıldızları)

Fata hem tel üzlerindä
Süzüerlär ay hem gün
Güneşlen gözlerindä
Seni göklerde gördüm

Eer sänsaydın o gelin,
Bir yaş damnat bana!
Toprak – o bän...
Sanmayasın, aalayışlar
Dümşer gelinnerä...
Toprak ta benim gibi
Dayma bekleer yaşlık
Göktän hem sendän
Telli üzlü salt bir
yıllık gelinimdän...

Sıksam kucaama gökü
Koynum dolsun yıldız
Topraa hem gökleri bütün
Veririm sana yalnız...

Varvara Kakumuza

Büün Ay Varvara
Fırınnar yanmış
Varvaralar bu gün
Ballı pita yapmış.

Yaşa Varvara kakum
Hem sennän barabar
Olsun saasem mutlu
Hepsi Varvaralar

Pitalar sıcak tatlı
Kaba sünger gibi
Suuk hem derin kaarlı
Varvara günneri.

Çok kaar hem çok ayaz
Kırlar da bim-biyaz,

Yıl bereket adêr,
Kolada yaklaşêr

Ko Ay Varvaralar
Bizi korusunnar,
Yaza da hambarlar
Ekinnän dolsunnar.

Semöna

Dünnääya gelmişin sän bir can
Göktä da bir yıldız duumuş
Semön senin yıldızından
Erdä bir ev aydın olmuş

Te artık kaç yıl bu evdä
Ba çok şılak, ba azarak
Yaşêr cannar bu içerdä
Tuzu ekmää paylaşarak

Yıldız duumuş ko şafk etsin
Çok yıl mutlu hem saa olsun
Bu içerdä göktä gibi
Sana hem ii hem bol olsun

Canımın aynasında

Önümdäysin sän Baboglu
Nicä duruk aynada
Çır-çıplak – ruban mı yoktu,
Çıktın duuma anadan?

Siman gözäl, sakat diilsin,
Cenk sana dokunmadı...

Kısmetinä alçak iilsin,
Kim ondan saasem kaldı,
Şükür et bilsin dünnä da
Herbir diri can bilsin,
Ki borçluyuz biz ona,
Kimä düşmedi gelsin...
Hepsi onun neetleri
Açılınmadık kaldı,
Büün da dul taa gelini,
Düşlerni ölüm aldı...

Sade sana

By selämi sade sana
yollêrim,
Bu sıramı saklı sana
Baaşleerim!
Ömürümde sade sana
yazêrim...
Sade sennän kalmaa yalnız
korkêim...
Saalum için, ihlam için
sade sendän tatlı bir laf
bekleerim.
Şiirlerimdä eer gün eni
kapuları açeerim...
Eni eski – salt bir Tanri
Hem beki sän anneersın...

ÇEVİRMELAR

Mihail Eminesku

Zaman

Zaman geçer, zaman gelir
Eski eni – hepsi birdir
Kötü nedir, ıslää nedir?
Düşün, düşün akıl erdir.
Umudu hem kahır kes.
Dalga-dalga gibi geçer;
Dadı-tuzu yada havez
Umur etme – hepsi geçer.

M. Eminesku "Glosadan"

Olsam

Yol olsam bän gezeyim,
Tuz olsam – dat vereyim,
Laf olsam – şiir düzeyim.
Ömürdä izim kalsın.
Göklerdä erim olsun
Milletimin canına.
Şiirlerim yolu bulsun
Benim yazım, peetlerim,
Ses bulsun, türkü olsun.

Uzaklar

Düüştük kra uzaklarlan
Büük, küçük – türlü,
Nasıl varlan.

Da kısalttık ilin-kolay
Günnän bizim arayı.
Taa yakın oldu o ay,
Ama bir, salt bir zehir.
Gezer bizim arada
İstär-istemäz zeetleer
Kef bozêr o şaş ara,
Ters bakêr insannara.
Kim hasta bu zihirdän
Çıkamêr eski o derttän
Tepiner ki – yok aslı:
“Olêr beki kimnerdä,
Pek siyrek olsun nasıl”
Sankı yokmudur olduu
Tutsun seni kapuda
Bir suratsız birokrat?
Bir adım salt arada,
Ama git da yap adım...
Saatlan duracan orda
Nekadar sän dayandın.
Gagarin saat içindä
Dünneyi dolayladı...
Bizim yannarda ara
Bu en bitki uzaklar.
Onnar var büün en zoru
Ani bozêrlar yolu
Açık kapuyu tükêrlar.
Ko açılsın pençerä,
Koparın perdeleri!
Güneş uzaklı yaklaşsın!
Çürük gübür yakılsın...

Acı uyku

Patta yuvarlanêrim
Da kim var kabaatlı
Ani – pelin uyku
Bana büün sataştı.
Şiircâz bana sölâmeer
Türkü çalmaa da bilmeer
Sade biler baarmaa
Dama hem kapamaa.
Başkaları ölä mı? –
Hep kanırsın beni,
Moguçuylan bila mi,
Yatturalım seni?
Eer tâtüna sölârsam
O kayışşı çozârsâ?..
Of, nânı bân kaçsam
Acı bu uykudan?
Korkunç bu minutlar,
Kapêrim gözleri
Nânda o uykular,
Ani sever beni?

Ürekli sıçan

Sıçan kediyi karşlamış
Da ondan hiç korkmamış,
Tutup bıyından dartmış
Hem kuyruunu koparmış.

Hey, pıtı kadar, sıçan,
İyir seni kutuban.
Neçin sän pek kahraman?
– E-e, kutuban o – oyuncak,
Bän sa halizdän sıçan!

İdik

Biz kızımnan oturduk
Da te imää başladık:
Köfteleri çinidän,
Pideleri sergendän,
Buzladan idik sucuk,
Yuurt hem manca – ne bulduk.
Oşaf hem da süt içtik,
Kovrik hem zefir idik.
Taa idik armut, alma
Döndük artık daula...
Aldık kiyat, okuduk,
Sonunda pek yorulduk.
İstedik dinnenelim
Hadi yatmaa gidelim:
Yıkıldık döşää – belli
Ama döşek dar geldi.

Cevizim

Çevizim sän, cevizim,
Seslä sözüümü benim.
Büüyäsin cevizindän,
Ani gömülü erdä
Toom da, can da o sendä.
Var benim da güüsümdä
Bir ceviz nicä sendä
Diil taa büyük son sonunda,
Ama büüyeyim ondan.
Ölä vergi anamdan
Büüyeim hem gezeyim,
Neçin ki benim ondan
Gezmektän var yaşamak.
Durursam - küçülecäm.

Sän sa fidansın eşil
Düşer olsun bir eşin
Derin gitsin köklerin
Gökä çıksın eşilin,
Sän da gezärsän er bir
Kim bizi gölgeledir?
Kim bizi serinnedir?
Kim tutar bizim eri?
Ayak altında çetin,
Kaymasın o eşiktän,
Olsun ömürnä erdä?
Cevizim sän, cevizim
Seslä sözüümü benim
Büüyasın cevizçiindän
O hem toom hem can sendä
Pek benzeer benimkinä,
Ani saklı güüsümdä.

KRİTİKA

Eni

Eni olduk, heptän eni
Eni yollar, eni mallar
Eni fikir, eni bakış
Eni türkü, eni adet
Eni türkü magnitlerdän,
Eni türkü demirlerdän
Eni o haslı eni, ama
Cansız, diil diri
Kollêr beni o yolumda,
Salt yısıtmêr zorumda.
Kaldı orda, pek yırakta
Malilärlän konuşmakta...

Yok ne demää – eni adet
Kaldı sade – eski kısmet,
Eski kışlar, eski yazlar,
Hem ayazlar...
Eski durêr sade görüm, sade ölüm.
Onnara yok hiç bir dönüm,
Güreş eski! Ona da yok
Eni çalım...
Eskidän, ne aardı – aar.
İlin da – eski ilin.
Zamandan ne büük, hep büük,
Ne da küçük – hep küçük...

Kıran

Kara garga kıran –
Pestiřittän – duman!
Sarı yılan, tekir –
Himikattan zihir.
Milionnu tütün –
Saalıkları üttün
Sular oldu geren,
Dolu kanşerogen...
Garga uçêr – dalêr
Yılan sarıp sıkêr,
Gelip zarar yapêr!
U hu' Kara garga,
Sauş sarı yılan!

Ruble – dolar hem kupon

Rublelerim utanın
Ne hallara geldiniz
Kopeykarım saklanın,
Çamurlu üzleriniz...

Üçlük, beşlik hem onnuk
Elliliklâr, üzükklâr,
Hepsiniz nicä bokluk
Ruble doldu gölcükklâr...
Azdınız, büün çok oldunuz
Kupon, talon paalı taa
Büün siz heptän yoksunuz
Utanın çıkmaa sokaa...
Dolar salt eni kaldı
O utanmêêr ucuzlamêr
Salt kim dolar kazandı
Yoklukta o kalamêr...

Sivriltme kazı...
(eski gagauz söleyişi)

Koynumda büüttüm

Koynumda büüttüm,
Sıcaamnan yısıttım
Koydum inan,
Sandım dünnäda var
Adam...
Ama... yok,
Yısıtmışım bän
Canımda yılan
Aman, aman...

Yılannar büüdü
Üzükoyundan
Çatal dillilär
Kalkıp gittilər...
Birisi kaldı
Artık sürünmeer
Aalı dilinnän salt
Zehir serper...
Serp, yılanım, serp
Bekim geç-meç annar
Bu ahmak insannar,
Ki olmaz yısınsın
Cannarda yılannar,
Koynuda duşmannar...

Hey paalı adam,
Sän Kara Çoban,
Kalk da gör, ki aslı
Dünnäädä yok adam
Koynuna kim, girer
Biläsin – o duşman,

Ki düşmeer duşmana
Ne yardım, ne inan...
Sän bunu, Baboglu,
Sanırdın yalan?
İnan, kart ahmak,
inan, inan, inan...

Kabaatsızlar

Saman Yolu yıldızında
Buzlu lüzgär poyrazından
Dondular hem buuldular
Milionnar, milionnar...

Kabaatsız uruldular,
Douranıp kıyıldılar,
Fırınlarda yandılar
Milionnar, milionnar...

Nicä saman, nicä yonga
Sıbıdılı zıdannarda.
Kendilernä kabaat alıp
Çürüdü, süündü onnar
Milionnar, milionnar...

Kasapçılar, kanıballar
Ütüp, yakıp kül yaptılar...
Şindi belli kimdi onnar,
Sizä yazık milionnar!

Kıyıldılar harcandılar
Erä toza karıştılar.
Kırı örttü kemikleri
Yarım kaldı büük işleri...
Kurbannar, kabaatsızlar
Milionnanar milionnar!

Suratsız

O hep keftä hem ŧen gezer
Olur olmazı söleer,
Yaldızlêêr hem kalaylêêr,
Yıldıza kement atêr.

Bala katêr zihir, katran
Göz kıpmadaan söleer yalan
Çünkü vermiş hem kurtarmış
Büük iş yapmış, yardımnamış...

Düşündä da hep görer
Kendini prezidiumda
Otursun o pek isteer
Ölü-diri orada.

Düzer gökä o merdiven,
Burnusu bulutlarda
Kumdan yapılar yapêr
“Bänim, bänim” hep baarêr,
Hepsicii bendän başlêêr!
Büüklerä – yalpak iilik,
Küçüklerä – çetin çelik.
Metinnii üzdä sever
Kendi söleyip, kendisi güler...
Dediysä iilik yapmış,
Biläsin kuyu kazmış.
Dooruları-kötüler,
Kötüyü – iyi gösterer
Yok kızarmak, utanmak,
Surat kalın – bir parmak!

Fariseylär

Hristoz ölürkän stavroda
Boşunu sapladılar,
Düünürkän bitki canıda
Sirkäylän suladılar.

– Hey, Allahın sän oolu, -
Zevkleneräk baardılar, -
İn ordan, açan dooru,
Ki sän göktän yollanma..!
Bu gün eni fariseylär
Demir stavro düzdülär
Da ona enserledilär,
Ne var paalı dünnäda.

Üzü ters çevirdilär
Ezdilär hem güldülär
Esäpsız çiynevilär,
Ezdilär hem güldülär

Süündürdülär mumnarı
Tıkadılar yolları
Karannı üürettilər
Seslesin salt onnarı...

Ama o üç gün geçti
Saklı gözdän dooruluk
Kaybelmedi, dirildi
Gördü aydınını, günü.

Kim gerdi, enserledi
Kim boşunu sapladı,
İlkin sevinmää geldi
İlkin “OSANNA!” baardı

Zabun fikirlilerä

Kim eşekçä semerleri taşıdı
Kim ayıpca büüklerini kaşıdı

Onnardi te o orta başlı mahkullar
Onnardı te o kör yalancı uslular

Ayın açık aslıyı, onnar yalan yapêlar,
Kabaatsızı elä verip satêlar.

Dünnäda yok taa iyrek hatırlı
Nekadar te o şüşekilcä kiyatçı

Hazır onnar çölmek sürmää nazlıya,
Eer çaarırsa büüklär onu çarşıya

Hazır onnar kara görmää balanı
Hem da hazır onnar konuklamaa satanı,
Keskin sözü salt arkadan söylemää
Hiç bir sebepsiz işlerä gülmää...

ŞAKALAR

Dembel dinnenmekta (şaka)

Bürkülüktü hem sıcak,
Küülerdä zaman – orak.
Todi uykuya dalmıştı
Az-mı çok-mu uyumuştı,
Ter-su içindä kalmıştı
Sineklär da dalmıştı...

Zoruna o uyanêr
Gerileer sineklener
Aklınca üfelener:
“Yok raat sinek, sıcaktan,
Çünkü buymuş Allahtan...”
Homurdandı esneyräk
Gücülä lafederäk. –
“Vardı zoru Allahın,
Zetlesin insannarı!
Sineklär hem bu sıcak
Şeytanın işiydir pak!”
Todi gitti süütlerä
Su boyunda köklerä.
Oturdu o gölgedä
Ayakları da göldä.
Bu dembelli iliktä
Daldı uykuya heptän...
Ama baas yok uykuya –

Tepesi urdu suya!
İlkin orda korkudan
Tepindi birki suda,
Sora düşünmää kaldı:

“Bekim... düşümdä daldım?
Ne gitmişim yorulmaa
Yakınımdır uyanmaa...”

Boşlayınca kendini
Öptü gölün dibini,
Gördü bitki düşünü...

Dostluk oyunu

Bakın hepsiniz, dostlar
Ne şenniklär bizdä var!
Basın çökün oynayalım,
Sürçüp geeri kalmayalım...

Guguşlar biyaz uçsun
Dünnä şenniklen dolsun
Kim o saklı orada?
Düz kefini horuda!

Oyna çal hem şen sevin
Basalım “düzü” bizim
Marunçika ufacık
Kadıncaylan yannaşık.

Olmasın bir sakınan
Olannar, kim taa canını
Çök, te şindi, kim ister
Çökmäk burada geçer

Hopa, saaya hem sola
Katılın bu oyuna!
Hem ileri hem geeri,
Çeksin oyun hepsini

Siiredän da gamsızlar
Açık aazlan kalsınnar
Kuşlar orayı girsin
Da onnarı pislesin...

Azçıyka

Ön eteeni suvamış,
Biyaz moda dartılı
Belli nasıl yaalamış
Mancada parmakları...

Ortalıkta kaçınêr,
Ki sayılsın o en büyük
Saadıca salt danışêr,
Evçileri unudup.

Yala saadıcı yalama,
Sân azçıyka, hep azcı
Salla kuyruunu sallama,
Olamayacan çorbacı.

Sana ödenmiş durasın
Salt ateşlik başında,
Düüncüleri doyurasın
Savaşmaasın annıya...

Olmaz annıya çıkmaa,
Açan orda diil erin
Çıkarsan pirä gibi,
Tırnaklan olur işin...

İki maani

Kaledän iniş olmaz
Kör demir gümüş olmaz
Gözelä sevda verdim
Ölürüm – dönüş olmaz

Şu gidän kimin kızı?
Giinmiş al hem kırmızı
Hem gidär hem çalkanır
Pak alır aklımızı.

İkimiz Mihaylan

Çiili sabaalar sabaylan
Patlacannık karında
Buluşturêrlar Mihaylan
Bizi gençlik yolunda.

Er sabaa sabaylan
Biz bilä Mihaylan
Su başçaa geler
Mihay da güler

Bu sabaa karık senmiş
Neçin ki motor durmuş
Demirleri erimiş
Yaayı Mihay unutmuş...

Bu sabaa sabaylen
Biz ayırı Mihaylan
Su başçaa gelmeer
Mihay da gülmeer

Gittim ona yardımnan

Sordum tez mi düzecek
– Dur bu avşam benimnän
Yaarın motor işleyecek...

Kaldık biz Mihaylan
İkimiz hem aylan
Hem aya baktık
Hem da iş yaptık...

Eer saa sabaylen
Biz bilä Mihaylan
Başçaya su geler
Mihay da güler...

Aynımnda düşlar

Bir yıldızlı göktä kışın
Ay orak biçärdi
Gecäyarsı da çıkmıştı
Çır-çıplak gezärdi.

Derelerä Suuk kızmıştı
Araca sikaardı
Sulara kabaat bulmuştu
Yolda durgudardı...

Oniki kız biyaz giimni
Kaarda rop kaçardı
Sora brakıp rop kaçmayı
Biçinti toplardı.

Delikannının biri da
Sevdadan ölärdi
Yarini köpää kıskanırdı,
Raşaya çok görärdi.

Cumaa Babuları horu
Oynaardılar ilin
Diişip-diişip kamburlarını
Giinirdilär gelin

Kömür kara kedilär
Bacalıқта mum yakardı
Delicä da ateşlik mi
Kedi gözlerini sanardı?

Topal Şeytan da gelmişti
Masallardan makaksız
Kimdän sa eşää çalmıştı
Atlı gezärdi gamsız.

Biyaz fesi püsküllüydü
Kara sakalı kraalı,
Kuyruu üç kat bükülüydü
Kaltakta baalı...

Orayı tılsım gelmişti
Sopa kakarak, kürkünü da
ters giimişti
Sarp bakınarak.

Dişsiz aazını açardı
Boşa güleräk,
Burnusundan serpidärdi
Ateş üfleyäräk...

Köşedä da ev yıkıktı
Örtüsü açık
Tavanından ses gelirdi –
Vardı fenalık.

Bän da bir kasnak almıştım,
Örmä fişkandan
Zaybir üzümü topläädım
Buzlu baalardan.

Şeytannar gelip kapaardı
Kasnaamdan pandal,
Ama bän üfkelenmäzdim
Taa istärsän al!

Tılsım elimi çekärdi:
“Ver, çocuum üzüm!”
Cumaa Babusu büülärdi
Sapedim büülsün.

Alin taa kimä lüüzimdir
Alin – bol elim
Üzümnä bendä tatlıdır
Pek büükapedim...

Bu gecä tılsımnarı genä
Bir horu kopetti
İstär-iatemäz beni da
Horuya çekti.

Bu deli şaşkın oyundan
Benim döndü başım
Da böylä sabaaya karşı
Tükendi düşüm.

Fırılı kundak

Nası bahtı bu ursuzun
Kalin üzlü gagauzun?
Şarap içer – tıtsiner,
Oyun oynêr-tepiner
Bir ileri, bir geeri
Sora saaya hem sola.
Ayak basıp kalgımak,
Kadıncayı oynamak
Genä basıp kalgımak,
Kalçaları çalkayrak,
Kadıacayı oynayarak...
Hopa-hopa-hopa-hopa,
Gelinnerä birär sopa
Babulara da baston
Hadi bir da Carliston
Ama, ya sän dur da bak:
Bu oyun “Fırılı kundak...”

Gençliimä

Hey, gençliim, sıkı gelersin
Brakmaa mı beni isteersin?
Gençliim, benim nazarım
Kahırım hem pazarım...
Geldin baktın göründün
Sora yalana döndün.
Dönüp da oldum masal
Bana deersin „Saasem kal!”

Kal saalıcaannan, ecelim,
Sän aldın, neydi senin.
Şindi hadi gidelim
Öbür göktä gezelim...
Sändin hem zorum

Hem güllü başçäm
Geldin çabuklaa
Sonsuz göründün
Da te şakadan
Aslıya döndün
Oh ne zor sendän
Uzakta kalmaa,
Ama – bu ecel
Hiç yok ne yapmaa...

Uykudan

Kalktı bir çiidem uykudan
İlkyaz da lüzgeri kooulardı
Taazä koku geldi kırdan
Benımnän nesaydı olardı...

Gelirdi uçayım alıp
Nända bizä sabaalaardı
Nasıl salgın beni tutup
İlk sevdam, sana atardı...

İstärdim uçayım kıra
Nända bizim izlär kaldıydı
İstärdim sorayım sana
Angı yıldız bizä baktıydı?

Kıtlık

Tä genä kurak
Bän da aaç – susuz
Boşuna yazmak
Peetlerim kutsuz

Tä genä yaram
Pek sızlêêr kuru
Gelsäne, ihlam,
Sulaylım onu.

Serpelim ahtlı
Yanık duyguma
Verelim raatlı
Zeetli uykuma.

Gel sän o ihlam
Kaşlarlan kara
Gel sän o sevdam
Sözünnän bana.

Gel sän ekelim
Bizim tarlayı
Bilä biçelim
Olmuş boodayı.

Süütlär
(yash türkü)

Çiili süütlar yaş damnasını aalêêrlar
Bir mezara düşeerlär yaşlar
Topraklan bilä taş hem mezar –
Bizeä kısmet hem son yollar.

Refren:

Ana topraam çömertsin hem serbestsin
Seansin ömür hem ölümea örtü
Benimnean baramar aalêêrsın hem güleersin
Sendean olduk, sendean kalkıp günü gördük...

Garip süütlear çok emişli başçelear
Onnar sizi dikip baktı –
Dedelerimiz kimi aalêêr süütlear
Çollüü günä dirildennär.

Refren.

Gülärđi ilkyaz...

Geldiydi „Kırk-kaşık”
Gülärđi ilkyaz
Oynardılar aşık
Todiylen Tanas.

Şennikti sokakta
Miyal da ardılı
Durardı tokatta...

Balan lekeleri
Güneş isteer imää
Kızlar ulam-ulam
İnerlär uz derää
Ya bakın! Povrazdan

Gitti o bulutlar
Onnar çobannara
Dokurdu sargılar
Hem taa hepsimizä
Yapardılar sevinç
Hem da çalkardılar
Tolu nicä piriñç...

Çiydemnär

Açın, açın, ciydemnär,
Neçin çok uyudunuz,
Biyaz yorgan altında
Tatlımıydı uykunuz?

Açın, açın, ciydemnär –
Uşakların bakışı.
Çiydemnär, siz çiydemär,
Uzak braktınız kışı...

Çiydemnär, siz çiydemär –
Yılın sabahı açık.
Geldii gibi turnelär,
Geldi sıcak hem saalık

Açın, açın, ciydemnär
Açın her yılın sonsuz
Gelsin-gitsin turnelär
Göklär olsun bulutsuz.

Orada da sevgili

Sevgili dünnäm benim
İlkyazlı, yazlı dünnäm
Güz da ama hep senin
Sevgili dünnäm!

İlkyazlı dünnäm benim
İlk hem sonunku sevdam!
Biriciimsin, sevgilimsin
Küsümsün hem da şenniimsin!

II

Bir dünnä dolu yapraktı
Ne pek çoktu?
Ne pek çokmuş?
Kasım geçti – onnar nända?
Sansın varmuş,
Sansın yokmuş...
Sevgili dünnäm benim,
yapraklarınnan giderim
Kalêr sana şiiirlerim
Ruhum hem kimi severim
Kim da yarıştı benimnän
yaratmak tarlasında,
ihlam baaşladı teninnän
O bilä sonsuzlukta
Onu bän sevdim gözümnän
Yapraklarlan burada
Sevecäm kemiklerimnän
Onu öbür dünnäda

Kötücülär

Onnar susuz pek büük olmaa
Susuz pek anılmaa.
Becerdilär korkunç zaman
Fışkılakta kalmaa.
Buldu kolay kötücülär
Cezalardan kaçmaa...
Açan ölürdük aaç-susuz
Buulurduk soluksuz
Sordumuydu kötücülär:
„Nasilsın gagauz?”

Açan çaardık yardım için
İstämedi gelsin.
Çıkıp fişkılıktan baardı:
„Bän diilim gagauz”
Kimnär da istedi çıksın
Bizi insan saysın,
Onu kötücülär süüdü,
Dedi ona hapsin.
Kim da dedi: var dilimiz
Yolda bir izimiz...
Baardı onnar fişkılıktan,
„Oluruz biz dilsiz!”

Büün dilsizlär fişkılıktan
Görün, olmuş „adam”
Çünkü isteerlär aslıdan
Başka bir dillän kurtarmaa
Bizi karannıktan...
Ama kim salt satmaa biler
Kim kökleri keser
O, kuruyalım isteer...

Halkım açasın gözünü,
Şaşırma yolunu
Tenä-tenä karalardan
Ayır biyazını!

İçerdan

Kucaam dolu havez
Çıkârım içerdän
Can erimdän bir ses
Zaamet isteer bendän

Pek havezim isteer
Üüsek neetim için
Bän düzmeyim asker
Cenkta ölüm içir

Bân yapayım pınar
Ko su içsin susuz,
Ko erisin buzlar
Ko uslansın hırsız?

Bân ekeyim booday
Laalâ ylä karışık
Da yaşayım kolay
Sevdamnan yannaşık.

Neçin

Kaçêr vakıtsız
Kara topraktan
Besli erleri?
Eşil meyvalar,
Kopup dallardan
düşer ileri?
Tüüsüz yavrular
uçup saçaktan
dönâmeer geeri?
Haylaz düzendä
uykuya dalêr
vakti kaybedip
hep geeri kalêr?
Büünkü asirin
gamsız gençleri
seksä alatlêêr?
soluklar aalı
sular da diil pak,
neçin uşaklar
duêrlar ahmak?

Güven gözlü menevşe sän
Bizin kırdä büümä
Göl boynada sarı sazdan
Senin boyun incä

Sol güüsündä o aar peliin
Bakışını aşaa çeker
Mutlu üzün baksın bana
Peliin seni kolvermeer...

Acı beni bän da bir can
At peliini ardına
Salt bir bakış baaşlayarsan
Kayılın bir ona?!

Sevdalıya, ne bir bakış?
Hem az hem çok gelir
Koru suultmaa etmäz on kış,
Kim sevdalı – bilir...

Çoban sargıları

Kışın zamanında
Sürüylän bulutlar
Sessiz kacım kacâr
Gökün tavanında

Ya bakın poyraza
Nasıl gözäl onnar
Düzer çobannara
Kaarlı pak sargılar

Martta göklär yollêêr
Tarlalara sevinç
Kalburlardan çalkêêr
Tolu nicä piriñç

Ama bugün artık
Kıştan salt naz kalêr
Kış tutuşuk gibi
Kısmış kuyruu-kaçêr...

Erdän boz kaarları
İstärdi gün imää
Ulam-ulam kızlar
İnärdilär derää

Geldiydi Kırk-Kaşık
Kendi ana-ilkyaz
Oynaardılar aşık
Todi hem Tanas.

Şennikti sokakta
Yoktu bişey saklı
Miyal da tokatta
Durardı asılı...

23.10.2002

Ион из Хумулешт

*Молдавскому классику Иону Крянгэ
посвящаю*

Ты славен и велик,
поскольку человечен.
Ты как родной язык,
в душе народа вечен.

Ты людям тем хорош
и тем ты нам удобен,
что в торжестве живешь
и – у старушки в доме.

И луч твоей звезды
на сердце остается,
когда глотну воды
из твоего колодца.

Мне хочется воздеть
коленипреклоненно:
Ты – чудо жизни, мать,
родившая Иона!

Наш Крянгэ – как река:
в житейской круговерти
он след через века
нам проторил в бессмертье.

Перевел А. Дрожжин

* * *

На свете много слов,
а правда лишь одна,
Одна на белом свете
родная сторона.
На свете много женщин –
любимая одна.
И дай вам бог, чтоб это
была ваша жена.
Из всех профессий только
одна лишь хороша,
которой, словно песне,
откликнется душа.
Из всех цветов на свете
я розы предпочту,
но и из них сорву лишь
единственную, ту,
что краше всех на свете,
душистей и милей.
Ее отдам, конечно,
единственной своей...
Нет, не тебе, любимая,
а матери моей!

Перевел с гагаузского Виктор Чудин

Буджакские этюды

1. Звонкий послышался бубен
с площади в центре села,
ты отдохнуть от буден
весело к празднику шла.
Осень. Плоды перезрели,
ветви коснулись земли.
Девушки все – в самом деле! –
все до невест доросли.
Парни спешат, спотыкаясь,
к ярмарке пылких сердец –
ищут певунь и красавиц,
чтоб увести под венец.
Только не каждой отрада:
слезы на щечках блестят.
Но огорчаться не надо,
что не хватает ребят.
Просто не все подоспели:
скоро вернется в свой кров –
кто-то в солдатской шинели,
кто-то из дальних краев.
Все они верят и знают:
нет вас на свете милей...
Свадьба буджакцы справляют –
так что гляди веселей!
2. В небе гром,
а дорога – в пыли,
в поле свирепый ветер
клонит сухие к земле ковыли,
черней сгущается вечер.
Пара волов. Телега скрипит.
В ней мужичок убогий
после труда непомерного спит:
знают волы дорогу.

Вдруг три волка возникли в пыли,
словно мираж... Откуда?
В диком испуге встали волы.
И не случится чудо.

3. Солнце укрылось за облаком пыли,
смерч вырывает деревья.
Люди все окна и двери закрыли,
вымерла будто деревня.
Скирды соломы в небо летают,
словно зловещие птицы.
Лодкам рыбацким в волнах Дуная
насмерть приходится биться.
Люди на лодках к богу взывают,
только спасения нету:
Воды дунайские рты разевают,
чувствуя близкую жертву...
4. За дальним брошенным сараем
в загон овец ведут.
Собаки незнакомцам
лаем
«почтенье» воздают.
И вечно новый, вечно старый
пастушьей дудки звук.
Бредет тяжелая отара,
молочный дух вокруг.
Большая дойка нынче будет,
стоят овечки в ряд.
И в этот праздник среди буден
сравнялся стар и млад.
5. В долине орех. Под орехом шалаш,
а в том шалаше сидит
бахчи неусыпный и бдительный страж
и чучело мастерит.

А труд его вовсе не так уж и глуп,
коль надо стеречь добро,
тащи-ка, сынок, драный тулуп
и вместо шапки – ведро.
Кончается август – арбузы и дыни
в достатке и в самом соку.
Чтоб нашу бахчу стороной обходили,
приходится быть начеку.

6. В предпасхальный день недели
платья новые надели
девушки села.
Это верная примета,
что не за горами лето,
что весна пришла.
Парни тоже не отстали –
мотоциклы оседлали,
раньше на конях
родственников навещали,
чтоб обиды им прощали,
а грехи – Аллах.
Вняла девушка босая,
взгляды на парней бросаю,
влезла на плетень.
Следом мать кричит девице:
– Так не долго простудиться,
туфельки надень?

Счастливая

Море к тебе ластится
нежными волнами,
солнце тебя гладит
лучами-руками.
Что поэту делать?

Ревновать к стихиям?
И пишу в отчаяньи
эти вот стихи я...
К морю я с почтением...
К солнцу я с почтением...
Но отдай кому-то
все же предпочтение.
Ты мне обещала
лучшей стать строкою.
Как же мне с изменницей
жить теперь с такою?
Солнце тебя гладят,
море обнимает,
а дума поэта
в муках изнывает.
Ты мне указала
на Парнас дорогу.
Труден путь на гору –
окажи подмогу.
Пусть я, как соперник,
худший в целом свете,
но тебя могу я
увести в бессмертье.

* * *

Твои следы с моими рядом
еще не смыты на песке,
но расставания преграда
уже стоит невдалеке.
Я проводил тебя под утро,
еще хранит тепло рука.
Но ты ушла, и мы, как будто,
с тобой не виделись века.
Тобой оставленное фото

передо мною на столе.
И все же главного чего-то
мне не хватает на земле.
Крадется вечер черной кошкой
и с днем прошедшим рвется нить.
Что делать с лунною дорожкой,
коль нам по ней уже не плыть?
Звезда сорвется над Ай-Петри
и затеряется в горах...
О, как гвоздики пахнут эти,
что в наших расцвели руках!

Издалека

Не хочу я легкого пути,
денег, славы, власти...
Право слово:
лишь бы ты всегда была здорова.
Я вернусь.
Немного подожди...

С небес...

За окошком дождик льет,
вновь меня к стихам зовет.
Как магнитом тянет снова
ткать строку – за словом слово.
И дождю я говорю:
– Погляди, опять творю.
Вдохновенье ты мне даришь,
светлую неся тоску,
превращаешься в строку...
Строк десяток написал –
и за то дождю поклон...

Вдруг смотрю – вот чудеса! –
дверь открылась на балкон.
И глазам своим не верю –
женщина заходит в двери.
Входит женщина ко мне
(наяву или во сне?),
черноброва, молода,
о такой мечтал всегда.
Я ее искал годами,
все дороги исходил,
за лесами, за горами...
Но никак не находил.
Землю обыскал до края,
в море плавал, в горы лез...
Даже не подозревая,
что она сойдет с небес.

Осень

Днем вчера и нынче ночью
дождик моросит.
Ставит лету многоточье,
но не возвратит.
Здравствуй, желтая девица,
что сулишь мне ты,
разрядившись, как царица,
в гиблые листья?
Не ропщу я – право слово:
ты пришла – и пусть.
Хоть тоска эта не нова,
и не нова грусть.
Не корю тебя – ну что ты –
никакой виной...
Только летние заботы
до сих пор со мной.

Лишь прошу – не лезь мне в душу,
не напоминай,
что опять сквозь снег и стужу
возвратися май.
Я прекрасно знаю это,
нет к тебе обид...
Но потерянное лето
кто мне возвратит?

Для чего?

– Иль дорога не добра,
или верный конь устал?
Дуть ли ветер перестал,
или в парусе дыра?
– Нет, и ветер не утих,
да и парус цел вполне,
и на верном я коне,
и на правильном пути.
Просто – ни в какой дали
счастья я не обрету.
Лишь тебя любил... И ту
воды смерти унесли.
Для чего мне жизнь нужна?
К ней я – как приговорен,
хоть в рубашке был рожден...
Знать, рубашка та – черна.

Вдохновение

И во сне и наяву
я зову тебя, зову..
Ты являешься ко мне –
наяву или во сне?

То ли птицей пролетишь,
то ли облаком небесным.
И порою посетишь
тихим словом, чудной песней.
Не могу тебя никак
я назвать старинный другом:
так порой трудна строка –
легче уж идти за плугом.
Но за краткий миг один
твоего благоволенья –
сердца жар в снег седин
отдаю без сожаления.

Эталон

А почему глоток воды,
если жажда злая?
Или в засуху – почему
туча дождевая?
Умный в драку не пойдет –
умный драку обойдет.
Ну, а глупому, однако,
по душе любая драка.
Сколько нынче глупость стоит?
Какова уму цена?
Это дело не простое
и подсказка тут нужна.
Кто же мне поможет в этом?
Ну, конечно, Насреддин.
Помоги, ходжа, советом!
Хоть я дожил до седин,
не могу понять, где мера
милосердию и злу,
где химера, а где вера?
Друг ли, враг зовет к столу?

Этот просит подаянья,
тот у ближнего крадет.
Кто-то пухнет на диване,
кто-то чахнет от забот.
А конец, увы, один –
раб ты или господин:
перевесит гиря смерти,
как бы ни жил ты на свете,
проклят был или любим –
крен весов неколебим:
мерит всех на свой аршин...
Что ответишь, Насреддин?
– Не весы нужны, не гири,
тут иной царит закон:
все измерит в этом мире
совесть –
высший эталон.

Безликий

Вечно весел, вечно в духе,
все ему известны слухи,
он любых коснется тем,
ладит с этим, ладит с тем...
Словно флюгер, чует ветер,
звезды с неба ловит сетью,
совмещает мед и деготь,
укусить свой может локоть,
влезть в игольное ушко,
выпить «с горя» молоко.
Может постоять горой
за начальство, как герой,
почитая чин и званье...
К подчиненным – ноль вниманья:
Тут он черств, жесток, суров –

не дождешься добрых слов.
Впрочем, в нем слабинка есть:
уважает очень лесть.
Для пройдохи-лицемера
обеспечена карьера.
С чувством юмора, однако,
у него не очень гладко:
даже если и придется
пошутить, то сам смеется.
Есть заветная мечта —
дослужиться до поста,
ощутить большую власть
и в президиум попасть.
Там бы он сидел весь век...
Кто же этот человек?
Я писал его портрет
мог и пять, и десять лет,
мог бы, видно, без конца...
Много в нем штрихов и черт,
узнаваемых примет...
одного лишь только нет —
человечьего лица.

Куда?

Стремился ввысь,
к вершине...
Но,
взобравшись,
обнаружил дно.
На дно я опускаться стал
и — на вершину вдруг попал
И, ничего не понимая,
я в бездну рухнул,
что без края.

Куда же мне теперь идти,
коль бесконечны
все пути?

Засуха

Нынче засуха тоски
вновь меня взяла за горло.
Ни к чему теперь стихи —
пустотелые глаголы.
В жажде мается душа,
ей сейчас не до искусства.
И замкнулась,
вороша
догорающие чувства.
Нет ни бодрости, ни сна,
как проклятие какое:
хоть бы капелька одна
вдохновенья иль покоя!
Жизнь, как будто в мираже,
появившись, растворилась...
Боже, дай покой душе,
Постарайся, сделай милость!

Признание

Боль, любовь, добро и зло
— все, что на сердце легло,

Снится юбиляру

От ветра окна распахнулись
Подул осенний ветерок
Верхи акаций встрепенулись
И полетел желтый листок.

В природе смена времен года
У юбиляра грусть, тоска...
Пускай меняется погода
Но в душе...
В душе его все же весна
Пусть стаи журавлей летят
Куда-то к морю далеко
Пускай морозы как хотят
Скуют всю земле глубоко...
Не осень снится юбиляру
Не холод северных ветров,
А путешествие к океану
любви и... счастье сынов.

Перевел с гагаузского В. Чудин

Наедине с Гамзатовым

Молнией прискакал он на вороном коне
джигит кавказский ко мне домой
и взялся за руки со мной древний
наш танец «кадынжу» испробовать танцевать
И пригласил его я в дом потчевать
все тем, что в доме имею
«Салам!» – сказал он скромно
и я ответил «Селәм!»...
Не дала нам жена моя продолжить разговор
– Хватит тебе диваны мять, ни капли нет воды
делай чуть разминку с коромыслом как мы!
Не слушал зов жены, я с гостем говорил
И вдруг скворец ко мне со свистом влетел в
окно
– Прочь птица ты шальная, беседе не мешай!
И рассказал мне гость о языке аварском
повел меня к себе по всем своим аулам...

А я открыто высказываюсь гостю
что прелести особой в его горах не вижу:
лишь каменные глыбы да орлы над ними
и реки злые быстры летящие в ущелья
хоть бы кусочек степи дать взору простор
скользти по полю пшеницы в далекий горизонт
И ответил мне Гамзатов: «Ошибаешься мой
друг...»

Эти горы – Дагестан гордость, звезда моя
Когда гонец там скачет не в даль идет, а к небу
отсюда мне видны все страны, народы мира
край давший мне жизнь и имя Расул!...
Смотрю теперь я на свой Буджакский край
и слышу рост пшеницы, вижу луну в реке
и песня раздаётся из глубины веков...
и лучше понимаю, что для Расула горы...
Жена вот поднимает сынишку до окна
чтобы увидел мальчик, кто там в гостях у
меня
Сын смотрит и видит, что в доме я один
– Мама нет никого, наш папа все шутит
Он сам один сидит и книгу читает...

Поэт

Твой путь земной недолог
Но вечности залог
В том, что небесный полог
Дает тебе урок:

Слова, оправив ладом,
Как птиц отправить ввысь
И под недобрым взглядом
Рождать благую мысль.

На долгий срок отречься
От праздных дней весной –
Сечь по граниту речи,
Как дождик затяжной.

Тебе в дороге шатко.
Нередко с хмурым лбом
Ты ради строчки шапку
Снимал перед столбом.

Несешь свой жребий строгий
При солнце, при звезде.
Так и падешь в дороге
Как пахарь в борозде.

Воскреснешь не однажды
Потом, не зная лишь,
Как родниково жажду
людскую утолишь.

Перевел А. Дрожжин

У могилы неизвестного солдата

У речки безымянной
на берегу высоком
могила безымянная...

В молчании глубоком
над ней склонилась ива,
и смотрит, как вода
уносит торопливо
беспечные года...

В беспечном этом мире

от вечной суеты
ведут, ведут к могилам
безвестные следы.

Дожди их не размоют
снега – не заметут...
Пропитанные кровью,
в бессмертие идут.

Пока живем – все смертны мы...
Чтоб не истлеть в золе –
Свой шаг смеряйте с этими
следами на земле.

Муза

У Айуддага, у подножья
Крымчанка встретила меня
Глаза ее чернее сливы
И волосы – каштанов цвет
Напоминали мне Калипсо,
Которую воспел поэт.
Лишь плечи шалью не покрыты
И песня у нее не та,
Что сыну севера шептала
Гречанка с берегов Днестра...
Я сел у моря с нею рядом
Ласкала взоры синева
И Ай Петри снимал нам шапку
чуть раздвигая облака.
Чайки нам крыльями махали,
Сопровождая корабли
Прохожие совсем не знали
О чем мы разговор вели...
Мы говорили о любви

И, верно, были влюблены
Она – в свой Крым, а я в Молдову
Где наши тайны и мечты...

.....

Но что Крымчанка не Калипсо
Понятно, все это не так
И захотелось мне в Одессу
Калипсо – музу там искать.

Ялта, сентябрь 1985 год

Письма из детства

Получаю письма из далекого детства
и по вечерам читаю их
детям и внукам
словно сказки на жизнь похожие
только страшнее сказок.
Их приносит странное волшебство
то как белых лебедей,
то как черных воронов,
... только белых лебедей меньше.
Вот белою лебедью летит письмо
И обратный адрес – мои 12 лет:
вся Молдавия в алых знаменах
отмечает свой Красный День Рождения!
... А за ним почта сразу – черное
с адресом – мои 13 лет:
пламенем пылает война,
все живое умерщвляет.
И все летят письма – вороны.
Черные-черные косяками;
то похоронки, то вести о голоде,
то о концлагерях и виселицах.

А потом начинают лететь
белые письма:
то о победе над Москвой,
то под Сталинградом.
И самое белое
гордо летящее письмо,
я получаю аз Берлина,
его
где сообщается о падении,
где сообщается о Великой Победе.
И обратный адрес – мои 17 лет.
И вот уже 40 лет подряд
летяг мне светлые белые письма
о нашей жизни в разных местах.
А все-таки нет-нет
да средь белой стаи
изредка вороном пролетит по ветру
червей пепел писем
моего сожженного детства.

*Авторизованный перевод с гагаузского
Владимира Измайлова*

Слава идолу

Дом наш при людях казался пустым
потому что в доме царствовал голод,
который к мучениям голодным добавляет
мучение одиночества...
И потому, видимо нас пухлых детей, при
таких же пухлых, но еще живых родителей
называли жалостно сиротами...
К небу воздвигались лестницы слов
Засуха и только, война окаянные
как прежде считались повинными в нашей

беде...

Мы продолжали прославлять идола святого,
сильного
живого...

Сегодня в доме будто достаток
мои дочери и сыновья сыты...

И все же с трудом мы выходим из старой
болезни, лампада тускло тлеет в углу
и молитвы возносятся к небу с просьбой
помочь нам выжить...

К весне

Проснулся подснежник, ветер по
полю качает ласковые солнечные пятна
проснувшаяся природа просит свежие
пеленки, но и снег еще кое где лежит
Хочу полететь снова туда,
где мы с тобой, однажды обняли
зори, туман, и пустоту...

Незабвение, в аортах
сердца вновь зажглось,
как фары машины поздней ночью
в бездне мрака, когда, на длинной
пустой дороге ты одинок и в небе
ни одной звезды.

Нет объявления о борьбе с облаками
и ты, Забвение, теперь слышишь меня?
Нас водят в даль журавли
и от этого движения глаза прослезилась.
Пар набухает, проснулась земля
лишь один ручеек протекает назад,
но ты, Забвение, все знаешь и
всем владеешь. Скажи мне
какая звезда тогда к нам пристала
что и поныне преследует неотступно нас.

Мама

Не могу больше быть вдалеке
Ты в душе у меня, родная
Провожать выходила в тоске
Слезы горькие вытирая
Не могу больше быть вдалеке.

Мама, мама, как много дорог
Пролегло между нами. Как много...
Отдавала последний кусок
Сыновей поднимала. Как много
Пролегло между нами дорог.

Мама, мама, если б я мог
Белой птицей над домом промчаться
У тебя на коленях остаться
Говорить и рыдать, и смеяться
Мама, мама, если б я мог!

Мне бы руки твои целовать
Скрасить старость твою по-сыновни
Но дела призывают опять
И опять забываюсь невольно
Мне бы руки твои целовать.

Ты мне радость и силу дала
Все, что в мире бушующем мило
Счастье песен и счастье труда
Щедро душу добром наделила
Ты мне радость и силу дала.

Перевел Г. Генова

Звезда творчества

В любые холода
и в самый лютый зной –
горит моя звезда,
не гаснет надо мной.
Уже немало лет
зову звезду своей.
Её спокойный свет
с годами все нужней.
Давно душа до дна
просвечена моя.
На всех звезда одна,
но каждому – своя.
К ней, слабый, не иди:
взошла она, не зря –
лишь трудные пути
собою озаря.
Не манит калачом
и денег не сулит...
А просто тем влечет,
что высоко горит.
Желанная, ничья,
о, кто тебе не рад!
Спасибо, что и я
твой вдохновенный раб.

Если вдруг...

После двух мировых –
Хиросимы вопрос:
– Сколько будет еще
в мире горя и слез?
Стало больше кладбищ
на земле, чем жилищ...

Но не бросили люди
своих пепелищ.
Сколько горьких святынь!
у костра, у плиты —
вечной памяти знаки —
живые цветы...
Значит все-таки память
осталась живой!..
Ну, а что после третьей
войны мировой?..
Кто тогда принесет
на могилу букет?
Если выживших нет,
то и памяти нет.
Землю тишь гробовая
обоймет навсегда,
сгинут травы и твари,
испарится вода.
Только желтая туча
над землей проплывет,
ядовитые слезы
на труды прольет...
Если вдруг прорастет,
уцелеет зерно, —
никого, никогда
не накормит оно.
Если, чудом, в печи
не погаснет огонь, —
никогда той печи
не коснется ладонь.
Если, чудом... А, впрочем,
не будет его:
жизнь была — будет прочерк,
все... И вдруг — ничего!
Ни покоя, ни ветра,
ни добра и ни зла...

Вместо прошлого – пепел,
остальное – зола.
Не склонится в печали
никто и нигде,
ни в минутном молчаньи,
ни в сплошной немоте.

Перевел с гагаузского Виктор Чудин

Признание

Казалось, вырвался на волю –
еще бы: в город – из села!..
«Не позабудь родное поле...» –
отца прощальные слова.
Им не придал тогда значенья,
махнул в ответ на все рукой.
Но вот теперь, как наважденье,
они тревожат мой покой.
Неведомую раньше болью
все чаще сердце сведено.
Болею безнадежно полем:
во мне оно, вокруг оно...
В краюхе хлеба золотого,
в залетном крике журавля.
Я спать ложусь, но поле снова
во сне преследует меня.
Как будто я после покоса,
трудом забытым утомлен,
без одеял, подушек – просто,
как был, раскинулся на нем.
Мне поле путает все мысли...
Когда иду воды попить,
ищу я в ванной... коромысло...
Ну, как тут жить?

Ну, как тут быть?
Да вы и сами посудите:
есть лифт – спускаюсь я пешком,
в такси – мне кажется – водитель
вот-вот, сейчас, взмахнет кнутом.
Будильник попусту трезвонит:
я жду упрямо петуха...
Пусть городским не буду понят,
ему все это чепуха.
Он будет прав: никто ведь, боже,
меня силком не звал сюда.
Но есть и в этих строчках тоже
своя и правда, и беда.
Не праздный шум, не лоск одежды
сулила городская жизнь:
я в город вез свои надежды!
Они, как будто бы, сбылись...
К нему я дотянулся кроной,
негромкой песней своей...
Но в дальнем поле мои корни –
они и глубже, и верней!

Память

Память – это не только прошлое,
но настоящее и грядущее.
Нить, как соломинка, миру брошенная –
не уводящая, а ведущая.
Если ты делаешь что-то хорошее –
пусть невеликое дело обычное,
станет людскою памятью общеою
самое мелкое, самое личное.
Нет от нее ни спасенья, ни откупа.
Дремлет и вдруг накатится лавою...
Память, как будто жестокое ОТК,

жизнь заклеят и позором, и славою...
Сколько всего в пути порастражили!..
Катастрофичной достигли кучности
замков словесных лихие ваятели –
делу насущному чуждые в сущности.
Пораспустили чиновных грабителей,
жуликов мелких в крупные вывели.
Правду с прожорливостью вредителей
сами в себе втихомолочку выели.
Стыдно глядеть в лицо нашей памяти...
Стыдно – а значит не все утрачено!
Станем героями, вчерашние паиньки!
Только героями. И – не иначе.

Кауш

Ой, Кауш ты мой, Кауш,
вновь покой души нарушь
чудным голосом твоим –
вечной песней он томим...
Почему – раскрой секрет –
этой песне равных нет?
– Повидал я на веку
боль людскую и тоску,
замерзал на злом ветру,
иссыхал душой в жару...
Ведал жажду – выше сил,
но из луж воды не пил:
сотни грязных луж – глотка
не достойны родника.
Потому что – не вода –
исцеляет чистота.
И поэтому не даром

Кауш – музыкальный народный инструмент

я искал такой родник,
где вода слезинке пара...
Лишь тогда к нему приник.
Чтоб летела в поднебесье,
словно птица, моя песня,
над землей ее несло
правды верное крыло.
А слова ее взошли
семенами из земли.
Эта звонкая работа
не чужда земного пота.
Черноземная основа –
отчий дом, родное слово.
– Ой, Кауш ты мой, Кауш,
повелитель гордых душ,
тот, наверно, и поэт,
кто постигнет твой секрет.

«В небе ночном загорелась звезда...»

Сяра-шь апринде'н кунунэ о стя.
Збоарэ о барзэ ын заря албастрэ...
Че букурие? – се веде кэ еа
Куйб вря сэ-шь факэ пе каса ноастрэ.

Мулташтепнатэ, – кэзу дин сенин –
Фийка-мь сурыде фериче, войоасэ!
Стяуа'н етерн варсэ калде луминь,
Варсэ луминь непоцика'н касэ.

Кынт о сэ-й мурмур де лягэн дуйос,
Дулчурь мереу вой пурта'н бузунаре.
Мындру дескопэр ши сынт букурос,
Кэ непоцика ымь сямэнэ таре.

Тоту-мь пэря кэ демулт а трекут –
Кэ ам сорбит пын'ла фунд феричире...
Сынт ынсэ яр де фиорь стрэбэтут,
Висул трекут – мугурь дэ'н аминтире!

Стяуа ноптатекэ скынтее блынд.
Сарчина скумпэ делок ну м'амасэ...
Дормь, скумп одор, дулче'н сомн мурмурынд,
Жингаш ын граю-ць де барзэ-крэясэ.

Традучере де Жорж ПОПОВ

Солнце и книга

Для мечты и совета,
Для любви и труда –
два источника света
нам даны навсегда.

Эти добрые стражи
на нелегком пути
и дорогу укажут
и помогут идти.

Подвигают к отваге
и бодрят без вина
письмена на бумаге,
на лугах письменна.

Не иссякнут до донца,
не угаснут на миг
откровение солнца,
бескорыстие книг.

Перевел Ан. Дрожжин

Годы

Как у песни есть куплеты,
Как у стиха размеры, строфы
Так и у жизни есть приметы
То есть есть юбилеи, годы —
Черты раздумий, размышлений:
Что ты исполнил, где ты, кто ты
Какую песню не допел
Сколько за прошлое успел...
Не надо изучать морщины
Их столько сколько тебе лет
Лучше оглядывай равнины
Той жизни прожитой, что нет
Что ты посеял, какие всходы
Каков осенний урожай
Где ты отстал, где догонял
Кому доставили те годы
Что пролетели невзначай
Какую радость или горе
Случайно боль или печаль...
И если годы не вернуться,
То долг свой прежний возвращай
Отдай, кому не додал чести,
Обиды мелкие — прощай
Долголюбивай, кто сердцу мил
Цени, с кем честно ты дружил...
Отбрасывай лишь чувство мести
И если в душу вкралась зависть
Глуши ее любовью, правдой
Из жизни вон ее смети
Гнездиться в сердце не давай.

В день рождения

Суждено природою ей века
нам две грани четкие иметь:
Светлая – рождение человека,
черная, безвыходная – смерть.

Приходящий – закричит, заплачет,
уходящий – тихо отойдет.
Между этих граней – то, что значит
человек, верша за годом год.

Чувства непоседливы, как птицы:
прилетят и снова улетят,
то засветят слезы на ресницах,
то огнем сердца воспламят.

Нарастают кольца годовые,
вьются дни в причудливый клубок,
не заметишь: в годы рядовые
юбилейный втянется виток.

Оглядись, гордясь или краснея,
так ли он хорош, твой урожай?
Сжато ли все то, что ты посеял,
и свое ль посеянное сжал?

Упредил коварную разлуку?
Не оставил путника с бедой?
Подали ли уверенную руку
незнакомцу, смытому водой?

Дурные дни

Когда на последней неделе
Входил он в Иерусалим,
Осанны на встречу гремели,
Бежали с ветвями за ним.

А дни все грозней и суровой.
Любовью не тронуть сердец.
Презрительно сдвинуты брови,
И вот послесловье, конец.

Свинцовою тяжестью всею
Легли на дворы небеса.
Искали улик фарисеи,
Юля перед ним, как лиса.

С темными силами храма
Он отдан подонкам на суд,
И с пылкостью тою же самой,
Как славили прежде, клянут.

Толпа на соседнем участке
Заглядывала из ворот,
Толклись в ожиданье развязки
И тыкались взад и вперед.

И полз шепоток по соседству
И слухи со многих сторон.
И бегство в Египет и детство
Уже вспоминались как сон.

Припомнился скат величавый
В пустыне, и та крутизна,
С которой всемирной державой
Его соблазнял сатана.

И брачное пиршество в Кане,
И чуду дивящийся стол.
И море, которым в тумане
Он к лодке, как по суху, шел.

И сборище бедных в лачуге,
И спуск со свечою в подвал,
Где вдруг она гасла в испуге,
Когда воскрешенный восстал...

1949

Отару пасет Оглан*

Окутал холмы туман,
неясен еще зенит,
на травах роса звенит –
отару пасет Оглан.

На шапке его цветок –
прекрасной смуглянкой дан...
Всему на земле свой срок –
отару пасет Оглан.

Отару пасет Оглан
и песню поет Оглан.
Та песня не год, не два –
века на земле жива.

За утром проходит день.
И вот уже по холмам
крадется ночная тень...
Отару пасет Оглан.

*Оглан – герой народных преданий.

Защитником с давних пор
не зря он народом зван:
на поясе меч остер...
Отару пасет Оглан.

Зов

Колокола труда
зовут меня туда,
где работающий люд
на дело – жаден, лют.
Туда, где никогда
не льется слов вода,
где воду просто пьют,
где сталь, как воду, льют...

Колокола души
зовут меня: – Пиши!
Но только против правды...
Пускай сулят награды,
Чины, квартиру, дачу –
не верь в сию удачу...
Но только против правды
смотри, не погреси!
Нельзя прожить на сдачу
от проданной души.

Колокола судьбы
зовут в огонь борьбы
за мир для всей земли,
чтоб больше не смогли –
вовек не проросли
на ней

среди черных пней,
среди ядерной зимы –
зловещие грибы!
За жизнь своих детей
в ответе только мы.

Дождь прошел...

Радуге огромной ширины,
как улыбка после зимней стужи.
Закатала улица штаны –
и в припрыжку с ребятней по лужам!

Солнце сняло тучные платки,
рыжую косичку заплетает.
Ожили цветочные лотки,
паутину пауки латают.

А газон на ежика похож,
не иголки, правда, а травинки...
Да, и вся земля, как будто еж,
по своей катящийся тропинке.

Будет все с тобою хорошо,
добрая, приветная, большая!
Дождь прошел, весенний дождь прошел...
В день Победы, в день девятый мая.

Перевел В. Чудин

* * *

По камням, а не по травам –
обдираю ноги.
Неужели мне по нраву
трудные дороги?

Почему я в гору лезу,
опаленный зноем?
Мне привычен и полезен
хлеб, возвращенный мною.

От того отрада пуще,
что с трудом дается.
Слава богу и в грядущем
легкого не ждется!

Перевел Анатолий Дрожин

Зимняя ночь

Снег засыпал все пути,
Искрами горя.
Не хотел февраль уйти
Из календаря.

Отруби несла зима
Старым решетом.
Обжигал мороз дома,
Как коней – кнутом.

Он дубы-здоровяки
Съежил у лощин.
Одевались лесники
В шубы и мешинь*

И в постылой тишине
Небосвод продрог.
И от холода луне
Не было дорог.

*Мешинь – брюки из овечьей шкуры (гагаузск.)

Перевел А. Дрожжин

* * *

И муторно и мглисто,
акация промокла.
От падающих листьев
закрылись рамы в окнах.

Как будто приболела –
печален лик природы.
К исходу юбилея
со мной – слова да годы.

Да грусть, что жизни осень
уже не за горами.
А все ж душа не очень
Спешит за журавлями.

Растают в небе стаи
в простор придут морозы.
А в ней произрастают
неистребимо грезы.

О том, что не сбывалось,
о женщине хорошей...
И все грядет – и аист...
и дни – светлее прошлых.

Перевел Анатолий Дрожжин

Подснежник

Что, подснежник голубой,
ты глядишь спросонок?
Над твоею головой
лед давно уж тонок.

Распрямись, проклюнься в мир,
прочь зимы скорлупки!
Стебелек свой распрями,
отряхнись от скуки.

Уготована тебе
доля не простая –
лечь на мраморной плите...
Та плита – святая.

Ты увидишь имена
на холодном камне...
Возле вечного огня
ляжешь, словно память.

И поэтому не злись,
не сопротивляйся
этой детской ручке... Рвись!
Цвел ты не напрасно.

Перевел с гагаузского Виктор Чудин.

* * *

Сегодня, как обычно
мы в доме собрались.
Беседуем... Привычно,
спокойна наша жизнь.
Заботы наши вечны –
о детях, о земле...
Живем по-человечьи:
в достатке и тепле.
Живем под мирным небом
в родном доме своем
и песнею, и хлебом,
и памятью живем.
Своим надежным кровом
мы дорожим вдвойне:
он держится на крови
погибших на войне.

Что случилось?

Жили-были муравьи,
жили – не тужили.
Правили дела свои,
ссорились, дружили,
и родному
лесу-дому
правдою служили...
Но однажды на рассвете
этот муравейник
был раздавлен и на ветер
брошен и развеян.
И не стало муравьишек,
а за ними следом –
лес огромный вымер, высох,

стал могильным склепом.
Солнышко глядеть не смеет
на картины эти...
Никого оно не греет,
никому не светит.
Что случилось, в самом деле?
что с землею стало?
Муравейник проглядели?
Хуже ведь бывало...
Велика беда-то?
Эка – не впервой!
То ль еще видали?..
Но за все пришла расплата:
муравейник был раздавлен
сапогом солдата...
Сапогом солдата
третьей мировой...

Перевел из гагаузского Виктор Чудин

Свет

В ночь луна приплыла
Сквозь туманную роздымь
И, как детям дала
Повеления звездам.

Расточайте огни
Этой ночью суровой,
Дайте людям земли
Побрататься любовью.

Столько грянуло бед
На земле этой милой!..
Чтоб не застелили свет

Облака пожурила.

От волнений вольны
Будьте души людские.
Но стараньем луны
Сумрак ночи не скинуть.

Свет со светом в родстве
Тьмою мир не наполнишь?
Словно младшей сестре
Солнце вышло на помощь.

Мое ремесло

Кто с этим ремеслом
хоть чуточку знаком,
тот знает наперед:
писать стихи – не мед.
Не все идет на лад,
работа – сущий ад?
Но как бы ни горька
была моя строка,
я каждой строчке рад.
Вся жизнь моя в строке,
и смерть моя в строке...
На гиблом ветерке –
судьба на волоске.
За музой не всегда
умею я поспеть.
И душит немота,
а надо – песню петь.
Уста мои пусты,
стою подобьем пня...
А муза с высоты
косится на меня.

В укор нету зла,
меня ей даже жаль:
сама же позвала
в неведомую даль...
Спускается ко мне,
крылатая, она.
И вновь я – на коне!
И вновь – душа полна.
И все мне по плечу:
Строчу, строчу, строчу...
И радостно – до слез.
Надолго ли?
– Вопрос!

Перевел с гагаузского Виктор Чудин

Черное

Черное всегда черно,
Белым никогда не станет...
Эта истина давно
тверже самой твердой стали.

Толкователь снов не зря
прозывался черным магом,
и пиратская заря
развивался черным флагом.

Дума черная сулила
за содеянное – месть,
Лошадь черная – могилу,
черный ворон – злую весть.

Только черная земля
греет душу, веселя.

Перевел с гагаузского Виктор Чудин

Porumbel

Pe brațe te-am adus acasă
Cu inima drum ți-am făcut
Și-un porumbel – dragostea noastră
Bătea din aripi nevăzut

Feciorii noștri umplu zarea
Suntem mai mici pe lângă ei:
Dar porumbelu-i tot aproape,
Cînd trecem singuri pe sub tei...

Sînt duși feciorii, duși departe,
Anii ne-apleacă spre pămînt,
Dar porumbelul nostru – iată-l
Vine din urmă șchiopătînd.

Traducere de Victor Teleuca

Folclor găgăuz

– Ce ți-i codre, codrișor!
Că-mi ești trist și gălbior?
Vîntul mi te-a despletit,
Brumele ca, țe-au pălit?

– Vîntul nu m-a despletit
Și nici brume m-au pălit –
Am văzut în plean mînați
Oameni mulți și ferecați.
Și veneau în cete
Feciorași cu plete
Și oftau zicînd în glas:

„Plugu-n brazdă ne-a rămas!”
Și veneau în cete
Din urma și fete
Și plîngînd, zicînd în glas:
„Ița-n spata ne-a rămas”
Și veneau în cale
Neveste cu jale
Și plîngeau zicînd în glas:
„Pruncii-n leagăn ne-au rămas,
Aluatul în cuptor
Soacra făr-de ajutor”

Traducere de Igor Crețu

Cărările cunoașterii

O, țara a mea,
O, mamă prea bună
Primul meu soare
Și noapte cu luna
Și nouri răsleți
Destrămați peste casa
Și nucul acela
Cu frunza, lui deasă...
Departate în vale și azi mai aud
Sunînd o talancă
La stîină, la sud.
Și rîul acela
Cu ape grăbite
Și stoluri de pasări
Prea neliniștite.
Și azi mai aud
Vocea mamei blajină
Și cîntecul ei
La izvor

Și-n grădină
Și azi mai aud
Vocea tatălui meu
Mereu alarmată
Și tristă și mereu
Și umărul lui
Ca un deal de pelin
Ne-naltă, ne-adună
Spre același destin.

O, țara a mea,
O, mamă preabună
Cu tine-am crescut
Și-am rămas împreună

Traducere de Ion Vieru

Dezmorțire

Și casa s-a făcut pustie deodată
Cu copii flămânzi prin ani
Nu puteam înțelege gândul: cu tată
Sa fii tot atuncea de tată orfani

Spre cer se făcea scări de cuvinte
Seceta numai războiul nemernic
Sînt de vină, și noi, ca-nainte
Proslăveam zeul cel sfînt și puternic

Azi casa e alta, nu mai e goală,
Nu ni-s flămîzi fetele și băieții
Cu greu, dar ieșim totuși din boală
Și candela-ncrederii limpede
Arde, dar numai sub icoanele vieții

Traducere din I. găgăuză de Victor Teleucă

Robul înălțimii

Prin astăzi acest mîine venind se-ntruchipează
În mintea lui ca umbra sub muntele-n amiază;
neînțeleș c-odată ciudatu-i har, stingherul,
e-ceiași auroră ce ia-n lumină cerul.
El pietre șlefuește ca marea ne-ncercată
mereu i-a fost splendoarea, gășind-o el o cată,
înfuriat destinul nu poate să-l corupă
ca orbul el se duce spre tot ce-l preocupă
cu simpla-i bunătate de pă-la azi de după,
curat e ca un viscol cînd soarele-l astupă
Își cearcă izbăvirea în cea esență naltă
a muncii răzvrătite, schimbînd o lume-n alta.
El parcă-ar naște soarta destinului, aprinsul,
Sînt doi în suferință, dar unu-i necumprinsul,
E ca un cîmp sub roadă, povara i-i ca lupul
îi sfișie așteptarea, puterea lui și trupul.
De marea greutate, ce tot o poartă-n spate
sărac e-n toate cele deși-i stăpîn pe toate
Ferit de ochii lumii el crucea sus și-o cară,
zăpada se-nferbintă atît da grea-i povara.
Cînd e secat izvorul, cu mîinile-i avide
cu propria sa cruce greu drumul și-l închide,
continuă-nălțarea în el prin el și moartea
cu ce nedumerire-l privește dintr-o parte.
El, rob, al înălțimii, se sînge ca un astru,
Puțini pricep momentul cu gravul lui dezastru.
Trăind în mîini prin astăzi din mîine conștiință
ecou tîrziu ajunge ca-n oameni pocăința
Să prindă înțeleșul tîrziilor amaruri,
Căci preț tîrziu se pune pe-aceste sfinte daruri

O grea și-o veche dramă de-acum, ,din totdeauna
își cată dezlegarea ca fulgeru-n furtună
și jertfa-n el, neiertătoare-l poarta
pîn cînd din tot ce este rămîne numai soarta.

Traducere din găgăuză de Victor Teleucă

Osanale

Înalt un imn de glorie
Țăranului din spice
Ca veșnica memorie
Din brazdă să-l ridice

Mai cînt pe cel străbun
Nomad și fără de avere
Peste ani să mi-l răzbun
Cu verdele acestei vere

O, tu, zămislitor de roadă
Columb al nostru din Bugeac
Ce bine-ai clădit în soartă
O limbă dulce ca de leac!

Pre limba lui iarba e floare
și brazda-i grîu pre limba lui,
că nu există azi culoare
Ce-ar fi în stepă-a nimănu!

Și mai înalt o romaniță
Între pămînt și între cer
Pe care o poartă la catrință
Sătence-nenumite cu Homer.

De bardul orb le este dor
Și nouă, este Odiseia
Acestui mic de tot popor
Cu început nesfîrșitor...

Căsuța mea din depărtare

Căsuța mea din depărtare
Ca un ecou nețărmit
Mă cheamă veșnica cărare
Pe unde am plîns și am iubit.

Depart, departe de tine
Cu masa plină foc în vatră
Cu inima scaldată-n vine
Tot mă simțeam stană de piatră,

În casa nouă ca la-mpărăție
covoare sus, covoare jos,
Dar vai la pîndă-i sărăcia
De nu mă chin la chipul tău frumos.

Îmblînd prin lume fără rost,
Eu m-am întors la vechiul prag,
Ca mine nimeni n-a mai fost
Să te cuprindă cu-atît drag!

Soare, să nu răsai

Cu moartea cea haină
Venită din afară,
călcînd pe ea de moarte
Ostașii bravi luptară.

Și fiarele turbate
și răul cel mai crîncen
ei l-au învins eroic,
cu propriul lor sînge.

Dar răului de-acasă
ei n-au avut curajul
să-i iasă împotriva

El monstrul și vrăjmașul
Cu-n cap și mii de labe
I-a ferecat și-n gura
prăpastiei de moarte
i-a-mpins cu toată ura
Și-a nimicit devalma
în pușcării poporul.
Slugoi preamărindu-i
vegherea și onorul.

O însă universul
cît este el de mare
N-avuse cînd să vadă
Așa ceva sub soare.

Infernu-n chip de astru
Atîta timp să ardă
Ca moartea să pășească
Pe calea ei de pradă

O soare al orbirii
Apui! al beznei soare!
Ca veșnic și de-a pururi
Să nu răsai în zare

Traducere de Gheorghe Vodă

Rîndul

Lume de pe lume
Cu ochi și cu nume
Cu fețe-ncrețite
Și gânduri muțuți

Primul din ușă –
Durere în gușă
Altul mai slab –
Durere de cap.
Mult mutilați
Nu simt ficații.

Ard poduri și porți,
Ard zile și nopți,
Comorile lumii
Pe bolta-ntunecimii.

Și doctorul arde
Și viața își scade
Să-i dea sănătate
Ar vrea, dar nu poate...

O secol al meu chinuit
Brădat de fer și atom
Amarnic te-a mai rănit
Pîrdalnicul ista de om.

Dar iatăc-apare
Un pui ca o floare
Și dă cu piciorul

În ușa de ură
Și toată asistenta
Își arată prezența

Urmînd o rutoare
De parcă e soare

Și acest copilaș
Cu mere-n obraji
Aleargă zburdalnic
Și rîndul distramă
Făcînd pentru viața
Din viață năframă

Traducere de Ion Vieru

Trandafir, ți-e scurtă viața

Trandafir, ți-e scurtă viața
Rouă roză – te topești!
Cum te-npurpuri dimineța,
Cum spre-amiază te topești...

Eu dau munții la o parte
Să ai soare cît mai mult,
Dar petala ta se arde
Sub fierbintele-i sărut...

Umbrele gonesc din noapte
Să te scalzi numa-n lumini
Dar sub razele înalte
Tu pămîntului te-nchini!

Dorului meu nu-i ești frate
Nu ești ca iubirea mea:
Ea petale scuturate
N-a avut, nu va avea!

Trandafir, ți-e viața scurtă
Purpuriul meu regret:

Dragostea nu-mi e pierdută
Eu de-o vită o aştept.

Traducere de Anatol Ciocanu

Desprimăvărare

S-a trezit ghiocelul. Gingaşe pete
De soare sînt legănate şi vînt,
Cîmpia trezită vrea scutece proaspete
Deşi zăpada mai stă pe pămînt

Îmi vine să zbor iar încolo
Unde zorile odată le-am privit
Cu tine-mpreună.
Neuitare în golul
Inimii din nou s-a aprins

Ca un far de maşină, tîrzie,
Într-o noapte cu beznă în ea,
Cînd pe drumul lung şi pustiu
Eşti unul singur şi nu-i nici o stea,

Nu se anunţă să lupte cu norii,
Şi tu, neuitare, acum mă auzi?
Ne poartă încolo departe cocorii
De-acest început ochii mi-s uzi,

Avuzul creşte, trezit e pămîntul
Un pîrâu curgînd spre trecut
Dar neuitare pe toate le ştii
Şi le ai să-mi spui: care stea
Atunci ne-a văzut că se ţine
Şi acum amintirea de noi ca un scai

Traducere de Victor Teleucă

Nu ucideți pădurea

Rănita pădurea gemea
Cu lacrimi ascunse – plîngea.
Toporul întrînsa lovea
Pădurea în moarte cădea...
De unde pădurea avea
Durere și lacrimă grea?
Maicuța tărăină dar ea
Avea suferință sa-i dea
Odată cu viața sub stea,
Doar buna măicută putea,
Maicuta tărăină, doar ea
Cu seve hrănea, cînd creștea!
Și bestii flămînde se aud,
Topoarele scăpară crud
Cu dinții flămînzi veninoși –
Cad pinii, stejarii vînjoși
Car teii cu auru-n vînt
Sînt toți prăvăliți la pîmînt
Iar dinții răi tot rod și tot rod
Pînă la os pînă la ciot –
Pădurea-i ucisă de tot!
Dar cum să ucizi și să tai
Aceasta farîmă de rai?
Sevele treze-n adînc
Sevele tinere plîng,
Sevele tinere-n dor
Visează explozia lor,
Dușmanii să plece le-o cer, –
Și-or izbucni către cer,
Mlădițele vor înfrunzi,
Mlădițele vor birui
Și iarăși pădurea va fi,
Și bolțile vor chiui:
Pojar nu va fi, nu va fi,

Inimă rea nu va fi,
Besta cruntă n-a fi –
Pădurea va fi n-a muri!
Cu pasări va fi pe pământ
Și n-o să mai moară nici cînd –
Scînteia, nemernicul gînd
Muri-vor, muri-vor oricînd!

Mărturisire

Parcă mai ieri lăsat-am satul
Și orașu-n brațe m-a primit:
– să nu uiți cîmpul și aratul...
Atîta taică mi-a rostit.
Pe cînd plecam. Dar important e
N-am intuit în vorba lui...
Și-acum îl văd, îmi stă în față
și sfatul dureros al lui.
El peste tot mă urmărește
Și somnu-mi tulbură prin nopți
Căci inima-mi în piept tîncește
După acel cîmp, după acel colț
De ascunsă-n veci copilărie...
Cîmpul în mine crește-nalt
Cu pleata-n vînturi aurie –
De domn, de oștean și de-mpărat.
Și țipă-n mine, dus, cocorul
Pe sub a toamnelor tristeți,
Și plînge-orfan rămas izvorul
Mult sărutat pe la amezi.
Căci lîngă el îmi era patul –
Cearșaful ierbii răcoros...
Ia vai ce-acum mămbie cada,
Dar tot cei strop îmi plînce-n os
Orașu-i mult

Orașu-i mare –
Asfalt și gaz și troleibuz,
Și trotuare, și ascensoare...
Vai cel taxist, care m-a dus
Mi se părea ca mîna caii,
Că mi-i gonește în galop.
Și că biciușca-i mușcă tare
Precum e șarpele cel orb...
Aici cocoșu-aștept să cînte
Închis într-un deșteptător...
Și prinde iar să se frămînte
Țăranu-n mine, trădător,
Care-a lăsat demult cîmpia...
Cui am aici ceva de spus?
Toți orășenii-s cu mîndria
că-s mai presus de mine-ades...
(că-s decît mine mai presus)
Dar ei nu m-au chemat încoace,
Ei cu arcanul nu m-au tras!
Dar n-am venit ca strada-mi place,
Sa-admir al porților extras.
Eu mi-am adus aici speranța –
Ea parca mi-a-nflorit aici
Pe-o clipă-nsenundu-mi viața,
Cel vis rîvnit de străbunici...

Dar dorul meu e dus departe
Spre casa mea, spre al meu Bucac
Și-mi plînce sufletu-ntr-o carte,
Și lacrimile nu-s de leac...

Traducere de Anatol Ciocanu

Furtuni de primăvara

Albe neguri – turme mari
Pasc tăpșanul de zăpezi
Peste dealurile arate,
Lăsînd negru-n urmă locul,
Coltele în somnul iernii
Are iarăși visuri verzi,
Cum avem și noi norocul
Să avem visuri colorate.

Uită-te în suflet, poate
Că-mi vezi norii de furtună,
De la secetele verii
Mi s-a dogorit verdeța,
Cum s-a dogorit întinsul,
De-o să vină o ploaie bună
Dorul nostru prins de viață,
O să crească mult, cît visul.

Aluatul din covată
vremii noastre împlume lumea,
Căci de goalele cuvinte
Gol în suflet s-a făcut,
Idealuri mari și sfînte,
Parcă le-am călcat anume.
Însă vremea e fierbinte,
Trece acum involburată
Să vedem, ce n-am văzut.
E o boală mult prea veche
Care a crescut din slavă
Unor vremi închipuite
Nu-mpingîndu-ne-nainte,
Ci de multe ori napoi,
Ne-a fost inima bolnavă
De-un pustiu fără pereche,

Boală, care pîn-și-acuma
Stă adînc ascunsă-n noi
Turme mari, berbeci de neguri
Pasc neliniștea zăpezii
Și prin colte se-nfioară
Verzi furtuni de primăvară
Și se face proaspăt locul,
Hăulind de peste mături
Și un drum prelung departe
Urcă-n larguri sau coboară
Cu furtuni de primăvară
Peste vremi și peste țară.

Traducere de Victor Teleucă

Blidele de aur

Interesant că blidele de aur –
Tezaur din povești –
Cu prinți și călăreți împărătești
Le-aveam cîteodată și la noi,
Dar numai cînd bunica avea chef
Să-nceapă iarăși un gergef
De basm etern cu – cică-a fost odată,
Și n-auzea de toate – acestea tata,
căci împrejur
Bugeacul fluiera-n păiș uscat
Ca într-un iad de dincolo de basme
Pe la ferestre se coborau fantasme,
Iar tata caută pe harta mîinii,
Pe care drum mai repede s-ajungă
În satul „Apă” și în satul „Pîine”...
Și în strachina de lut afîta, concurență
Era-între lingurile mari de lemn

Și atîta de bine se vedea
La fundul ei,
Încît să nu mai fim atît de singuri,
Visam la blidele de aur
Și mușcam din linguri,
Să fie ciorba noastră mai gustoasă
Iar după ritualul repetat mereu
Cu lingura mușcată și rămasă ciuntă,
Cu mămăliga într-un lan
Străin de păpușoi,
Cînd avea chef bunica, ne porneam
la nuntă
Prin curți împărătești
Căci se-nsura feciorul de-mpărat
Cu o fată de-mpărat, la fel de frumoasă
Dar nu știu cum se întîmpla,
Căci adormeam la nunți
Și ne trezeam acasă
Și Fluiera Bucacul a pagubă știută
Prin ierbele uscate, prin ploaia necăzută

Traducere de Victor Teleucă

Selăm

Așa-i selămul nostru, e veșnic călător
Și harnic ca țăranul voios și muncitor;
Cu norocoșii merge, cu cei nenorocoși,
Pe oameni vrea sa-i fecă
mai alții, mai frumoși
Din avion coboară apoi se urcă-n tren
Vapoarele îl cînta, își fac din el refren,
Cînd se-ntîlnesc cu tine și iarăși amîndoi
De vorbă stăm o clipă seleanul e cu noi –

Cuvîntul scump, pe care îl dăruî tuturor,
Eu singur, nu prin altul, să-l fac mijlocitor,
Cînd îl pronunț, o lume începe să zîmbească
Se bucură pămîntul și firea omenească
Selâm pentru flăcăul gătit de-nsurătoare,
Selâm și pentru tine, frumoasă fată mare.
Selâm maternității – lăcașul cunoscut,
Selâm, că o lume-ntreagă pe acolo am trecut,
Selâm și felșeriței, că prima ea în viață
Ne-aduce lîngă geamuri copilul nostru-n brațe
Luminei, care vine prin sîrme tot selâm,
Și lanului de spice cu aurul ce-l am.
Tractorului și viei – selă din partea mea,
Soldatului ce ține în pace viața mea
păzește viitorul și rodul copt în ram...
Selâm la toate lumea. Selă, selâm, selâm.

Traducere de Victor Teleucă

Cauș

Of, căușul meu duios
Cîntă-mi astăzi mai voios
Versul tău de vrajă plin
Veșnic blînd și cristalin...
Ca-m ce taine-a moștenit
Cîntul tău neostenit?
Pede veacuri văd mereu
Cum apasă jugul greu:
Rece vînt m-a despuiat
Para-n suflet m-a secăt;
Setea crunt m-a chinuit,
Dar din smîrcuri n-am sorbit, –
Vlaga lor cu mîl murdar

Nu-i ca apa de cleștar;
Poți fi totuși vindecat
Și de ceia ce-i curat,
Nu-n zadar mînat de dor
Beau dintr-un așa izvor,
Unde apa lui curată
E ca lacrima curată –
Cîntul meu să poată-n zare
Ca o pasăre să zboare, –
Pe aripi să ducă sfînt;
Să răsară mîndru-i grai
Ca semințele pe plai.
Doar și munca sunătoare
E stropită cu sudoare –
Grai și vatră părintească.
Leagăn – brazda strămoșească
Of căușul meu avan,
Grai al duhului din neam,
Unde-i bard cu-adevărat
Cel ce taina, ți-a aflat?!

Căuș – instrument vechi muzical al găgăuzilor
Traducere de George Popov

De vorbă cu Gamzatov

Pe-un cal cum e amurgul veni la noi calare
Gigitul ca un fulcer pornit din zare-n zare
Veni-n Bucacul nostru și-n Cadîngea de mîni
Ne-am prins să-ncerce jocul rămas de la bătrîni
Și l-am poftit în casa cu tot ce-n casă am
Mi-a zis „salam” avarul, și eu i-am zis „Selâm”
Nevasta-mea de-afară mă strigă: „Măi bărbate,
Mai du-te la fîntînă gălețile-s uscate...”

Am amuțit pe-o clipă ce era să zic,
Cu oaspetele nostru vroiam să stau un pic.
O mierlă, fluieroasă și i-am răspuns prin geam:
„Mai taci și tu oleacă, nu vezi ce oaspe am
Venit la mine-n casă în astă zi da vară”
Și mi-a vorbit Gamzatov de limba, lui avară
M-a dus la el acasă prin ori și ce aul
Și-i spun: „Ce frumuseți găsești aici, Rasul?
Doar munți înalți de piatră cu vulturii pe stînci,
Pîrae, ce s-aruncă-n prăpăstiile adînci
Măcar un pic de stepă să poți porni călare
Prin grînele întinse departe pîn la mare”.
Și a zis atunci Gamzatov:
„Greșești de spui așa. Acesta-i Dagestanul,
mîndria, steaua mea
Cînd trece călătorul prin munții mei stinger,
El pleacă nu spre zare, ci urca înspre cer.
De-aici cu Dagestanul cuprind o-ntreagă lume,
El, frate, mi-a dat viață și el mi-a dat un nume!”

Privesc acum Buciacul, venind de peste veacuri
Și-aud cum crește holda, cum cade luna-n lacuri
Și-un cîntec fără capăt, frumos și înțelept
Se-ncepe pretutindeni turnîndu-mi-se-n piept.
Bucecul meu e-o stepă din marea stepă-a țării,
Cu holde necuprinse de țărmurile mării,
Nevastă-mea ridică feciorul pîn-sub geam
Să vadă pîn-la urmă ce fel de oaspe am.
I-am spus, că e gighitul, venit dintr-un aul,
Din munții lui albaștri, poetul meu Rasul.
Fecioru-i spune mamei și rîde ștremgărește:
„Tăticul face glume, stă singur și citește!”

Traducere de Victor Teleucă.

Călciul criminal (amintire din război)

Un furnicar era aici –
O împărăție de furnici
Pădurea verde o vegheau
De ciori flămânzi o ocroteau
Frunză și iarbă-n jur creștea
Pădurea grăniceri avea
Păsări în stoluri rînd pe rînd
Umpleau desișul fremătînd
În primăveri venind din sud
În toamne pe sub cerul ud –
La viața lor, la cîntul clar
Veghea modestul furnicar...
Dar într-o zi a fost strivit,
A fost călcat și nimicit
Toate furnicile-au pierit
Frunza pe ram s-a vestejit,
Pădurea a înmărmurit...
Și numai soarele pe cer
Vedea ucisul grănicer:
Nu mai era cel furnicar –
A fost strivit aici barbar:
Căzu vre-un arbore uscat
Pe mușuroiul cel roșcat
Căzu vre-o piatră din senin
Peste-un țărnam de viață plin?
Nu! Furnicarul-a fost strivit
De-un venetic, care a venit
Cu cizmă cruntă-mpotcovit,
Aici călciul și l-a-nfîpt
Și furnicarul a pierit!
O cizmă cruntă cizmă grea
Cel venetic soldat avea:

Cu ochii cruzi acum pîndea
Alt furnicar poate-a vedea
Și-l va strivi satisfăcut...

Războiul a trecut de mult
Și azi ecoul îi mai ascult!

Traducere de Anatol Ciocanu

ALTINCIK BUCAK

Muzika: *İon Bas*

Laflar: *Nikolay Baboglunun*

Yu-ha yu-ha dum-ca dum-ca Yu-ha dum-ca ca

Ma-ri a-yol, sev-gi ca-nım ma-ri gö-zâl kız.

Sân da Og-lan gö-zâl Og-lan Tay da-ri di-ri da

Ge-lin ka-dın-ca oy-na-y-lım

tay da-ri di-ri-i da-a-a.

Yuha, yuha, dumca, dumca
Yuha dumca ca
Mari ayol, sevgi canım
mari gözâl kız.
Sân da Oglan, gözâl Oglan
Tay dari diri da.
Gelin kadınca oynaylım
Tay dari diri da.

Yuha, yuha, dumca, dumca
Yuha dımca ca
Çalsın, sevinsin, oynasın
Altıncık Bucak.

Şen oynnar, bol yaşamak
Tay dari diri da.
Eni sabaa, güneş sıcak
tay dari diri da.

Yuha, yuha, dumca, dumca
Yuha dumca ca
danım şılak, yarım yalpak
gözelim Bucak.
Nicä Oglan, nicä uşak
Tay dari diri da
Bän taşıyım seni kucak
Tay dari diri da.

Sonunda

Bu şiirlerimi hazırladım, benim nişanı günüm için. Baştan olur söyleyim ki seçmä toplumuna girdi diil en ii yaratmalarım. Ama onnar bana paalı geçmiş yıllar, günnär hem saatlarım için.

Kimi şiirleri unuttuydum da sayardım, ani onnarda yok merak hem yufka. Ama bir gün Komratta bulunarak karşılaştım bir eski okuyucumnan, angsını hiç bilmäzdim da. Utanmaycam nişannamaa, ki benim okuyucularım çok diil sade Gagauziyada, ama sınırlar aşırı da.

Nesi var Valentin Mihayloviç İSANİN soy tarafından rus. Taa gençliindä etişer Gägauziyaya da işleer Komratta bütün yaşamasında, yıllarca üüredici hem şkolada direktor. O sever gagauz üürenicilerini hem gagauz halkını da. Ama bu adamda en önemli sevgi literaturaya taa pek poeziyaya, bu sebeplen o üürenmiş bizim gagauz dilini da kendinä kadar literaturamızı tanımak için. Benim şiirlerimi çok yıl geeri okumuş gazetalarda. Söledi onnardan bana binkaçını kıyatsız. Taa dedi, ki kimi gagauz yaratmaları kaldırmışlar bizim küçük enez uyanan gagauzluun literaturasını dünnädä üüsek litaraturalar uuruna.

Bän şaştım! Bir yabancı gagauzlaa adam bölä nişannasın bizi!! Başladım bu kafadarlan taa derindän sözleşmä. Üürendim, ki adam bizdä geçirmiş yaşamasının en kısmetli günnerini, düzmüş aylesini, diil çoktan raametli olmuş karısı. Bu kahurlan barabar o karşılamış bizim toprakta bir da kötü ayıp gamsızlık...

Kahırlardan sora o girmiş sade literaturayı izlemeyä hem kendi üüredicilik zanaatına.

Çok düşünmeklerä daldırdı beni bu okucuylan buluşmak. Düşündüm, ki mutlaka yazık, anj biz kendiliimizi sayarak kimär kerä unudêrız allahtan hem dedelerimizdä kalma İNSANNII.

Bu buluşmaktan sora saygılı insanıklan, aklıma geldi şiirim, ani girmedi bu seçmä toplumuna.

Hepsimiz bir yol çiiineeriz
Hepsimiz kısmet isteeriz,
Ama neçin çekişeeriz,
Neçin çekişeeriz?

NIKOLAY İGNAT BABOGLU

Duudu Çadır reyonunda Tatar Kıpçak küüyündä 1928-ci yılda Başlankı romın dilindä şkolasını bitirdi kendi küüyündä. O vakıtlarda Basarabiyada başka dildä şkola yoktu. 1941-1944-cü yıllarda küylü popazın yardımınnan Nikolayın bobası İgnat Baboglu verdi ilk oolunu üürenmää taa öteyâ İsmaila klise şkolasına. Burada läazımdı sekiz yıl okusun, ama o yaptı sade dört klas, neçin ki romın kuvedi çekindi Basarabiyadan da geldi Sovet kuvedi. Bu arada Kıpçaktan hem bütün Basarabiyadan romın üüredicileri gittilär evlerinä. Küydeä şkolalar kaldı boş. Butakım taa o büyük cenk gidärkan, 1944-cü yılın okteabri ayında Kıpçak küüyündeä şkolaya koydular üüredici Hikolay Babogluyu, açan o yoktu taa 17 yaşında. Burada işlärkän o dışardan bitirdi Kahulda Pedagoji okulunu sora başardı Kişinevda Pedinstitu, oldu bilgili hem käämil üüredici. Yıllar boyu işledi Kıpçakta üüredici hem şkolada direktör... Taa üürenirkän klise şkolasında başlêr yazmaa şiir hem yaraatmalar hepsi kendi ana dilindä gagauzça.

Onun ilk şiirleri basılârlar ilk gagauz dilindä şiir toplumunda "Bucaktan seslerdä" (1959-cu yıl) Sora 1961-ci yılda çıkêr baskıdan onun şkola kiyadı okullar için "Gagauzçanın gramatikası"

Baboglundun basılan literatura kiyatları:

Gagauz folkloru (1969); *Legendanın izi* (1974);

Bucak ecelleri (1979); *Karanfillär açtılar...* (1981);

Tarafımın peetleri (1988); *Masallar* (1991);

Mumnar saalik için (piesa) (1992);

Bir öykümüz var (İzmir, Türkiye) (1994);

Publiştistika yazularından (2000); *Gagauzların kaderi* (2003).

Bunnardan başka N. Baboglu yazdı yalnız hem ortaklarınnan barabar gagauz gramatika hem literatura kiyatlarını V-XI-ci klaslar için hem taa sözlüklär (gagauzça-rusça, rusça gagauzça; gagauzça romınca-romınca gagauzça) Hepsi Baboglundun şkola kiyatları yalnız hem ortaklıya ayırı 25 (irmi beş basım) çıktılar.

Büün N. Baboglu taşıyêr Gagauziyanın Şanlı vatandaş adını, var medalileri "Za trudovuyu doblest" hem "Pentru meritul çivik", Moldovanın hem Gagauziyanın yazarlar birliklerin azası.